

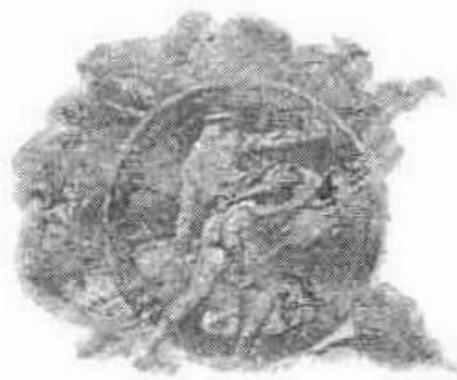
DIMITRIJE V. LJOTIĆ

**SVETSKA
REVOLUCIJA**

**SREĐENO I ŠTAMPANO
1949. U EMIGRACIJI**

"Zar još ne shvataste, niti razumjete?
Zar je još okamenjeno srce vaše? Imajući
oči zar ne vidite, i uši imajući zar ne čujete?

(Marko 8.17.18)

SADRŽAJ:

Predgovor

Prvi deo

Marksizam

Marksistička filozofska misao

Marksistička dogma pred narodnim iskustvom

Dve zablude

Drugi deo

Sovjetija

Zemlja nadničara i robova

Boljševizam - instrumenat tuđe politike

Obeležje spoljne politike sovjete

Baza za svetsku revoluciju

Treći deo

Narodna ili boljevička država

Dve revolucije

Pir i orgije laži

Otpor prema rasulu

Komunizam besni -- sebičnost vri

Jevreji u sovjetskoj Rusiji

Dimitrije Ljotić je čovek koji je nadahnjivao ljude. Nosio je teški krst i u ratu i u miru, jer ni u miru mu ljudi nisu hteli dati mira, a u ratu je izvršio svoju dužnost i kao vojnik i kao građanin. Baš oni koji su bili na površini i koji su bili glava naroda nisu ga razumeli. Zato smo i propali što nismo znali ceniti takve vrednosti.

Episkop Nikolaj (Velimirović)

Na duhovnim ruševinama porobljene i ponižene Evrope, na strašnim zgarištima i stratištima nekada slavnih, ponosnih naroda, pod presijom i tiranskom vlašću farisejskih gospodara, u velikom logoru jednoumlja, vegetira velika većina do debilnosti narkotizovanih savremenih Evropljana, čija je svest odavno, kroz proces specijalnog vaspitanja, obezduhovljena, obezbožena, svedena na nivo nesvesnog krda, zatrovanih i opijenog vulgarno-materijalističkom narcisoidnošću, čije su prepoznatljive osobnosti: sebičnost, prepotentnost i samozadovoljstvo prekriveno plaštrom novca i posedovanja.

Danas je Evropa kaljuga, unižena i poražena sopstvenim zabludama, čiji su nemilosrdni gospodari sve drugo samo ne Evropljani. Oni su besramni satanski manipulanti koji su odavno okovali slobodu evropskih naroda i potpuno ih obezbožili da bi im lakše isprali svest, a sve to tobože u ime DEMOKRATIJE, dok stvarnost, naprotiv, jasno pokazuje da se tu zapravo radi o DEMONOKRATIJI. Takva Evropa i još gora Amerika, u okvirima NATO-pakta, te udarne snage svetske masonsko-kapitalističke vlade, već deset nedelja nemilosrdno bombarduje našu otadžbinu.

To perverzno, krvavo, kukavičko, satansko iživljavanje nad čitavim jednim narodom ne može ostaviti ravnodušnim nikoga ko ima poštenja i razuma.

A dok te orgije nasilja traju Evropa čuti, ne želeći u svojoj umišljenoj veličini da shvati da geografski mala, ali duhom velika Srbija i danas ponovo, po ko zna koji put u svojoj istoriji, časno bije

svetu bitku protivu satanskog zla, boreći se za slobodu i čast ne samo svoju, već i tog oholog i davno poraženog čovečanstva koje je sramno kleklo pred antihristovski, piramidalni presto sadašnjih svetskih silnika.

Drago nam je da ova knjiga Dimitrija Ljotića nanovo izlazi iz štampe baš danas, u ovom za naš narod teškom, ali i slavnem vremenu, kada je najčasnije na svetu biti Srbin.

Želeli bismo da nam ona bude podstrek i nauk da se vratimo svojim korenima i proverenim tradicionalnim vrednostima i da se iznova okrenemo srpstvu, slovenstvu i iznad svega pravoslavlju, umesto da zavedeni lažnim sjajem bogatstva i moći trčimo opasnim stranputicama koje nas jedino mogu dovesti do sunovrata i sigurne propasti.

Ove naše reči, kao i knjiga koja je pred vama, sigurno se neće dotaći onih koji su u svome duhovnom slepilu i dalje skloni da olako prihvataju recepte za instant sreću što nam je nude naši dželati. Ali oni koji su otvoreni za istinu i spremni za borbu za svoje otačastvo, prepoznaće u ovoj knjizi čoveka lažno optuženog i razapetog na stub srama, čoveka patriotu koji je neizmerno voleo svoju otadžbinu, dok mu je mržnja bila strana.

Taj duh ljubavi mogao je iznici samo iz naših najsvetlijih tradicija, istih onih koje su vekovima nadahnjivale i našu narodnu poeziju, proslavljenu u čitavom svetu. I njegovo samožrtvovanje i duhovno mučeništvo izraslo je iz srpske istorije prepune stradanja i junačkih, pojedinačnih i kolektivnih, uzleta do božanskih visina.

Svidelo se to našim dželatima i njihovim vernim slugama kod nas ili ne, Dimitrije Ljotić još za života se upisao u knjigu srpskih pravednika i svako ko voli Srbiju moraće to da prizna.

Umesto lažnih proroka, tih krvavih propovednika revolucija koji su se ognjem i mačem nametali svetu kao njegovi jedini spasioci i gospodari, nudeći "slobodu i sreću", a za uzvrat tražeći samo dušu (!) naroda, uvek će nam biti draži Dimitrije Ljotić, čovek koji nije prezreo duhovne i moralne vrednosti svoga naroda, već je časno i do poslednjeg časa ostao dosledan onome što jeste, svojim korenima i tradiciji.

Neka bi Gospod blagoslovio i u Večnom Carstvu uzvisio njegovu dušu, kojoj neka je večna slava i hvala u Gospodu. Amin.

Beograd, 3.jun 1999. god.

Aleksandar Željko Jelić

PREDGOVOR

Za dvanaest godina aktivne javne delatnosti, D. Ljotić je svoju misao izrekao do kraja i osvetlio je sa svih strana. Sve je, uglavnom još za života njegova, bilo napisano i štampano po raznim listovima, u brošurama i knjigama. Međutim, do poslednjeg časa ovozemaljskog života celim svojim bićem predat javnom radu, opštem dobru i neumornoj brizi da pomogne svome narodu i rodu ljudskom, on nije stizao da lično sredi ni jedan deo svojih spisa i da ih skupi i poveže u jednu celinu. To je ostalo drugima da učine. Ma koliko da je obimno to delo -desetinu tomova ono će sadržati - ovo neće biti teško izvesti samo kad za to vreme dođe i kada to prilike omoguće. Pisana reč Ljotićeva najvećim je delom očuvana. Njegovi preostali verni saborci, rasuti danas po celom svetu, spasli su je od požara ratne revolucije i svih drugih neprilika, delimično je nose sobom kao zavet, a delimično su je sklonili na sigurna mesta kao najdragoceniju relikviju.

Predmet o kome radi ovo malo delo što je pred nama pretstavlja takoreći središnju tačku interesovanja u celokupnoj javnoj delatnosti Ljotićevoj i on mu je posvetio mnogo više pažnje, mnogo više stranica, objašnjenja, analiza. Taj predmet - svetska revolucija - izazvana celim razvitkom evropskog društva u poslednjih sto i pedeset godina, a nošena marksističkom mišlju - organski je upleten u sveukupnost Ljotićeve političke akcije i javne delatnosti uopšte, i odatle ga je teško izdvajati, a kad se to već čini, onda se neminovno moraju praviti mnoge propuštenosti i greške prema materiji s jedne, a nepravde prema ličnosti Ljotićevoj i njegovom delu kao celini s druge strane. Rešili smo ipak da i ovako

kakvo je ovo malo delo sada objavimo, do boljih prilika, kad će ugledati svetla svi spisi Ljotićevi. I ovakvo kakvo je, ovo će delo moći dosta da kaže savremenom svetu koji u poslednje vreme skreće ozbiljnu pažnju na opasnost od komunizma, koliko do juče neupoznatog ili nedovoljno i površno poznatog. Razvićem događaja u svetu, Ljotićeva misao postaje iz dana u dan sve bliža, sve odomaćenija, sve istaknutija kod vodećih duhova hrišćanskog sveta uopšte. Ne samo državnici, političari, diplomati, vojskovođe, nego i znameniti ljudi na polju čisto duhovne delatnosti dolaze na slične i istovetne misli do kojih je Ljotić davno dolazio, i do istih zaključaka i predloga za rešenja i izlaze iz kriza koje je Ljotić još pre početka rata zastupao i predlagao.

"Svetska revolucija" rađena je na osnovu jednog dela Ljotićevih spisa. Priređivači ove knjižice čitali su te spise i obeležavali sve što se odnosi na predmet. Potom je taj materijal izdvajan, razređivan, i onda svrstavan u veća i manja poglavlja. Vodilo se pri tome računa da ne bude okrnjena piščeva misao, da ne bude nikakve izmene, nastojalo se čak i to da i naslovi budu uzeti od reči sadržanih u tekstovima piščevim. Ali, pored svega toga, ova knjižica pretstavlja samo niz odlomaka, kraćih ili dužih izvoda; to su pojedine misli i iskrice iz prebogate riznice spisa Ljotićevih. U Ljotićevim spisima ima ponavljanja, u izvesnim krupnim pitanjima i češćih, pa i u ovoj knjizi čitalac će naići na ponavljanja. Ljotić je svesno činio ponavljanja stoga da bi se još jače osvetlila i podvukla misao o kojoj se radi, da bi se što pre i što lakše ukazala pažnja na opasnost koja preti narodima, da bi se probudilo osećanje dužnosti i odgovornosti kod onih koji su bili na vodećim položajima u društvu i državi. Danas ta ponavljanja Ljotićev duhovni lik čine još dubljim, svetlijim, jasnijim.

Po obimu D. Ljotić je napisao o marksizmu, o Sovjetiji i o slučaju komunizma u Jugoslaviji i dvadeset puta više no što je obuhvatila ova knjižica i tek kad bi se sve to skupa objavilo mogla bi se imati potpuna i prava slika o tome kako je Ljotić mnoge stvari još davno tačno predvideo, kako je mnogo ranije od drugih u video opasnosti od komunizma i kako je sa mnogo dalekovidnosti i vizionarske intuicije otkrivaо njegove najčešće sasvim maskirane težnje i planove. On je znao, pisao i govorio neumorno, od još pre petnaest godina pa sve do smrti, da komunizam nije obično pitanje, da on nije čak ni običan rat; da komunizam ide za tim da poruši sve nacionalne države i da na njihovim razvalinama ostvari svoju zamisao o opštoj evropskoj, odnosno svetskoj državi kojom će on vladati... "Neće se Sovjeti zaustaviti na nekoj graničnoj liniji", pisao je Ljotić još davno; "verovati u to", pisao je on, isto je tako pametno kao i račun onoga koji bi ostavljući glavu u celjusti lavljoj računao da će lava u kritičnom trenutku da udari kaplja ili da će ga obuzeti neka sentimentalnost pa neće stegnuti celjusti..." Marksistički lideri i propagandisti baš zato što je prozreo njihove planove, od početka gledali su u njemu svoga najvećeg i najopasnijeg protivnika.

Jedan od vodećih jugoslovenskih komunista 1937 godine rekao je: "Nas ne plaši ni Ljotićovo pero, ni njegov govornički dar, ni njegovo znanje. Nas straši njegova istrajnost, a iznad svega straši nas to što nas on rentgenizira i mi od njega ne možemo ništa da sakrijemo..." Ako bi Ljotić došao do izraza, nama nema mesta bar za 50 godina..." Zato su komunisti Ljotića klevetali, stoga su neprestano hajku laži i podmetanja sviju vrsta neprestano širili protiv njegove političke akcije, i u tome su, obzirom na sve okolnosti i stanje kroz koje smo prolazili posle 1918, imali mnogo uspeha.

II

D. Ljotić u političkom životu Jugoslavije, kao izgrađena ličnost, pojavljuje se početkom 1934 godine. Dr Stevan Ivanić u sažetom predgovoru jednom ZBORNIKU Ljotićevih spisa ovako prikazuje otpočinjanje političke delatnosti Ljotićeve:

"Već 1932 godine, Ljotić je okupio jedan izvestan broj ljudi da zajedno s njima potraži naše samosvojne puteve, naše izlaze, naše spasenje. To je bilo veće gde su se proučavala sva pitanja našeg savremenog života i tražili pravi izlazi, oni koji odgovaraju našem narodnom duhu, koji proističu iz našeg trinaestovekovnoga narodnog života. Radilo se pod teškim prilikama. Za svaki sastanak su se menjale kuće u koje se pojedinačno dolazilo i iz kojih se pojedinačno, svaki za sebe, po svršenim razgovorima, često i duboko u noć, razilazilo. Na ovim sastancima i većanjima bile su primenjene najobjektivnije

metode naučnog osvetljavanja svake stvari sa svih strana, u svima svetlostima, dok nisu doneseni zaključci. Dimitrije Ljotić je unosio celoga sebe, ali potpuno izdvajajući svoju ličnost, svoje interese, svoje težnje, objektivirao se i to je na nas preneo.

Dve godine smo mi taj posao radili, da, naposletku, izgradimo jedinstveno gledište i da tome gledištu damo, februara 1934 godine, izražaja u listu "OTADŽBINA". U "OTADŽBINI" smo počeli iznositi istinu kako smo je mi najobjektivnije sagledali ne za sebe, za svoje položaje, za dobivanje vlasti, već da naš narod uputimo njegovom izlazu, da mu osvetlimo put spasenja, da ga ne snađe gorka čaša koja se spremala narodima Evrope. Bili smo svesni i znali smo da je to najteži i najtrnovitiji put na koji se krećemo, da po njemu mogu ići samo junaci i mučenici, borci koje goni plamen oduševljenja i duhovnog sagorevanja na žrtve. Ali neko je morao poći tim putem, kad oni - što su bili kao nosioci i upravljači, nisu videli da li u slepilu, da li iz nehata i lakomislenosti, tmaste i tučnosne oblake, koji su vitlali nad Evropom... Dimitrije Ljotić je pisao, govorio, predavao na zborovima i konferencijama. Obišao je zemlju, prenoseći istinu, trubeći kao jerihonska truba, pretksazujući vreme koje dolazi. Misao koju je Ljotić počeo da pronosi bila je oličenje našeg narodnog organskog shvatanja društvene zajednice. I niko od naše inteligencije nije dublje u to narodno shvatanje proniknuo i zaronio kao Dimitrije Ljotić. On je sišao u one dubine na kojima se to shvatanje nalazi, u onome što je najbolje u našoj narodnoj povesnici, čime je naš narod veliki među svima narodima sveta i čime će naš narod postati, i veći i značajniji u ljudskoj zajednici, ako taj veliki i samo njegov duh neguje i iz njega gradi i stvara. Ljotić nije pisao i govorio iz želje da se proglaši književnikom ili filozofom, i ako njegova osećajnost i lepota izražajnosti premašuju mnoge književnike, i ako dubina i visina njegove misli nadmašuje mnoge filozofe. Ljotić je propovednik koji je, kao Jeremija na vodama Vavilonskim, govorio svome narodu da ga odvrati od puta opasna, da ga spase od raskrsnice kobne, da mu spreči propast strahovitu..."

U prvim svojim člancima, objavljenim u listu "Otadžbina" (početkom 1934), u člancima koji su bili originalni ne samo po mislima i koncepciji, nego i po stilu i kompoziciji, Ljotić podvlači revolucionarno vrenje u kome se nalazi savremena Evropa i ceo svet i nagovešće velike krize i sukobe koji će zahvatiti sve narode - pa i jugoslovenski -ako ne budu unapred svesni opasnosti i ako se ne budu dobro pripremili da te opasnosti izbegnu.

Komunizam i anarchija - glavni su neprijatelji na koje Ljotić odmah ukazuje. "Porodajne muke nove čovečanske epohe, kaže on u jednom članku 1934, koje su otpočele sa svetskim ratom, daleko su od svoga završetka. Mnoge prepone još stoje na putu tome mučnom rađanju..." U drugom jednom članku iste godine on piše: "Ne možemo zamisliti teškoće i nevolje vremena koje će doći posle novoga rata; samo možemo videti pravac u kome će se svet kretati ka varvarstvu. Zar nismo još prošloga rata, u mnogome, pošli tim putem? Novi rat ima da donese sobom nove, sada neslućene teškoće, a, možda, i potpuni slom hrišćanske kulture i civilizacije."

Najteže je i najopasnije to, često naglašuje Ljotić, što nosioci današnje kulture nisu duboko prožeti njenom osnovnom idejom hrišćanskom, već su kao "drveta bez korena"... "Današnja stradanja Evrope prirodna su posledica njenog ogromnog i prilično dugog skretanja sa njenog puta. Sva lepota i sva snaga Evrope, mudrost i bogatstvo njenog, došli su pod znakom krsta Hristovog, ali tokom sto i pedeset godina svoje poslednje istorije, Evropa se podala bezboštву i materijalističkom Hristoborstvu, i tako izgubi orientaciju. I smete se. Kao brod na pučini okeanskoj, kome su busolu ukrali, a oblaci mu severnjaču zatrili, i tako dodoše lažni proroci i za vreme ovih sto i pedeset godina Evropa tražeš ljude bez Hrista i što tražeš, to i dobi: Staljna, Musolinija i Hitlera..." Između ove trojice lažnih proroka nema sušastvene razlike: oni su međusobno povezani, oni su lice i naličje jedne iste medalje, oni dolaze zajedno kao neminovna posledica jednog kobnog razvoja ljudskog društva poslednjih vremena, oni su pagani, neznabotsci, Bogoborci i Hristoborci, ovapločenje Antihrista i pun izraz satanističke misli.

Na više mesta u knjižici, koja je pred nama, Ljotić je dao mnoge sažete definicije komunizma i njegova učenja, pa čemo stoga ovde izneti samo nekolika mesta o tom kako je on često u člancima i predavanjima definisao fašizam i nacionalsocijalizam:

"I fašizam i hitlerizam počivaju na čisto paganskim koncepcijama starog Rima i starih Germana.

"Fašizam je deifikacija - oboženje države. Fašisti kažu: "Država je polubožanstvo, ona je svemoćna i apsolutna." A mi kažemo: "Ne daj Bože da ona to bude. Država je ljudska tvorevina potrebna ljudskoj sudsibini. To je oruđe narodne sudsbine, ali nije božanstvo i nije apsolutna vrednost kojoj dugujemo obožavanje. Iznad države postoje beskrajno veće stvari, kojima i država mora da služi." - Hitlerizam je deifikacija -oboženje rase. A gledati u državi ili rasu božanstvo, znači ne videti ga tamo gde ono samo i može biti, znači stvarno primiti jedno ateističko -nehrišćansko shvatanje sveta.

"Strašna je diktatura ljudi koji nad sobom Boga priznaju, kako tek mora biti strašna diktatura ljudi koji nad sobom ni Boga ne priznaju! Diktator koji nad sobom Boga ne priznaje, koji javno ispoveda svoje neverovanje, odnosno svoje verovanje da nad njim nema nikakve sile, to mora da je strašno, jer taj koji ispoveda da nema nikome i ni zašta računa da polaže, taj ne zna za moralne zakone. Mi pak kao Sloveni i Hrišćani na takvima shvatanjima ne možemo da stojimo."

"Nad državom i nad rasom, po našem shvatanju, postoje beskrajno veće vrednosti. I država i rasa - po našem shvatanju - vrede toliko koliko ljude tim većim vrednostima približavaju."

"Po suprotnom shvatanju država ili rasa su apsolutna merila u ovom, inače, relativnom svetu, nad njima nema ni načela, ni suda, ni osude. Otuda je i moguće da fašizam proglaši za svetinju svoju sebičnost, a hitlerizam svoj teutonski bes."

"Razume se, da iz ovog dubokog korena izbjiga čitav niz shvatanja koja nas - Slovene i Hrišćane - moraju deliti od fašizma i hitlerizma."

Prema bezbožnom svetu koji je odlučno odbacivao, jer je u njemu gledao zlo i propast Evrope, Ljotić je isticao svet puta Hristovog, u koji je verovao neumorno i konsekventno do poslednjeg daha svoga života:

"Zapamtitte da izvan Hrista drugog spasenja narodima i pojedincima nema. Niti ima drugog puta, istine i života. Nismo, dakle, mi ni smeli ni hteli ni mogli nikakav drugi put, nikakav nov temelj, nikakav nov život, izvan temelja, puta, istine i života u Hristu i to onako kako je to izneto u nauci Njegovoj. Ko ne primi ovo svim svojim bićem, a ne samo usnama, taj nije čovek Hrišćanin... Ili će Evropa, testo bele rase kroz sve muke i teškoće, učiniti da poraste ono što je Hristovo u njoj ili će celo evropsko telo biti bačeno u haos i uništenje..."

III

Obzirom na svoja viđenja savremenih svetskih zbivanja, Ljotić, je i kao osvedočeni hrišćanin i kao istinski rodoljub činio sve što je mogao da otkloni nesreće i katastrofe, bar od svoga naroda. Pisao je, govorio je, propovedao je svome narodu "da ga odvrati od puta opasna, da ga spase od raskrsnice kobne, da mu spreči propast strahovitu" koju je u spletu svetskih zbivanja predviđao. "Događaji nam govore, pisao je Ljotić u oči velikog rata u Evropi, događaji nam govore: ide strašna i neprovidna noć nad čovečanstvom. Pre nego što ta noć bude došla, narodi tražite i nađite put svoj. Teško narodu koga noć stigne, a on put svoj našao nije! Taj narod zaista kroz burnu i neprovidnu noć neće proći i neće rumenu zoru dočekati. U toku noći koja dolazi biće mleven i samleven, biće trt i satrt..."

Šta je konkretno govorio i pisao, šta je propovedao D. Ljotić? U jednom napisu on o tome kaže sledeće:

'Hteli smo da se naš narodni život vrati osnovama svog narodnog duha i morala, da zasolimo svoj život pravdom i istinom, junaštvo i mučeništvom.'

Hteli smo da nam država bude alat narodne sudsbine, da nam država bude narodna u pravom smislu, a ne samo po formi nacionalna, a u stvari da je nenarodna.

Hteli smo da nam privreda bude zaista narodna, a ne tuđinska i internacionalni kapital da nas iscrpljuje; hteli smo narodnu privredu koja omogućuje pravdu i blagostanje...

Hteli smo ne samo "neutralnost" kao reč, već smo hteli da svojoj zemlji i Balkanu obezbedimo mir. Videći događaje koji dolaze, mi smo znali da mir ne može obezrediti samo "neutralnost". Zato smo, znajući da će rat nama doći sa Balkana još pre jeseni 1939, tražili i ukazivali na mogućnost da Balkan sam sredi svoje odnose da bi novi rat dočekao ujedinjen. Pisali smo, govorili smo i konkretne mogućnosti

nalazili za to... Mi smo hteli da očuvamo svoju zemlju da ne upadne u strahovitu dramu savremenog čovečanstva... Obraćali smo se Knezu, obraćali smo se političkim i narodnim prvacima, obraćali smo se Crkvi, obraćali smo se građanima i vojnicima (ovi su mislili da to nije njihova dužnost), ali molba je ostala bez odziva, bez odjeka..."

Ne samo što je molba ostala bez odziva i bez odjeka. Bilo je kudikamo gore i teže. Ljotić je gonjen celo vreme svoje političke delatnosti, kao i njegovi mnogi suborci. Njegov je rad sputavan od kratkovidih ljudi, koji su bili mašice u rukama onih koji su želeli da se sve onako dogodi i s Jugoslavijom i s ostalim svetom. Ljotić je proganjan na svakom koraku, njegova predavanja su planski ometana, njegovi su listovi zabranjivani i publikacije konfiskovane, bio je hapšen nekoliko puta i mesecima je morao biti prikriven da ne bi ponovo bio uhapšen. U isto vreme komunistička propaganda, vešto koristeći nedoraslost i slepilo "vodećih krugova", neumorno je radila na tome da diskvalificuje i sasvim lažno pretstavi Ljotićevu delatnost pred širokim slojevima, kako bi mu sprečila da dođe do srca narodnog, pošto bi u tom slučaju bio onemogućen posao komunista i njihovih svesnih i nesvesnih pomagača. U tome je tragičnost političkog slučaja D. Ljotića i za njegovu ličnost i za njegov narod...

* * *

Misao Ljotićeva je duboko, iskonski narodna. Po celokupnom shvatanju života i sveta on je bio veran izraz svojega naroda. Kao u narodnoj pesmi i kod najvećih duhovnih pretstavnika narodnih kroz vekove, i u Ljotićevim jezgrovitim napisima izraženi su svi otkucaji srca narodnog, sva razmišljanja i osećanja naroda, stečena i nagomilana kroz stogodišnja iskustva. Nema pitanja koje se postavlja pred smrtnog čoveka na koje D. Ljotić, po bistrim i čistim duhovnim izvorima narodnim, nije dao odgovora. Međutim, D. Ljotić nije bio samo veliki srpski čovek. Ljotić je i veliki Jugoslovenin, Slovenin i Evropljanin. U jednom predavanju, posle pogibije Ljotićeve (23. aprila 1945. godine), hrvatski publicista Milan Banić je, pored ostalog, rekao i sledeće: "Ljotić je velik, jedan od najvećih Srba, upravo zato što je na Srbe postavljao najveće zahteve, što je od srpske političke klase tražio da po umu i po srcu bude prava, bolja od hrvatske i slovenačke klase. Ljotić je tek formalno pravoslavac i to dobar pravoslavac. Stvarno je on hrišćanin, svestan činjenice da je crkveni raskol hrišćanske crkve delo grešnih ljudi, željnih vlasti i prevlasti. Zato je Dimitrije Ljotić jedan od najobjektivnijih pravoslavaca u odnosu prema katoličkoj crkvi i gorljivi pobornik ponovnog ujedinjenja vaskolikog hrišćanstva u jednu jedinu hrišćansku crkvu, ujedinjenja u ovoj eri beloj rasi kao hleb nasušnog. Ljotić je bio barjaktar i spiritualizma i idealizma, kakvog Srpstvo u svojoj političkoj istoriji nije nikada pre videlo. Ali, jedno on je idealista, ne samo jugoslovenske, nego i evropske politike. Objektivno pisana istorija naše epohe to će mu morati da prizna..."

I zaista, kao što je Ljotićeva misao duboko narodska, ona je u isto vreme i evropska, opšteliudska. Problematiku svoga naroda on je posmatrao kroz prizmu opštih evropskih događaja, a svoj narod nije mogao da shvati srećnim bez sreće drugih naroda, bliskih i daljih. Mržnja prema drugim narodima njemu je bila sasvim strana, kao i mržnja prema živim stvorenjima uopšte. I stoga, ako bi misli D. Ljotića u ovoj knjižici poslužile još slobodnim evropskim narodima i čovečanstvu, za koje je Ljotić imao tako mnogo tople ljubavi, da ne dožive sudbinu njegove nesrećne zemlje, priređivači ovog dela smatrali bi ne samo da su izvršili svoju čovečansku dužnost, već da su bar donekle i odužili svoj dug prema ovom velikom čoveku i hrišćaninu.

Magle stižu sa istoka

Prvi deo

M A R K S I Z A M

MARKSISTIČKA FILOZOFSKA MISAO

Mnogi misle da ogorčene suprotnosti u svetu dele nacionaliste od marksista samo zbog razlike u pogledu na ekonomski i politički život.

Duboko ne gledaju oni koji tako misle.

Suprotnost u ekonomskim pogledima bi najmanje mogla pokrenuti ljude na oštru raspravu, neprijateljstvo, pa čak i otvoren rat.

Politika bi već bila u stanju da probudi nesporazume, pa samim tim i suprotnosti i neprijateljstva, ali njeno prostiranje je kratko, trajanje manje, te ne bi mogla uzeti ovakve srazmere.

Dublji je koren tom neprijateljstvu i ono se nalazi u osnovnom filozofskom pogledu na nacionalno, koje deli nacionaliste od marksista.

I marksisti su potomci filozofske misli koja je triumfovala u francuskoj revoluciji, po podeli u filozofiji poznatoj pod imenom individualistička misao.

Pripadnici ovog filozofskog pravca smatraju da je u svakom udruženju ili društvu ljudskom individua ne samo osnova već upravo sve, - a da udruženje, zajednica ili društvo jesu samo zbir tih individua. Život i pravo, (radi lakoće i kratkoće, da ne bi moralo uvek da se nabroje svi članovi društva - što bi često bilo nemoguće - što sačinjavaju društvo) označavaju i pridaju važnosti društvu, zamišljajući da ono u stvari postoji samo kao proizvod naše mašte, dok, ustvari, postoje samo članovi njegovi, jedinke ljudske, individue, što su se udružile u nekom cilju, prolaznom ili trajnom.

Nasuprot tome, pretstavnici suprotnog filozofskog pravca smatraju da jedno određeno ljudsko društvo nije običan zbir jedinki što ga sačinjavaju datog trenutka, već je to jedno novo biće, koje su članovi njegovi svojim udruženjem stvorili i koje ima svoje interesne, nezavisne od njihovih posebnih.

Pristalice ovog pravca smatraju, da imenovanje takvog društva zasebnim imenom, pridavanje tome društvu oznake ličnosti nije prosta fikcija, već su ljudi morali jednoj novoj činjenici, što se među ljudima istinski i stvarno pojavila, da dadu i ime i sve druge oznake ličnosti. Ovaj pravac zvaćemo organskim nasuprot individualističkom.

Razlika ne izgleda još tako velika kada se radi o običnim ljudskim društvima, privrednim, kulturnim, dobročinim, mada je ta razlika praktično, ustvari, vrlo znatna.

Ali ta razlika izaziva strašne suprotnosti, kada su u pitanju društva višeg karaktera: porodica i brak, narod, nacija i država.

Očigledno mora biti duboke praktične razlike u odnosima jedinke u odnosu prema ovim zajednicama, prema tome da li će se stati na jedno ili na drugo gledište.

Marksizam stoji na gledištu individualističkom: zajednica je samo zbir članova određenog trenutka. Ne postoji zajednica i njeni interesi iznad toga zbira. Otuda marksizam ne zna, da iz prava zajednice nametne, - radi održavanja i poboljšanja proizvodnje, - obaveze svim proizvodnim faktorima, dakle i radu.

Postoje samo interesi društvenih klasa. Ove klase prave zakone društvu. One se bore o prevlast. Cela istorija nije ništa drugo, do samo borba ovih klasa o prevlast. To samo i pokreće ljude, interes, i ništa drugo.

Kada bi marksizam stajao na organskom gledištu on ne bi mogao tako tvrditi, jer bi, osim interesa rada i interesa kapitala, priznavao i interes nacije ili društva.

Po Marksu postoji i interes društva, ali je on, ustvari, interes rada, pa će otuda i taj interes biti postignut pobedom radnih klasa kroz diktaturu proletarijata.

Klasična ekonomija, koja je prethodila rascvetu kapitalizma kao i marksizma, koji je došao kao kritika njena nabrajajući činjenice proizvodnje, zna samo za ove: rad, kapital i prirodu.

Odatle je, sasvim logično, morala iskrasnuti svađa i rasprava oko podele dobiti od proizvodnje između rada i kapitala, pošto priroda ništa ne traži nego nam sa svoje strane pruža svoju zaista preizdašnu pomoć.

Potpuno u skladu sa individualističkom misli koja ih je rodila, ni klasična ni marksistička narodna ekonomija nisu nikako mogle da reše ovaj problem.

Klasična je stajala na gledištu da samo treba pružiti slobodu. Slobodna utakmica će sama sobom, automatski, regulisati i nagradu radu i nagradu kapitalu.

Marksistička je, po istom principu, propovedala borbu klasa, pa će opet kapitalizam automatski biti uništen i pošto se prethodno prođe kroz diktaturu proletarijata dobiće se novo socijalističko društvo, u kome će ljudi odjednom postati drukčiji, zato što će prestati ekonomska vladavina nad ljudima.

Tek docnije klasična narodna ekonomija pronalazi još jednog faktora u proizvodnji: uz rad, kapital i prirodu još i preduzimača.

Ali marksizam ovoga (preduzimača) ne priznaje, smatrajući ga ili kapitalistom ili intelektualnim radnikom.

Ali dalje ove dve ekonomske škole nikako nisu mogle doći, jer im je njihovo zajedničko poreklo u tome izvanredno mnogo smetalo. One nisu mogle priznati u proizvodnji ulogu činioca zajednici, u čijoj se sredini obavlja proizvodnja i koja bezbednošću, tržištem i ranijim tekvinama omogućuje uopšte proizvodnju.

Nisu mogle to priznati, iako je blagotvorno učešće zajednice isto tako pretpostavka za proizvodni rad, kao i sama priroda, jer onda bi morale priznati i pravo zajednice na tu proizvodnju, a to ni kapitalističkoj ni marksističkoj ekonomskoj školi nije bilo moguće zbog njihovog individualističkog gledišta na društvo, koje zajednicu vidi samo kao zbir članova, a ne i kao višu zajednicu, samostalno moralno biće sa samostalnim interesima i pravima.

Nisu to mogle ne videti ni ekonomске škole kapitalizma ni marksizma. Ali one su ipak među faktore proizvodnje nabrajale mrtvu prirodu, uverene da ona nikakvo pravo neće odatle tražiti, - ali su se zato dobro čuvale da pomenu tu zajednicu kao aktivnu pretpostavku svake ekonomski proizvodnje, jedno zbog svog individualističkog porekla, a drugo iz praktične bojazni da ne moraju ovom živom faktoru i prava, i to svakako ne mala, priznati.

Ekonomski krize, kao uragani, prate kapitalistički poredak. One su nerazdvojne od njega. Posle perioda poleta dolazi i duboka i oštra kriza. Primećeno je da u koliko je polet bio veći, utoliko je kriza dublja.

Pristalice ove škole bile su vrlo brze sa zaključkom da je to prirodni zakon, da to mora tako biti, da ljudsko društvo mora platiti izvesnim srazmernim ispaštanjima periode napretka i poleta.

Mi stojimo na gledištu da se svaka nevolja iz ljudskog života ne može izbaciti. Ali ne možemo reći da su ove krize ekonomski takve. Svaka od njih se da proučiti i svakoj od njih se da naći izlaz, ali se poredak kapitalistički, razume se, takvim izlazima odmah protivi.

Za naših dana mi smo doživeli takvu krizu. Ona je počela u agrarnim zemljama oko 1925 godine, a u industrijskim 1929 godine, da dostigne svoj vrhunac 1932 godine.

U stvari ta kriza nije prošla. Ona još traje. Samo ludilo naoružanja koje je opet obuhvatilo svet čini da je kriza ustukla. Ali ako to naoružanje zastane ili prestane, eto krize i to u toliko strašnije. "Drugo stanje biće gore od prvoga", kako kaže evanđelje.

Kapitalizam nije u stanju da reši krizu. A nije istina da su krize neminovne i da ih mora ljudski rod primiti i podnosići, ne braneći se.

Uzrok kriza je baš osnova kapitalističkog sistema: slobodna igra ljudskih interesa. Zaista, ako se pri tome ostane, onda je nesumnjivo da nas krize moraju pratiti.

Te krize su izvanredno teški udari, pa ako se mogu otkloniti onda je zaista dužnost raditi na njihovom uklanjanju.

S druge strane su tehnički pronalasci tako umnožili ljudsku proizvodnu moć, da je za kratko vreme jedno veliko preduzeće u stanju da baci toliko proizvoda na trg da može ozbiljno ugroziti ekonomsku ravnotežu, a ovo opet imati ozbiljne društvene posledice.

Nezavisno od samih društveno-ekonomskih posledica, ekonomskih kriza, kapitalizam ima za posledicu isključenje iz narodne zajednice radničkog staleža.

Tehnika je učinila da se stvara koncentracija radničkog elementa po gradovima. Upravo tamo gde se stvorila industrija stvorili su se i gradovi: velika industrija - veliki gradovi.

Na drugoj strani, radnik proleter, nedovoljno plaćen živeo je u gradu u kome mu se pruža na svakom koraku da vidi život koji u svakom pogledu premaša njegov život i njegova sretstva. Iz toga se razvija u radnika zavist prema onima koji su u boljem položaju, a nezadovoljstvo sa svojim sopstvenim položajem.

I on tako dolazi do zaključka da agitatori imaju pravo da je on zasebna društvena klasa, da su oni ostali njegovi eksplotatori jer je sve te stvari kojima ukrašava i zaslađuje svoj život njegov eksplotator, stvorio radnik kome je opet taj njegov proizvod nepristupačan.

Dodajte tome neizvesnost radničkog života, nezaposlenost, nezgode od nesrećnih slučajeva, izvanredne prilike u njegovom životu koje odjednom optereće njegova sretstva (bolest, oporavljanja, smrt). Uzmite opet radnički jednolični posao za koji je on vezan celog života bez mogućnosti zdrave razonode i bez mogućnosti kulturnog života.

Sve to zajedno je učinilo, kad su na tako plodno tlo naišli socijalistički agitatori radničke internacionale, da je bilo izvanredno lako ubediti radnika u dogme marksizma, a naročito u onu o tome da je on zasebna radna klasa koja nema nikakve veze osim neprijateljstva sa ostalim klasama, da su svi ostali

njegovi neprijatelji, da su prava njegova braća radnici druge zemlje, s kojima je on vezan međunarodnom radničkom i socijalističkom solidarnošću.

Kapitalizam je, dakle, učinio da se rodi marksizam. Jer sva poboljšanja svoja, to je istoriska istina, radnik je dobio, nažalost, putem klasne borbe, mesto da ih dobije od same narodne zajednice.

Ali, kako je mogao da ih dobije od narodne zajednice, kad nju i njena prava u proizvodnji nije priznavala ni jedna ni druga strana, kad je kapitalizam govorio svojim, a marksizam svojim jezikom?

To opet što je radnik uspevao klasnom borbom da poboljša svoj položaj, činio je sve više uveren u istinitost marksizma, u potrebu pridobijanja internacionalizacije radnih narodnih slojeva.

I tako se radnik polako iščlanjavao iz narodne zajednice, postajao sve pristupačniji i odaniji vođstvu radničkih pokreta, koji su opet bili podložni sugestijama, uticajima i nalozima međunarodnog radničkog vođstva, ljudi često bez otadžbine. A radnik je kao stanovnik velikih gradova, lako pokretljiv i disciplinovan, lišen poleta rodoljublja, podložan međunarodnom uticaju, - postao samim tim opasno političko oružje, koje svakog časa može "demokratskom akcijom" većinu jedne zemlje u srce da udari.

Ali više od svega, mada ni ono što smo napred izneli nije malo, poslednja ekomska kriza, - za koju smo tvrdili da još traje i da će kao pritajeni vulkan morati ponovo da izbjije, čim se uspori ili obustavi sadašnje ludilo naoružanja, što može obuhvatiti sve zemlje ukopčane u ekomsku zajednicu, - pokazala je nemoć kapitalističkog poretka da je reši. Kad sutra, recimo, nekim čudom sve države budu smanjile naoružanje ili ga i sasvim ukinule, kapitalistički poredak, ostavljen sopstvenoj doktrini, imao bi odista samoga sebe da pojede.

U tome je Marks imao pravo kad je tvrdio da će kapitalističko društvo, ostavljeno prirodnom razviću, dovesti do sloma kapitalizma.

Marks nije predvideo samo jedno, da će narodne zajednice kojima je njegov jevrejski genije poricao postojanje i smatrao ih pasivnom, inertnom sredinom, pred opasnošću, probuditi iz sebe nove snage i da će spreciti ostvarenje tog sloma na taj način, što će u proizvodnji, po pravu koje im pripada, napraviti reda.

Došlo je vreme kad narodna zajednica, isto kao i starešina zadruge, što se mora starati o svakom članu zadruge, mora da zna potrebe svojih članova i unapred da se postara, da oni te potrebe svoje mogu poštenim radom zadovoljiti.

Marksizam je u profitu, za kojim trči kapitalizam u proizvodnji, video zlo. Da bi izbegao zlo marksizam je smatrao dovoljnim ako kapitalisti budu lišeni sretstava za proizvodnju, koje će pripasti društву, otprilike onako, kao što ruda pripada prirodi. Dobit od proizvodnje pripada radnicima koji su učestvovali u proizvodnji.

Na taj način marksizam je mislio da će se oslobođiti kubure sa onim činiocem u proizvodnji, što ga je postavljao kapital, sa stalnim pitanjem odnosa rada i kapitala.

I sad se pokazala na delu nepotpunost marksističke ekomske škole u nabranjanju činilaca proizvodnje. Oni su tvrdili, kao što smo videli, da su činoci proizvodnje samo rad, kapital i priroda. Kako priroda ništa ne traži za svoje učešće u proizvodnji, a kapital je uklonjen oduzimanjem sretstava za proizvodnju, koja su socializirali, ostao je sad samo rad kao tvorac vrednosti pa prema tome i jedini korisnik.

Nisu hteli marksisti priznati prevashodnu ulogu preduzimača. Otuda njihova površnost u rešenju njihovom, i otuda krah njihove praktične primene.

Preduzimač je čovek koji je imao ideju da stvori preduzeće, koji je mobilisao imanje, kredit, lične veze svoje i svoje porodice, koji se trudio da se preduzeće podigne na najboljem mestu, na najjeftiniji i najbolji način, čije radno vreme nije ničim ograničeno i koji i kada legne da spava i kad sedne da ruča, ili kad ode u šetnju neprestano misli o preduzeću, njegovoj organizaciji i njegovom prosperitetu. To je onaj koji se stara da preduzeće stekne i očuva dobar glas. To je, napisletku, onaj čija je sudbina vezana sa preduzećem.

Ceo njegov rad je vezan za ličnu inicijativu i lični interes.

Prosperitet preduzeća u kapitalističkom društvu ne čini toliko ni rad ni kapital, - koliko taj jedini preduzimač. Ako je on i kapitalista, ipak njegovo preduzeće je stvorio i upravlja sa njim, ne on kao kapitalista, već baš kao preduzimač.

Marksizam nije htio to da vidi. On je išao i dalje. On je uopšte umrtvio u svom sistemu lični interes radnika, inteligenta i činovnika. Pri tom je bio logičan, jer je očigledno da ceo njegov sistem mora pretrpeti poraz, ako bude i dalje ostao lični interes jedinke moćni potstreknač njen na rad.

Pri tom pak marksizam nije vodio računa o jednoj vrlo važnoj stvari. Čoveku je naime mnogo dato. On svakoga dana širi sve više granice svoje moći. Samo ipak ima izvesnih stvari koje on izmeniti ne može, koje su date, uzidane, tako reći u stvari koje čine samu prirodnu osnovu njihovu.

Može i tu čovek mnogo. Ne može za sad spreciti da ne duva vetar. I mora se čovek s tim pomiriti, ali pažljivo posmatrajući zakone veta, on može prvo smanjiti štetu koju mu pričinjava, a posle može čak vетrom i da se koristi i da ga upregne u svoju službu.

Takov je slučaj i sa ličnim interesom jedinke. Ne može čovečanstvo stvoriti sada ljude bez ličnog interesa, kad ih je Bog takvima stvorio. A ubeden sam da je to i dobro, što je čovek kao i svako živo biće s tim osećanjem stvoren.

Zasnovati sad društvo, gde će lični interes biti zabranjen, možemo. Samo je pitanje kako će to društvo posle toga izgledati. O marksizmu mi sad ne moramo nagađati. Mi smo živeli naporedo s ogromnim pokušajem socijalističke izgradnje društva u Rusiji.

Dvadeset godina je prošlo kako ideolozi marksističkog socijalizma mese, sekun i peku rusko društvo. Za jedan narod taj period ipak nije tako veliki, kao što je za nas bedne smrtnike. Ali je taj period dovoljan da se o osnovima tog pokušaja može govoriti s dovoljno običnog opažanja.

Naglašujem, da se nećemo upuštati u detalje, - u detaljima bismo se samo izgubili. Unapred opet moram reći da pri tom marksističko društvo može samo dobiti, ako u detalje ne ulazimo.

Misljam da ćemo se složiti unapred i sa najvećim marksistom, da uprkos razlika u niansama koje dele razne marksističke internacionale primer boljševičkog društva je dovoljan, u osnovi ortodoksnog marksistički, da nam se s njihove strane ne može prebaciti da nismo dobar predmet posmatranja uzeli, - osobito kad, kao što kažem, ne mislim ići u sitnice, već se držati glavnih linija.

Hoteći da ostvare društvo, u kome je izvršena kolektivizacija svih sretstava za proizvodnju, boljševici su znali da će sad imati pred sobom radnike, polja i tvornice, ali ljude kod kojih je, kao i kod svih ostalih, lični interes najjači potstreknač za posao.

Otuda su mislili, pošto nema više privatne svojine, te ne može radnik sticati svoju njivu, svoja oruđa proizvodnje, čak ni kuću njegov lični interes će biti oslabljen.

Pokazalo se, međutim, da to ipak nije dovoljno. Čovek ima nagon da savije porodično gnezdo. A čim ima porodicu, makar i u tuđoj kući, makar pod strejom kao ptica, eto ti već težnja da se ima nešto svoje što će svakim danom biti više i lepše.

To je nateralno marksizam da bude protiv porodice. Da ustane otvoreno, nije mu ipak bilo moguće. Otuda je on ustao da rastoči i raslabi kroz zakonodavstvo brak, osnovu porodice. Samo po sebi je već jasno, da je braku odmah oduzet karakter verske tajne.

Nema tu nikakve tajne. Sve je to jasno i takvim ćemo ga učiniti, - tako su mislili marksisti, pa su brak oglasili za običan ugovor, svečan u toliko, što se mora kod određenog javnog organa sklopiti. Ali to je prosta registracija, kao što sopstvenik automobila mora kola da prijavi; tako i ovde. I nema raskida i razvoda braka. Kad nemate više volje, opet dodite pa javite. A ne morate čak ni oboje dolaziti: dosta je da samo jedan supružnik izjavi da nema više volje za tom bračnom zajednicom.

Razume se da je uz to zakonodavstvo, uostalom sasvim logično, išlo i odgovarajuće porodično zakonodavstvo. Odnos roditelja i dece stavljen je na novu osnovu, kojoj je bio cilj da se porodica raslabi, jer su "srednjevekovne stege" i suviše ljudi i žena učinile nesrećnim.

Bilo je, razume se, mnogo osoba koje su se ovim odredbama služile i po više puta. Ali to je, prema onima koji su starom običaju i pravilu ostali verni, bilo ipak malo.

Sad je marksističko društvo bacilo lozinke: "Živila slobodna ljubav." Sistematski su raspaljivali i razvraćali mladež, obarali sve moguće zaostale pregrade, ne bi li tako zaostale stare običaje i odnose definitivno porušili.

Bilo je mnogo, vrlo mnogo, onih koji su sledovali ovoj lozinki, pa ipak održalo se mnogo žena i mnogo ljudi koji se stide, zastaju, kolebaju se i vraćaju se starim običajima i odnosima.

- "Šta bi to moglo biti"? - Kao da su se pitali marksisti. Odgovor su dobili: ima u ljudskoj prirodi nešto skriveno. Jedno polje, koje bi čovek htio da održi čistim i čednim. Hteo bi da tu ima jedna mala oaza čista i svetla. Ma kako privlačne izgledale te teorije novog društva, - čovek se oseća da će, pođe li za njim, ovu bazu potpuno zabrljati. A on to ne može. Stidi se.

I tako je marksizam u svojoj borbi za ostvarenje socijalističkog društva nailazio na sve dublje prepreke. Za njih one nisu izgledale tako strašne.

Kad smo mi uspeli da oborimo cara Samodržca vserosiskog, kad smo oborili belorusko feudalno i buržoasko društvo, kad nas ni svemoćna ruska crkva nije mogla sprečiti da ostvarimo ono što smo učinili, zar čemo pred tim stati?!

- Dole stid, zaorila se nova lozinka, koja se nikad, valjda od kako je čovečanstvo svesno sebe još nije čula.

- Dole stid! Šta će nam stid? Čemu služi?

Bilo je mnogo ljudi što su uspeli s ovim nekako da se pomire. Ali šta je to prema ogromnom broju onih drugih, onih koji su čuteći okretali glave i odlazili s pragova, na kojima su zajapureni ljudi i žene, ispod ogromnih natpisa protiv stida, slušali dokumentovana i poučna predavanja, koja treba da im i ovu poslednju oznaku "ropstva" skinu s tela i duše.

- Pa zar ne vidite da treba da se razlikujete od divljaka? Zar toliki napredak nauke i tehnike, a vi danas kao divljaci nosite pregaču oko bedara, govorio je zapenušeni predavač.

I kad su marksisti potražili razlog zašto i ova njihova poslednja i dokumentovana borba protiv stida nije imala onakav uspeh, kako su se nadali, našli su da njihovi razlozi ne mogu ništa učiniti.

Čovek sluša, čuti i odlazi. Jedan samo odlazeći procedi kroz zube:

"Da! Čak i divljaci imaju pregaču oko bedara."

Ali to je bilo previše daleko da bi ih predavač čuo. Ali čuše ga drugi što su čutali i nasmejaše se vedro i milo.

Neumoljivi idejci marksistički ne staju na po puta. Ispituju neprestano razloge ovog neuspeha.

- Ama kakav razlog možete reći za stid? No recite slobodno.

- Potreba čistote, - dobiše odgovor.

- Čistota? Šta je to?

- To će znati samo onaj ko to ima. Onaj ko nema pati što je izgubio. Ostali to ne razumeju.

- A čemu to služi?

- Dostojanstvu ljudskom, uzdizanju njegovom kad ga ima, - padu njegovom kad ga nema.

- To već miriše nešto na crkvu i neke popovske besede.

I s pravom dodoše marksisti do zaključka, da je vera ljudska smetnja njihovom razvraćanju i uzrok čuvanja stida ljudskog i čistote. Tada se okrenuše svom snagom: "Dole religija"!

Ja, razume se, ovaj red postavljam kao da je tim redom i išlo. U stvari, marksisti su i pre ovoga znali da im se treba boriti protiv religije, prvo već i po tome što je njihova misao ateistička bila i ostaje, drugo zato što je individualistička, a treće zato što religija umiruje strasti, pomoću čije eksplozije su hteli i računali da izvrše svoju revoluciju. Ali da to nisu znali, da su u početku bili prijateljski raspoloženi prema religiji, postoji analiza prirode ljudske s kojom su oni imali da se bore u "izgrađivanju" svog društva, koja bi ih odvela, da se protiv nje okome.

I tako odavde vidimo, da su se marksisti okomili na lični interes, jer im je i posle ukinuća privatne svojine, morao smetati. Posle su naišli na jaču podlogu privatne svohjine, brak i porodicu, pa su se okomili na njih da ih sruse.

Radi toga su, pored pogodnog zakonodavstva, otpočeli propagandu slobodne ljubavi. Ali ova je ipak davala teško rezultate, koji su im bili potrebni. Otuda propaganda: "Dole stid"!

Ali tu su videli, da u prirodi ljudskoj postoji neka mistika, koja od čoveka traži imperativno da stid zadrži. Tada je morala doći propaganda protiv religije, da nije već i od početka postojala.

Marksizam je drugim rečima naišao na samu prirodu ljudsku kao najvećeg protivnika njegovim teorijama.

Teorije ljudske imaju veliki značaj. Kada je prvi put čovek postavio jedno pravilo, on je udario temeljac svemu ovom današnjem napretku. Ali teorije ne mogu samu prirodu stvari da izmene.

Kao što sam napred u jednom primeru to objasnio, mogu da iskoriste prirodu, ali da je promene ne mogu. Ona koja o toj istini ne vodi računa, ta se na delu pokazuje kao nemoguća.

Kod takozvanih prirodnih nauka ta se nemogućnost odmah pokaže. Ko bi, na primer, sagradio građevinu na pesku, a o tome pri građenju ne bi vodio računa, verovatno ne bi je uspeo ni izgraditi: srušila bi se.

S ljudskim društvom je već drukčije. Tu se i netačne i nemoguće teorije mogu primenjivati godinama, po cenu nasilja, - ali se zato, što je duže eksperimenat trajao, sa sve većom katastrofom mora, na kraju krajeva, pokazati ludost pokušaja.

I kao što smo to videli u samoj individualističkoj misli i u svih njenih potomaka, među koje spada i marksizam, koji je od svih ostalih najviše o sebi dao govoriti, tako će se i on, boreći se protiv ljudske prirode, morati srušiti.

Jer svako živo biće ima izvesne i nepromenljive osobine. Dogod je to, a ne nešto drugo, mora ih imati. A kad bude dobilo neke druge, onda neće biti ono što je bilo, već neko drugo biće.

Roj je društvo pčela, u kome vlada potpun komunizam. Samo on je zasnovan na biološkoj prirodi pčela, gde su radilice besplodne i bezstrasne jedinice, koje imaju samo jednu strast: rad i borbu za roj. Matica je majka, jedinka i vladateljka. A trutovi mužjaci, od kojih će samo jedan biti potreban, a ostali su do svadbe kraljičine, da bi među njima svima najspesobniji izabrao ženku. Svadba ovome donosi odmah smrt, a odmah po svadbi ginu i ostali, koji su sad zajednici nepotrebni.

Ali takvo društvo se može izgraditi na takvoj prirodi pčele. Promenite, kad bi mogli, prirodu njenu, učinite svaku pčelu sposobnom za oplođenje, - svršeno je s rojem jer će sad svaka majka gledati, da njena alveola bude najbolja, i najviše hrane spremljeno za njeno potomstvo.

Marksizam je hteo, otprilike, obrnutu stvar od ljudskog društva, koje ima drukčiju biološku, psihološku, i duhovnu osnovu - da napravi nešto nalik na roj.¹⁾

1)"Iz moga života" (Rukopis iz 1938 godine)

MARKSISTIČKA DOGMA PRED NARODNIM ISKUSTVOM

Nasuprot božanskoj reči Hristovoj da čovek ne živi samo o hljebu, već o svakoj reči koja izide iz Božijih usta, marksizam je uzeo da objasni život čovekov na zemlji i njegovu brigu samo brigom za materijalnim životom i hlebom.

Marksizam je bio dosledan. Ništa što se ne može videti nije priznao.

Nije priznao postojanje ljudskih zajednica kao moralnih bića. Priznao je samo zbir ljudi koji tu zajednicu pretstavljaju.

Nije priznao aktivnu i presudnu ulogu ljudske zajednice u proizvodnji i vrlo značajnu ulogu preduzimača, jer se to ne vidi: vide se mašine, zgrade koje pripadaju kapitalu, - vidi se rad ljudski koji pripada radniku i vide se sirovine što da je priroda.

Otuda nije priznao ni duhovnu stranu čovečiju ni njenu ulogu presudnu u ljudskoj istoriji jer se to ne vidi, - a materijalne potrebe života se vide i to je priznao kao jedinog pokretača ljudske istorije.

I zato je to proglašio jedinim pokretačem, ne samo ponekog ljudskog bića, koje niti zna što ne zna (ako takvog ima), osim za to materijalno, već i celog celcatog roda.

Ništa, od kada je čovek postao na ovoj planeti, njega nije pokretalo na rad, na borbu osim materijalne borbe za svojim životom, njegovim održavanjem i umnožavanjem!

To je pokretalo ljudе na revoluciju, ustanke, ratove, borbe, požrtvovanje, umetnost, nauku i religiju.

To kretanje ljudskо u pravcu zadovoljenja materijalnih potreba svoga života, dostiže vrhunac u borbi klasа. Ove pak borbe klasа i sačinjavaju, ustvari, istoriju pojedinih naroda i celog čovečanstva.

Nacija je stvarno, po marksističkom shvatanju, neko čudovište ljudi, koji pripadaju jednom narodu, čine međusobno društvo u nekom kavezу, govore obično jednim jezikom, u davnini svakako su i krvni rod, - ali ta zajednica je, ustvari, samo osiguran okvir strahovite borbe dveju klasа: rada i kapitala.

I kad radna klasа pobedi onu kapitala, onda će se taj nacionalni okvir razbiti i tada će diktaturom proletarijata, u vezi sa radnom klasom ostalih nacija, biti ostvarena individualistička, ljudska socijalistička zajednica - krajnji cilј marksizma.

Iz ovog marksističkog učenja izlaze sledeći zaključci:

Nacija je okvir u kome su se dva krvna neprijatelja dohvatala u koštaс. Medu njima nema niti može biti mira, a najmanje solidarnosti interesa. Laž je da su članovi jednoga naroda braća. To je izmišljotina. Oni su neprijatelji krvni i večni koje materijalna borba baca jednog na drugog. Solidarnost interesa postoji izvan tih nacionalnih okvira. I to solidarnost interesa radnih klasа celog sveta, pa donekle i kapitalističke klase, mada ova često prekida tu solidarnost ratovima, u kojima kapitalistička klasа jedne nacije oglašava rat kapitalističkoj klasи druge.

Čovečanstvo može dočekati svoju sreću samo u koliko radna klasа postane sve više svesna da u borbi protiv kapitalističke vladavine putem solidarnosti s radnim klasama ostalih naroda, ustvari opštu društvenu revoluciju i time uspostavi socijalističko besklasno društvo.

Iskustvo svih naroda, naročito našeg, stoji na suprotnom stanovištu. Ono ne shvata naciju nemoralnim okvirom, u kome dve večito neprijateljske klase vode stalnu međusobnu borbu.

Ono smatra da je nacija, njena prošlost i njena budućnost vezana u jednu organsku prirodnu celinu sa njenom sadašnjоšću.

Niko neće sporiti da je naš narod imao u svojoj dalekoj prošlosti svoju državu sa svojim vladarima, koja se naslanjala na plemstvo, sveštenstvo i slobodne građane, dok je ostala masa naroda bila, kao koren drveta u zemlji, vezana za nju, čak i nepokretna kao sam koren.

Mi smo danas u položaju da sudimo o shvatanju narodnom, a tu je glavni izvor narodno iskustvo po njegovom istoriskom predanju i njegovim umetničkim obradama toga predanja, narodnim pesmama i pričama.

Materijal je ogroman, i nepristrasan posmatrač ima prilike da kroz njega uđe u vezu s pravim narodnim duhom i njegovim odnosima sa spoljnim svetom, a posebno sa svojom istorijom i vodećim gospodarećim članovima njegovim.

I ako je naše starо društvo, i hrvatsko i srpsko, (kod slovenaca je drugi slučaj, s obzirom da nisu imali svoje političke narodne organizacije) - bilo organizовано u srednjem veku na feudalnoj osnovi, gde je plemić, i ako pripadnik istog naroda, bio sasvim po pravima i stvarnom položaju od ostalih staležа naroda svoga povlašćen - nigde skoro nećete naći, naročito kod Srba, ni traga od mržnje prema povlašćenim redovima.

Naprotiv, na svakom koraku, u svakoj priči ili pesmi, naićićete na pohvale svakojake, na ljubav neskrivenu, na gordost otvorenu što je plemić lep, bogat i moćan.

I sve dok je plemstvo bilo narodno, tj. sve dok je narod osećao da je bogati, silni i moćni plemić, član njegove narodne zajednice, nećete naći traga od zavisti a kamoli mržnje.

Izuzetak se može videti u pesmi "Starina Novak i Deli Radivoj", gde se vidi pobuna jednог naroda protiv vladajućih, ali i tu samo zato što je vladajuća Jerina "prokleta Grkinja".

Nesumnjivo je da je zidanje Smedereva bilo i ostalo najveći tehnički napor, koji su jugoslovenska plemena za ovih 13 vekova podnela.

Za nepunih 30 meseci rada podignut je ogroman grad, koji opasuje dvostrukim platnom i zidanim opkopom oko 12 hektara zemlje u kraju u kome se ni danas ne može naći jedan kamen ako nije odnekle donet.

Sudeći po broju i rasprostranjenosti "Jerininih gradova" po srpskom delu naroda značilo bi da je zaista vrlo veliki broj kulučara u zidanju smederevskog grada učestvovao i svakako pod vrlo teškim materijalnim prilikama. Otuda ogromno nezadovoljstvo narodno.

Kako samo Smederevo - i ako odlično za ono vreme utvrđeno, izuzevši tromesečne opsade 1439 i 1459 - nije se ni branilo, već se bez borbe predalo, to je narod svoj preterani i uzaludni napor tadašnji u smederevskom kraju bacio na teret nemilosrđa, taštine i ludosti.

Ali čijih? Ne Durđevih koji je bio muž i gospodar, - već Jerininih.

A ako se zapitamo: zašto nasuprot istoriskoj činjenici da je Đurđe bio istinski gospodar i veliki vladar a ne Jerina, igračka i lutka, zašto narod nije prokletstvo na Đurđa već na Jerinu bacio, dobićemo i u ovom slučaju izuzetnom potvrdu za gledište koje smo napred istakli, da je narod tako radio jer je Jerinu smatrao tuđinkom, i ako inače ženom despotovom, a Despota krvlju svojom, izdankom svojim.

Dakle i ovde vidimo, da naš narod ne vidi i ne oseća u eri najveće podvojenosti društvene u nas, da su ti gospodarujući neki neprijatelji njegovi, već deo njegovog sopstvenog života.

S druge strane, u našoj narodnoj pesmi i priči nailazimo na ozbiljne tragove o društvenim suprotnostima posle gubitka narodne države. Tada svaka pesma i priča odiše zavišcu i mržnjom, ali sad već nema narodne države već tuđinske, nema narodnog plemstva već tuđinskog ili tuđinskim duhom odgojenog, tako sada tu nailazimo i na taj materijalistički elemenat, ali tek onda kada vladajući slojevi nisu pripadnici istog naroda.

Prema tome upoređujući otsustvo svake zavisti i mržnje u vreme postojanja vladajućih slojeva, koji su pripadali tom istom narodu, i pojavu zlobe i zavisti na materijalnoj osnovi u docnije vreme, kad nestaje narodna država i dolazi tuđinska, čovek mora da zaključi, da i ovde nije toliko materijalistički momenat u promeni raspoloženja, već onaj drugi: osećaj da taj bogati, silni i moćni, što bogatstvo i silu na njemu prostom narodu zasniva, - da taj nije član njegovog, već drugog, tuđeg naroda.

Ako to istaknemo nekome, koji sam stoji na materijalističkom gledištu o klasama od kojih je narod sastavljen, i o njihovoj borbi, koja, ustvari, pretstavlja i pokreće istoriju naroda, njemu to neće biti priyatno jer to njegovu tezu u glavu tuče.

Verovatno je, da će nam pokušati da ospore da su ove pesme i priče zaista izraz narodnog raspoloženja. Objasniće nam da su te pesme, recimo, stvarali kaluđeri ili tako neki zaostali plemići.

Pri tom, razume se, oni gube iz vida dve stvari: da mi danas možemo još pratiti rađanje narodne pesme visokog kvaliteta, u samom narodu prostom, te je prema tome njihovo tvrđenje bez osnova, a drugo neka bi bilo onako kako oni vele, neka su to pesme ne produkt prostog naroda, već nekih zaostataka onih vladajućih slojeva, ali te pesme je narod očuvao s kolena na koleno, a to ne bi bilo moguće da one ne odgovaraju narodnom raspoloženju i njegovom predanju, - i narod je istoriju te gospode i tih junaka uvek smatrao svojom rođenom istorijom, njihovu slavu, bogatstvo i moć razlogom svake radosti i ushićenja, a njihovu propast razlogom svog pogruženja i svoje žalosti. A to već ne bi moglo biti kada bi materijalističko shvatanje istorije bilo univerzalna istina.

Naše narodno shvatanje istorije je najbolje izraženo u pesmi "Početak bune na dahije". Tu se vidi pečat Hristove istine: ne živi čovek samo od hleba. Važni su i materijalni uzroci, jer čovek živi i od hleba ali oni nisu presudni. Presudni su uzroci duhovno-moralni.

"Bože mili čuda velikoga
Kad se ščase po zemlji Srbiji,
Po Srbiji zemlji da prevrne,
I da druga nastane sudija.
Tu knezovi nisu radi kavzi,
Nit' su radi Turci izjelice,
Al' je rada sirotinja raja,
Koja globe davati ne može,
Nit' trpeti turskoga zuluma.
I radi su Božji ugodnici,

Jer je krvca iz zemlje provrela,
Zeman došo valja vojevati,
Svaki svoje da okaje stare..."

I da dođe do bune nije dovoljno, što je raja ozlojeđena i što ima materijalnih razloga buni, borbi i osveti, već je potrebno da se visoke duhovne sile stave u pokret i tako dolazi do eksplozije nagomilanih uzroka zemaljskih:

"Nebom sveci staše vojevati,
I prilike različne metati,
Da se Srblji na oružje dižu..."

Naše narodne umotvorine su izvor za upoznavanje našeg narodnog iskustva i narodnog duha. Pred tim odista veličanstvenim prizorom, koji nam otkriva gledanje na svet našeg naroda tako suprotno gledištu naših marksista, oni ostaju neprijatno iznenadjeni.

U nemogućnosti da taj očigledni fakt (potpuno otsustvo klasne suprotnosti u našim narodnim pesmama iz perioda kad je, u najvećoj meri, podela društvenih slojeva bila izražena, kao i potpuno suprotno narodno gledište na istoriju narodnu i ljudsku, od onog koje deli marksizam) poreknu, oni na svaki način pokušavaju da ga oslabe, prvo na taj način što će mu karakter "narodnog" pokušati da oduzmu, tvrdeći, kako smo već napred videli, da su te pesme dela lica nepoznatih, ali, u stvari, pripadajućih gornjim društvenim slojevima. Na to smo već napred odgovorili.

Ali to svakako neće dati jedini odgovor, koji će oni izbaciti u cilju slabljenja tog ogromnog faktora, a i ja ovde sve njihove argumente u napred iscrpeti ne mogu.

Sigurno je, napisuši, da će među argumentima da bude i takvih koji će, ne priznavajući ili ne dozvoljavajući i mogućnost da su sve pesme zaista narodne, svoditi njihov značaj na dokumenat o narodnoj zabludi, kako isti, kao što su priče o narodnim vraćevima i praznovericama, pokazuje jedan fakat "narodni", ali fakat iz koga se vidi narodna zaostalost.

Ovaj argumenat greši samo u jednome: materialističko shvatanje istorije tvrdi, da se narod sastoji iz klada koje su u međusobnoj suprotnosti i borbi. Ako je to istina, onda tragova te borbe - koja je večna ogromna kroz celu istoriju - mora biti u narodnom predanju i narodnom umetničkom stvaranju. Ako tamo tragova borbe naći ne možemo, onda znači da ni te borbe nije bilo.

Narodna svest je kao tabla, na kojoj ćemo naći ubeležen svaki podatak iz narodnog života. I o manjim borbama je podataka dosta. O borbi koja treba da je stalna, neprestana po učenju marksista, traga nema, uspomena nema.

Naprotiv, narod tuguje za "gospodom" što su izginula. I jedino prokletstvo koje na pojedine od njih baca jeste zbog "njihove nesloge", zbog nesloge baš te "vladajuće klase".

Kad bi marksističko shvatanje naroda i njegove istorije bilo tačno, onda bi se narod radovao međusobnoj borbi svoje "vladajuće klase", borbi svojih stalnih protivnika, svojih krvopijata i eksploataatora. Ali on se tome ne raduje. Jer on zna da je jedan narod solidaran u svima svojim delovima. I otuda, kad po njegovom mišljenju dolazi do propasti zbog velikaške svađe, on jedan jedini put izriče strahovito prokletstvo:

"Velikaši proklete vam duše!"

Narodu se ne može osporiti da neprijateljstvo i borbu ne ume da zapami. A kad to ipak ne pamti, onda se odatile može samo jedno zaključiti, ne da je narod "zaostao" i "zabludeo", - već da narod, koji je sposoban da i manje borbe pamti, ovde ne može da ih se seti, jer ih nije ni bilo.

Vradžbine i sujeverje to su već sasvim druge stvari. Jer za poznavanje prirode i za borbu protiv nedaća koje otuda dolaze treba mnogo više znanja, nego što treba da saznaje o tome ko nam je neprijatelj.

Otuda može jedan narod da ima mnogo sujeverja i malo tačnog znanja o načinu lečenja svojih nevolja, pa ipak i takav tada tačno zna, da li mu je ko neprijatelj ili nije.

Neosporno su naše narodno predanje i naše narodne pesme presudni dokumenat o nepostojanju klasne suprotnosti i borbe.

U narodnoj pesmi "Početak bune na dahije" nailazimo na recept čisto materijalističkog shvatanja istorije. To je ona poruka Murata na samrtnom času "lalama i vezirima", kako treba postupati s rajom:

"Deco moja lale i veziri,
Ja umirem a vi ostadoste..."

On tu po rečima pesme savetuje kako će blagonaklonim materijalnim postupanjem raji dobro biti. Ali sama pesma, u uvodu, još pokazuje da, i ako je raja željna borbe, prvenstveno iz materijalnih razloga, knezovi to nisu, jer su kao vođe istaknuti mnogo više, nego ostala raja. Ali zato se duhovni uzroci i sile stavlju u pokret:

"Nebom sveci staše vojevati,
I prilike različne metati,
Da se Srbi na oružje dižu"...

I te duhovne sile će učiniti da dođe do pokreta. Ne neposredno, već posredno. Prilike koje sveci stvaraju

"Viš Srbije na nebu vedrome"...

izazivaju kod dahija nemir i strah. I one se rešavaju da pokolju knezove iz straha, da ovi ne bi narod poveli u borbu koja se oseća. A ovaj otpočeti pokolj pokreće Karađorđa i ostale kneževe da dignu ustank.

I ne samo ova pesma, nova, čiji se i tvorac zna, već i ona mnogo starija, koja opeva događaje uoči Kosovske bitke i o Lazarevoj dilemi kome carstvu da se opredeli: zemaljskom ili nebeskom, pokazuje shvatanja našega naroda, da se i pojedinci i narodi čitavi ne opredeljuju samo materijalističkim pobudama, već često baš i nasuprot razlozima idu za drugim nematerijalnim, da bi pri tom carstvu ideološkom izvojevali veću pobjedu. Jer

"Zemaljsko je za malena carstvo,
A nebesko uvjek i dovjeka!"

I tako vidimo, da naše narodno iskonsko shvatanje ne može da primi materijalističko shvatanje istorije.

U ogromnom narodnom iskustvu nalazi se sabrano saznanje da se i pojedinci i narodi opredeljuju vrlo često i isključivo nematerijalnim nesebičnim razlozima, i da su zbog toga voljni podneti ogromne žrtve.

Narod zna da je nematerijalno veće i teže od materijalnog, i ako je i ovo važno. Ali će se zbog materijalnog ipak manje žrtvovati nego zbog nematerijalnog, - a to ne bi moglo biti, kad bi obrnuto bilo tačno.

Ako čovek kupuje nešto materijalno, on će žrtvovati samo toliko koliko ta materijalna stvar u njegovim očima vredi. Čim pređe granice vrednosti, on neće više hteti za tu stvar da da.

Za nematerijalne stvari daje se i sam život.

Često pak se život daje, naročito među seljacima, za brazdu zemlje, pa bi se otuda reklo: eto slučaja da se život daje i za jednu beznačajnu vrednost!

Međutim, baš taj slučaj pokazuje, da se tu život ne daje za brazdu materijalnu, već za čast junačku i ponos povređen zauzimanjem brazde zemlje koja pripada njemu, i koju kao takvu on i njegovo junaštvo treba da zaštite.

"Misliš li ti, da je ovo pusto"? Ovo su obične reči kojima otpočinje svada oko zemlje i one pokazuju da je oko te svađe glavni baš moralni, a ne materijalni elemenat. To se vidi i u parnicama zbog zahvatanja zemlje koje su relativno najskuplje parnice ili najteže, jer se radi o moralnom, a ne o materijalnoj vrednosti. Tu obično parnica staje po 10 ili 20 puta više od materijalne vrednosti zemlje. I svaki od parničara zna da bi za tu bačenu u parnicu svotu mogao kupiti i deset i dvadeset puta više zemlje, ali on se i ne pamči zbog zemlje, već zbog povređenog idealnog prava na zemlju i njegovog osećanja u vezi s tim.

U Hercegovini, u Lastvi 1935 godine, za vreme mog govora o osećanju pravde u našem narodu, upadne mi u reč jedan od prisutnih seljaka i reče: "Nije mi krivo na mali dio, već mi je krivo na krivi dio".

Ne pokreću ljudе, dakle, toliko materijalne koliko nematerijalne nevolje.

Otuda je, sasvim prirodno, iskustvo narodno polazeći od takvog saznanja moralo odbaciti materijalističko shvatanje istorije, isto onako kako mu je potpuno tuđ pojma borbe klasa.

Može nekom izgledati čudo Što mi toliko polažemo na shvatanje našeg naroda. Može on da pomisli: "Čudo Božje, narodno shvatanje nije toliko važno kako narod shvata, jer narod može i pogrešno shvatiti, već je važno da li je to o čemu se radi istina ili nije".

Ali na ovaj prigovor moramo primetiti, da smo mi već u napred i samim metodama razmišljanja utvrđili, da individualistička misao uopšte i njeno potomstvo, među koje dolazi i materijalističko shvatanje istorije i borba klasa, ne mogu opstati. Pa smo zatim, da ne bismo pali u grešku individualističke škole koja se služi samo metodama razmišljanja - ne obazirući se na posmatranje iskustva - uzeli da tu misao sa njenim potomstvom osvetlimo s iskustvom naroda i pojedinaca. I sad se baš na tom poslu nalazimo.

A u tom poslu se teško može naći čistiji, nepomućeniji izvor saznanja, nego što je nagomilana mudrost i iskustvo našega naroda u . njegovim odista nenadmašivim narodnim pesmama.

Mi smo, dakle, došli na ovaj izvor ne slučajno, kao kakav rasejani putnik koji je svoj put izgubio zanet drugim mislima, već namerno smo došli tu, znajući gde i zašto idemo.

Ali mi ne mislimo da je dovoljno prikazati borbu klasa sa njenim marksističkim-materialističkim shvatanjem istorije, samo u svetlosti iskustva naše narodne prošlosti, iako to iskustvo pretstavlja, i po čistoti i po obilju i po dubini, nešto što se u ovom pogledu retko može naći.

Mi ćemo pokazati i druga mnogo bliža nam po vremenu iskustva, pa i takva koja su inače zamrljana duhom individualističkim, pa ipak suprotna ovim dogmama marksističke škole...

Život pokazuje da su razni privredni krugovi u jednom narodu ili klase - kako ih zovu marksisti - u krajnjoj liniji solidarni, tako da će jednom biti zlo, ako bude zlo ostalima. Prema tome iskustvo pokazuje, da je i neprijateljstvo klasa i borba njihova čista tvorevina uma bez oslonca u stvarnom životu naroda, tako da kad se društvo pokuša da organizuje na bazi te ideje o borbi klasa, onda se kao posledica dobija osiromašenje ostalih, pa posle i one klase koja je mislila, da će na taj način sebi pomoći što će druge štetiti.

I tako stavljajući marksističku dogmu pred narodno iskustvo utvrđili smo:

Da naš narod nema ni traga u bogatom njegovom predanju o borbi klasa, - da bi tog traga moralno biti da je te borbe bilo, - da nema ne samo traga otvorenoj borbi klasa, već ni traga o predispoziciji za borbu, nema traga od zlobe i mržnje.

Da, naprotiv, na svakom koraku u tom veličanstvenom hramu narodne prosvećenosti, nailazimo na dirljiva svedočanstva narodne ljubavi i divljenja prema svojoj narodnoj vlasteli.

Da se iz toga može videti da narod nikad nije sam po sebi gledao na gospodstvujuće slojeve svoje - ako oni odgovaraju izvesnom idealu čojstva i junastva - kao na svoje neprijatelje, već, naprotiv, kao na organe svoje narodne celine.

Da sve to pokazuje da je dogma o borbi klasa rđav savetnik u društvenoj politici jer ne vodi računa ni o celini ni o ostalim slojevima koji je ne interesuju, pa usled toga ovi slojevi bivaju pogodeni, a preko njih i narodna celina posredno mora pogoditi i onaj sloj kome se htelo pomoći.

Da se pojavljuju slučajevi baš u Francuskoj, gde je borba klasa postala skoro zvanična ideologija države, da iz samih radničkih klubova dolazi mesto borbe do želje za saradnjom s poslodavcima, jer se pojavljuje u radnika briga za sudbinu preduzeća i industrije u kojoj se radi i otuda se dogma o borbi klasa

odbacuje, - pa sam život upućuje radnike da putem sporazuma i saradnje sa poslodavcima reše pitanje ili potraže rešenja, kojima će se pojedina preduzeća ili cela industrija staviti u bolji položaj.

Da se u istoj zemlji pojavljuju slučajevi, gde se iz radničkih krugova obraćaju poslodavcima s pozivom na zajedničku saradnju radi odbrane nacionalne industrije od opasnosti u koju je gura konkurenca strane industrije.

Da se odatle vidi da u iskustvu narodnom dogma o međunarodnoj solidarnosti radne klase nije opravdana, već naprotiv, pred privredom druge zemlje pojavljuju se kao solidarni svi proizvodni činioци te vrste privrede jedne zemlje, bez obzira da li pripadaju grupi rada preduzimača ili kapitala, kao solidarni među sobom.

Da kad tako dogma o borbi klasa stoji i u iskustvu prošlosti i u sadašnjosti bez opravdaja, da onda sasvim prirodno i marksistička dogma o materijalističkom shvatanju istorije, kojoj je podloga dogma o borbi klasa, ne može opstati. I istorisko iskustvo svih naroda, a naročito našeg, odbacuje tu dogmu, jer zna da se ni pojedinci ne rukovode i ne pokreću materijalističkim razlozima, već, naprotiv, najžešći, najvažniji i najtačniji su pokreti u kojima su materijalistički razlozi bili skoro otsutni.

A šta da kažemo o odnosu materijalističkog gledanja i o narodnom iskustvu na pitanje Boga i religije?

U ovom pogledu neću obraditi ona gledanja na svet koja nisu istovetna, - jer materijalizam ne mora značiti i ateizam i ateizam ne mora značiti i materijalizam, - ali su obično povezani.

Izneću samo kakva izgledaju ova gledanja na svet pred narodnim iskustvom i kakve posledice imamo u životu narodnom, ako ovo mišljenje postane dovoljno rasprostranjeno i utvrđeno, da se može smatrati da je zavladalo narodom.

Pod materijalizmom podrazumemo takvo gledište na životne pojave koje vidi samo manifestacije materije, odričući pri tom postojanje duha.

Pod ateizmom pak razumemo takvo gledište na svet koje odriče Boga, Tvorca i Svedržitelja.

Naš je zadatak ovde sasvim ograničen i uzak. Nećemo, dakle, mi obarati ta gledišta, već ćemo ih, kao što smo napred naveli, izvesti pred sud narodnog iskustva i posmatranja.

Ako se pokaže da se pred tim sudom ta gledišta održati ne mogu, -ako se ta gledišta ne mogu da prime sjedne strane, a ako se opet, s druge strane, pokaže da naše sopstveno posmatranje organizacije narodnog života, pod vladavinom ovakvih filozofskih konцепцијa, daje gore rezultate nego što bi dao i što daje narodni život pod vladavinom suprotne misli, onda je potpuno nepotrebno ulaziti u besplodnu diskusiju, pri kojoj će svaka strana ostati na svome gledištu.

Znam da će se materijalisti i ateisti odmah i svom snagom uperiti na taj metod. I nigde više neće se oboriti no u ovom poglavlju na ovaj metod i osporiti mu svaku "naučnu" vrednost.

- Čudna mi čuda! Pitajte slepca za sunce, koje nikad nije video, -narod pitajte za mišljenje o takvim stvarima, - tako će povikati ovi poklonici bezbožja, koji su po pravilu obično demokratski ili još više marksistički raspoloženi.

- Ali mi se na tu "naučnu" viku nećemo obazirati. Individualističkoj misli i svom njenom potomstvu - pa i marksizmu - baš to i jeste najveća karakteristika i nedostatak što se u izgrađivanju svoga sistema služi skoro isključivo čistim umovanjem, a pri tome se ne obazire na narodno iskustvo i posmatranje. Ovi privrženici demokratije i "obožavaoci narodni" odriču narodu svaku vrednost kad god se on ispreči ispred njihovog sistema svojim istinskim iskustvom i svojim otuda izvučenim realizmom. Za njih je sve to, ko zna koliko vekova staro iskustvo, stvar bez vrednosti, - kao da je čovek otpočeo biti inteligentno stvorenje tek od Francuske revolucije, kao da dotle nije bio pomognut svetlošću razuma i opreznošću u činjenju zaključaka.

Mi ćemo, dakle, samo to konstatovati. Naš narod, (a i ostali narodi, - nisam čuo ni zajedan narod na svetu koji bi imao drukčije iskustvo, prijatno ateističkom i materijalističkom,) - ne može da primi ni materijalizam ni ateizam.

Iskustvo životno gomilano vekovima naučilo je narod, da ne može da shvati život kao materijalista.

Narodi osećaju da u tome čudesnom okeanu životnom, u kome su narodi kao struje morske nije i ne može sve biti materija. Pre su u stanju da shvate, da je i materija emanacija duha, nego da su život i ono što zovu duhom izlivi materije.

Još je manje narodnim iskustvom moguće shvatiti životni i vaseljenjski poredak bez božanske prošlosti.

Pri tom su ateisti i materijalisti dalje od prave nauke, nego što je sam narod sa ovakvim svojim shvatanjem.

To dokazuje, u ostalom, i činjenica, da su najveći pretstavnici nauke u većini bili daleko od materijalističkog i ateističkog pogleda na svet. U najvećem broju oni su se ustručavali da prihvate zaključke materijalista i ateista, a u znatnom broju su bili sami na suprotnoj strani svojim mišljenjem i verovanjem.

A iz toga se da zaključiti samo jedno, da ni nauka ne opravdava marksistički filozovski stav.¹⁾

1) "Iz moga života"

Pa ipak su marksisti protiv svakog duhovnog principa i svake religije, hrišćanske naročito. To nije samo slučaj u Sovjetiji. To se vidi svuda gde oni dođu do izražaja.

To se video i prilikom ovoga Božića u Španiji, gde je borba protiv Hrista dostigla svoj vrhunac.

Šta je to Isus učinio Lenjinu i Staljinu, Kabaljeru i Kompanisu, da mu se na Rođestvo tako obore?

Da nije On slučajno vlastodržac zakleti sirotih, bolesnih, obremenjenih, ostavljenih?

Da Njegova nauka nije slučajno propovedala tiraniju, nasilje, eksploraciju i grabež?

Da nije On nekako bio zakleti protivnik sirotih, bolesnih, eksplorisanih, obremenjenih, ostavljenih?

Zar nije, naprotiv, On rođen u pećini od oklevetane Devojke, pa položen u jasle, na slamu?

Zar se nije od nasilja, kao novorođenče, morao uklanjati u tuđu zemlju?

Zar nije kao radnik, drvodelja, hleb svoj zarađivao?

Zar nije siromašak, među sirotim ribarima, našao svoje drugove?

Zar nije neprestano pred očima imao odbačene, prezrene, uboge, kljaste, hrome, slepe i uzete?

Zar Ga srebroljupci nisu izdali, zar Ga privilegiani nisu okrivili, zar Ga vlastodršci nisu razapeli?

Zar nije na krstu između dva razbojnika raspet čisti i neporočni Isus?,

Šta je to Isus učinio "slobodarskoj" Španiji da Mu i uspomenu progoni?

Ali čujmo odgovor:

Sve je to istina što govorite o Isusu, ali -

Njegova crkva u Španiji je blagoslovila tiraniju;

Njegova crkva u Španiji je skupila mnogobrojna imanja i iskoristila bedu ljudsku;

Njegovi sveštenici u Španiji bili su crni grešnici, posuti svakim grehom...

Dobro, odgovaramo, neka bi u svemu tako bilo:

Crkve mnoge ste porušili i popalili, još mnogo pre sadašnje revolucije.

Imanja crkvena ste razgrabili i podelili.

Sveštenike ste poubijali, u koliko ih niste pozatvarali i prognali. Neka bi to sve bila istina čista, što gore rekoste o zlim delima crkve i sveštenika, neka bi bila istina čista da Španija nikada i niučemu kao ni njena crkva ni njeni sveštenici dobra učinili nisu, neka bi bilo i strašnije nego što kažete - crkve ste porušili i popalili imanja crkvena razgrabili i podelili, sveštenike rasterali, pozatvarali i pobili.

Recite nam, zar nije time, recimo, zločin kaznu i odmazdu dobio dovoljno?

Sva ste nedela izbrisali rušenjem, garežom i paležom, ubistvom i progostvom. Pobunili ste se, jer je Isusova crkva pogazila Njegovu nauku, nije bila ono što je On htio, nije odisala onom ljubavlju, onom milošću, onom lepotom, onom istinom i onom čistotom - kojom, priznaje se, da odiše Njegova ličnost.

Hajde da vam poverujemo. Ali onda, kako da razumem što Božić Njegov u Španiji zabranjujete?

Šta je to Isus učinio "slobodarskoj" Španiji, da Mu tako uspomenu progonite?

Nema odgovora na to pitanje. I kad bi ga dali, taj bi odgovor glasio:

Isus nam nije ništa zlo učinio. Ali nova Španija ne može da dopusti proslavljanje Njegova rođenja, jer je to legenda, mistifikacija. Prava istoriska ličnost Isusova nije nam poznata, već samo ona koju je crkva izgradila. Ako bi smo dozvolili da se to praznuje, onda bi smo time dozvolili da se to praznuje, onda bi smo time dozvolili ponovo da se sve zablude, mistifikacije i legende uvlače u narodnu dušu. A ta legenda nije bezopasna. Zbog nje je inkvizicija stotinama ljudi smrću umorila.

Čudnoga li računa, rećićemo mi. Inkvizicija je, velite, pomorila stotinama ljudi smrću zbog te legende. Zaboravljate da je vaša legenda u Rusiji umorila smrću deset puta više nego svi ratovi koje su ruski samodržavni vladari vodili za sve vreme trajanja ruske države, od početka do kraja monarhije, podrazumevajući tu i sve koje su samodršci ruski i tatarski za hiljadu godina dali pogubiti. Zaboravljate da je vaša legenda u Rusiji deset puta vise ljudi, žena i dece za dvadeset godina svoga vladanja, pogubila nego za hiljadu godina svi ruski i tatarski samodršci. Zaboravljate da je vaša legenda u Rusiji umorila glađu dvadeset puta više ljudi, žena i dece, za dvadeset godina svoga bitisanja, nego što su nerodica ili bezdušje pomorili glađu za hiljadu godina vladavine ruskih i tatarskih samodržaca.

Pa i ako je sve to tako, i na vaše oči, za vaših dana, vi tu legendu hoćete da presadite u svoju žarku zemlju.

I vidite da je uzela sasvim isti tempo razvića.

Zar nije dosada samo u austrijskom ustanku deset puta više poubijano nego za sve vreme vladavine Velikog Inkvizitora?

Zar niste, pre Frankove revolucije, dozvolili ubistva, paljevine, ruševine, silovanja, progonstva, daleko u većem broju nego što je bilo za vreme Inkvizicije - čak kad bi istina bilo ono što vi govorite?

Zar vam od revolucija ta legenda vaša nije donela još veća i strašnija zla?

Isusova legenda je vašem narodu učinila zla. Čak i tako neka je, odgovaramo. Budite objektivni. Marksova legenda već do sada za toliko meseci koliko vekova vlada Isusova legenda, počinila je bezbroj više zala.

Vi hoćete da se služite naučnim metodama. Služite se statistikom. To je vrlo dobro. Uporedite s tim naučnim metodama količinu zla koju je učinila za toliko vekova, recimo, Hristova legenda, sa zlima koja je za nekoliko meseci svoje vladavine nanela Marksova legenda. Ne prezajte pred upotrebotih naučnih metoda. Mi vas molimo, mi hrišćani, mi koje smatrate protivnicima razuma i naučnih metoda, mi vas molimo da tako uradite.

Nije, dakle, to razlog što se tako okomila na Božić Isusov Lenjinova, Staljinova, i Kabaljerova i Kompanisova Španija.

Razlog mora da je mnogo dublji. Taj razlog nikad od progonitelja Isusove uspomene nećemo i ne možemo čuti. Oni ga sami sebi nisu rekli. Uvereni smo da ga nisu ni smeli reći. Ubeđeni smo da ga čak nisu smeli ni sagledati. Naprotiv, bežali su da ga ne vide, da ga ne sagledaju jer taj pravi, jedini razlog je takav da kad bi ga ljudska svest ugledala u svojoj jasnosti morala bi se sebi da vrati, da opazi svu strahotu sadašnjeg opredelenja.

Zato pretrpavaju taj pravi razlog svim i svačim ne bi li tako zaglušili glas koji i sami čuju: "Savle, Savle, zašto me goniš"!

Neka bi sve znano o Isusu bila legenda, - za časak da i mi tako kažemo - onda je ta legenda satkana od najsvetijega, najčistijeg, najnežnijeg što je duša nesrećnog čovečanstva mogla dati. Onda je to najveće, najsvetije, najčistije i najnežnije i samim tim i najveće umetničko delo koje je čovek dao. I ne delo jednog čoveka, već, o, vi, što vam je kolektiv stalno na usnama, - celog ljudskog kolektiva u njegovom vremenskom, vekovnom trajanju. Neka je danas Isusova ličnost samo umetnička legenda, i neka nije kroz vekove bila nada, uzdanje, pomoć, zaštita, lek, nadahnuće, uzdizanje, pokajanje i - sloboda i hrana milijardama predaka naših, što su sigurno stajali pred Njegovim likom i u podnožju Njegova Raspeća polagali svoja bremena, svoju slabost, svoju nemoć, svoje roptanje, - pa je nisu mogli ni smeli progoniti.

Nije, dakle, to razlog. Ne progonite vi, gospodari "slobodarske" Španije, Isusa zato što je legenda. Drugi je, dublji, mnogo dublji je razlog ovom vašem postupku.

Čija duša nema mira i radosti, ne može da podnosi Hristov lik, beži od Njega.

U čijoj duši ljubavi nema, već se mržnja gaji i podiže, taj ne može da podnosi s mirom pogled Isusovih očiju.

Legenda samo, kako kažu obožavaoci Marksova evanđelja, ili stvarnost najstvarnija, kako kažemo mi, što se Njegovim imenom zovemo, legenda ili stvarnost, svaki čovek, čim se pomene ime Njegovo, izaziva odmah i sliku Njegovu, pa se ne može sakriti od prodornog i upornog, ali ipak tako blagog sjaja Njegovih očiju.

Hristos i Antihrist su se sagledali u tami vekova već. I Antihrist je napao Hrista, rušio, palio, ubijao - ali Ga u oči nije mogao gledati. I danas tako. Može da ruši, da pali, da ubija, - ali lik Isusov ne može da gleda, pogled Njegovih očiju ne može da izdrži.

Zato mu progoni uspomenu. Zato zabranjuje praznik.

Velika je tajna to.¹⁾

1) "Otadžbina", br. 146. 5 januara 1937 godine

Neizmeran je duh, ali sve što on nije, izmeriti se može. Besprostorni i nevremen, obuhvata i prostor i vreme. Nematerijalan, vlada materijom. I tu je ogromnost duha porekao "glupi XIX vek", kako ga je krstio jedan živi francuski borac! Triumfovale su tokom prošloga i početkom ovoga veka stremljenja i doktrine, koje su proglašavale sasvim suprotnu misao o suprematiji, o nadmoći materije nad duhom. U ime te nemoguće teorije o nadmoći materije nad duhom, koja je dobila oblik religije, napravljena je u Rusiji pre dvadeset godina Oktobarska revolucija, i, eto, ona u krvi, ropstvu i gladi traje neprestano. Ali, baš taj "eksperimenat" je pokazao snagu duha nad materijom. Jer kako bi inače u Sovjetiji svet podnosio nemoguće materijalne uslove života, kad ne bi misao i duh bili jači od materijalnog.²⁾

2) "Novi put" br. 11(1938)

DVE ZABLUDDE

U nas danas ima jedna misao, koja je ovako, kako da kažem, u izvesnom smislu popularna, lako prijanja za svet. Kažu postoje klase, postoje društvene klase. Te klase u raznim narodima i članovi tih klasa međusobno su solidarni, a nije istina da postoji solidarnost između raznih klasa. Pravo je čudo kako je ta misao mogla da se održi do sada i da dobija još i danas privrženike; pravo je to i veliko čudo. Odmah će vam biti jasno zašto to tako kažem. Ako bi uzeli onu našu raniju sliku: imamo šumu i u toj šumi drveće, jedno, dva, tri, pedeset, stotinu drveta itd. to bi značilo da su solidarni između sebe sve korenje u šumi, sva stabla u šumi, sve grane u šumi, sve lišće između sebe. Pa takva se misao ne može održati. Nije istina da postoji solidarnost korena jednoga drveta sa korenom drugoga drveta. To nije tačno. Često kada su jedna do druge žile i žilice jednoga drveta posvađaju se oko interesnih sfera sa žilama i žilicama drugoga drveta. Nisu, dakle, pojedini delovi drveta između sebe solidarni sa drugim istovrsnim delovima drugoga drveća u šumi. Ako sada tu sliku prenesemo na naše ljudske prilike, onda će se moći videti da nije istina da je klasa jednoga naroda solidarna sa istom klasom iz drugog naroda.

O istome, ustvari, radi se i ovde. Zamislite kada neko poviše: "Seljaci svih zemalja ujedinite se" ili "Radnici svih zemalja ujedinite se", pa to je isto kao i kad bi neko povikao: "Svo korenje iz šume ujedini se", "Sva stabla iz šume ujedinite se", "Sve grane ujedinite se". A ti delovi dok su živi i zdravi ne mogu se ujediniti. Kad ih čovek poseče, onda mogu kao gomila mrtvih stabala, mrtvog granja da se ujedine za vatru. Ali dok su živi, dok vrše svoje prirodne zadatke, ne mogu da se ujedine. Vezane su solidarnošću interesa za svoje stablo, za svoje lišće, za svoje cveće, s kojim čine celinu.

Što se mi na klase osvrćemo? Klasa nije organski pojam, klasa je mehanistički pojam. Ona zavisi od toga koliko ko ima imovine, a imati imetak, imovinu, jeste stvar slučaja i u životu čovek može biti danas u jednoj, a sutra u drugoj klasi. Zato je to mehanistička a ne organska, nestalna, prolazna socijalno privredna kategorija, a mi u našoj organskoj filozofiji ne možemo da se oslonimo ni na šta drugo nego na

ono što iz života izvire. Zato ne možemo u klase, a vi kažete da uzmemo klase kao oruđe u provođenju velike politike. Da vam odmah odgovorim.

Jeste li vi za demokratiju kad hoćete klase? Vlast klase znači vladavinu diktature. Vi propovedate velike frontove slobode, a ovamo hoćete da nam poturite diktaturu, a tako, popularno, izgleda vlast putem klase.¹⁾

1) "Bilten" br. 30 od oktobra 1939 godine

Postoji i druga zabluda u odnosu na marksizam koja govori o njegovoј evoluciji.

Niko neka ne pomisli da je marksizam bio nekad takav kao što sam ga ja prikazao, a da je danas evoluirao i pripitomio se. Ko tako misli taj tako misli na svoju rođenu štetu.

Marksizam može da evoluira u taktici; marksizam ne može da evoluira u doktrini. U doktrini marksizam je jedan zatvoren sistem u kome su svi delovi logično povezani jedan za drugi. Zato marksizam ne može u doktrini da evoluira, a da se ceo sistem kao doktrina ne sruši. A u taktici? U taktici može, i niko ne može u taktici takvu evoluciju da pravi kao što to može marksizam.

Godine 1921 marksizam je proglašio u Sovjetiji NEP tj. novu ekonomsku politiku. Za svakoga koji se malo razume u ekonomskoj politici bilo je jasno da to nije nikakva nova ekonomска politika, da je to vraćanje na staru liberalističku ekonomsku politiku protiv koje je boljševička doktrina vojevala i ratovala. Ali iako je svaki koji se malo razumeva u ekonomskoj politici znao da je to vraćanje na liberalističku ekonomiju, ipak je to mišljenje Lenjina koji je proklamovao NEP (to je reč sastavljena od tri početna slova: nova ekonomска politika) označavalo od 1921, do 1928 godine režim ekonomске politike Sovjeta koji, ustvari, nije bio nikakva marksistička ekonomска politika, nego obična liberalistička politika, u kojoj je bila dozvoljena privatna imovina, privatna trgovina, privatna inicijativa.

Ali to je bio samo jedan taktički potez. Sovjetija je koristila ekonomske rezerve ruskog naroda od 1918 do 1921 godine dok ih nije potrošila, a kad ih je potrošila, onda je nastao ekonomski slom, onda je nastala glad, onda je nastalo kočenje celokupnog privrednog života. Da bi vratili natrag život, da bi povratili ekonomski život, da bi omogućili da narod živi, - jer ako on ne bude živeo slomiće se i režim, - oni su vratili staru buržoasku liberalističku privrednu, ali su je samo nazvali novom rečju: nova ekonomска politika. Ceo svet je tada rekao: boljševizam ovim priznaje svoj neuspeh i odriče se svoje ekonomске doktrine. Uzalud je bilo ljudi koji su govorili: "Nemojte tako govoriti, to je samo prividno. Uskoro ćete vi videti boljševizam će se natrag vratiti i sprovodiće najradikalnije komunističke mere". Glas takvih je ostao usamljen. Ceo svet je sedam godina verovao da se boljševizam potpuno odrekao svoje ekonomске politike, ali 1928 godine smo videli kolektivizaciju, od seljaka se prinudno oduzima zemlja i seljak se prinudno tera u kolhoz, seljaku se oduzima i stoka i imanje i šalje se u kolhoze. Stvaraju se ogromna industrijska preduzeća, razume se, državna, i na taj način ulazi se u prvi deo procesa kolektivizacije, pošto drugi deo procesa po priznanju XVIII komunističkog kongresa treba da bude pravi komunizam koji tek ima iza ovoga da dođe. Ko, dakle, zna malo istoriju komunizma za ovih dvadeset i pet godina, taj zna da nije niko tako gibak, da niko tako kao mačka ne ume da se dočeka na četiri noge, iako se baci na leđa, kao boljševizam. Oni mogu zaista u taktici da prave velike, neverovatno velike skokove, ali samo u taktici; u doktrini oni ostaju verni načelima svojim, i samo čekaju trenutak kad će ta načela moći biti ostvarena. Otuda neka niko ne kaže da je nekad komunizam ratovao protiv Boga, a da on danas ne ratuje, jer, eto, imaju patrijarha ruskog! Neka niko ne kaže: boljševizam nije protivnik svake nacije, kako bi mogao biti protivnik nacije kad, evo, svim nacijama najednom nudi široke autonomije, tako da svak po svojoj volji može ući, pa ako mu se ne dopadne, može opet natrag izaći.

A isto tako neka niko ne kaže da je komunizam prestao da bude protivnik svakog domaćina pa ma ko to bio, bio veliki, srednji ili sasvim mali. Neka niko ne kaže, jer je po doktrini marksizam ostao identičan samom sebi, on je danas ono što je bio juče, on je danas ono što je bio pre dvadeset i pet godina: nepomirljiv protivnik Boga, svake nacije i svakog domaćina.

Patrijarha! Patrijarha su zaista izabrali, ali, pored svega toga, kome je poznata suština komunizma ne mogu ga uveriti da je to Staljinova želja za pomirenjem sa religioznim životom uopšte, a posebno sa

hrišćanstvom. Između hrišćanstva kao takvog i komunizma kao takvog postoji nepremostivi jaz koji se ničim, nikakvom taktikom ne može ispuniti. To su dva gledišta na svet, nepomirljiva među sobom, ireduktibilna, koja se ne mogu svesti jedno na drugo. Ali ne samo da je marksizam ateizam, bezboštvo; marksizam je ratoboran, vojinstven ateizam. To nije običan ateizam, ateizam kabinetski, ateizam koji kaže: ja ne verujem, ali ko veruje slobodno mu je, taj može verovati!

Marksizam je ratoboran, vojinstven ateizam. On ne samo da ispoveda bezboštvo, on propoveda borbu protiv svakog koji veruje. To nije slučajno, to je tesno, logički i organski vezano jedno s drugim. Kad to ne bi bilo tako logički povezano, onda komunizam ne bi, iz čisto propagandnih razloga, imao borbu protiv Boga u svom programu. Borba protiv Boga je jedna unutrašnja potreba bez koje je marksizam neostvarljiv. On je ostvarljiv samo tako ako prethodno uspe baš u tom svom prvom stavu, antireligioznom stavu.

Jedan moj prijatelj, kada ga je jedan njegov poznanik upitao: "Eto vidiš sad imaju patrijarha. Sad ćeš, valjda, ti promeniti svoje gledište, ti vidiš da komunizam ipak evoluira?" - rekao je ovu reč svome poznaniku: "Ne znam kakoje izabran patrijarh; to, uostalom, nije moja stvar, to je stvar pravoslavne crkve da kaže svoje gledište o tom izboru, ali kad već ti meni to kažeš, ja moram da te upozorim na jedno: Meni su pričali verodostojni ljudi da u Moskvi postoji jedan spomenik jednoj ličnosti kojoj nikad niko spomenik nije podigao. Toje spomenik Judi Iskariotskom. Taj spomenik, taj Juda, postavljen je na pijedestal; u tuču je, sa podignutim rukama on preti nebu. Ne znam da li je ono pravi patrijarh, ali ovo je pravi spomenik. Ne mogu biti zajedno i patrijarh ruski i spomenik Judi Iskariotskom. Neko je pravi, a neko je lažni. Ne znam koji je, ali dotle dok mi ne budu i drugi verodostojni ljudi potvrdili da je taj spomenik Judi Iskariotskom skinut, da ga više nema, dotle u vrednost izbora patrijarha ruskog ne mogu verovati."

Komunizam je protiv nacije. Ne preti komunizam jednoj naciji, recimo nemačkoj, nego je on protiv svake ma koja bila, protiv ruske kao i protiv nemačke, srpske isto kao i engleske, on je protiv svake nacije. Šta piše na grbu SSSR? Koga taj grb zove na ujedinjenje? Zove li nacije, zove li taj natpis na grbu, na globusu, cele zemlje da se ujedine, da li je taj natpis upućen nacijama celog sveta, da li njih zove? Govori li taj poziv nacijama celog sveta: "Padnite jedni drugima u bratski zagrljaj." Koga zove? Samo proletere sviju zemalja, samo njih zove na ujedinjenje, a ono drugo što nije proletar, to im ne treba. Kud ste, dakle, povrveli vi koji niste proletari? Ta vas tamo ne zovu!

Tamo zovu samo proletere, a šta znači to? To dolazi od onog marksističkog gledišta koje kaže: nije narod jedna krvna, duhovna i sudbinska zajednica, nego je narod krvavo klupče u kome su se dva od vajkada zavađena neprijatelja uklupčala, dohvatile i jedan drugog ugrizaju, ujedaju, mrvare, uništavaju i tako od iskoni pa do skončanja veka. To je filozofija marksizma. Svi narodi ovog sveta veruju za sebe, svaki za sebe i svaki za ostale narode, da je jedan narod sastavljen od rođene braće. Narodio se narod. Reč narod čak je i došla od reči naroditi se. Dakle, krvna zajednica to je prvo. Drugo, narod je duhovna zajednica. I treće sudbinska zajednica. Zbog toga naš narod svakog člana svoga naroda zove bratom. On svakom kad mu ne zna imena kaže: brate. Iako zna da to nije njegov brat koga mu je majka rodila ipak je brat, odrastao je na velikim grudima majke što se zove nacija.

Marksistička pak filozofija istorije kaže: nije to narod, to vas lažu: narod nije nikakvo srodstvo krvno, narod je još manje srodstvo duhovno, a najmanje sudbinsko; narod je krvavo klupče, nakaza u kome su se dve klase, vladajuća i služeća, dohvatile od iskona veka do skončanja, pa se kovitlaju, biju, grizu, uništavaju, mrvare i tlače. Sva istorija jednog naroda nije ništa drugo nego istorija tog nakaznog krvavog klupčeta u kome su te dve klase u krvavom klupčetu skovitlane. I zbog toga marksistička filozofija ne zove narode kao celine na ujedinjenje, ne trebaju im, nego samo proletere svih zemalja, samo ovu, kakoje oni zovu potčinjenu, potlačenu klasu. Samo nju zovu na ujedinjenje. A ono drugo? Ono drugo otpada, to će služiti kao grada u istoriji prema nameni koju budu dali vlastodršci marksističke države. Ali inače niste potrebni, ne zovu vas tamo, samo proletere svih zemalja zovu tamo. Recite mi onda, da li je prava moja reč koja kaže: marksistička misao je protivnik svake nacije, ne jedne, francuske, engleske, nemačke ili srpske, nego je protivnik svake nacije, pošto svaku naciju iznutra hoće da razdrobi, da razbije, hoće da podeli na dva dela, pa jedan deo da odbaci, a drugi deo da uzme i da unese u strukturu svoje marksističke države.

Marksizam je i protiv domaćina, ne samo protiv domaćina koji ima trista hektara, on je isto tako i protiv njega kao i protiv onoga koji ima tri hektara. Je li samo domaćin, marksizam je protiv njega. Ruski seljaci znaju to najbolje. Oni mogu da vam pričaju svoje iskustvo za ovih dvadeset i pet godina života pod vladavinom SSSR. Oni mogu da nam kažu kako su bez obzira da li su imali dva, tri, pet, deset ili pedeset hektara, čim su bili domaćini, bili proglašeni za kulake. Tako su potsmešljivo zvali bogate seljake. A ko je bio kulak, taj je bio protivnik režima. U Sovjetiji je svaki domaćin bio oglašen za neprijatelja režima. Pa šta je socijalni ideal njihov? Ideal Sovjetije u socijalnom pogledu je nadničar. Činovnik nadničar, radnik nadničar, seljak nadničar, sve živo što ima potrebe za kakvom ekonomskom funkcijom u socijalnom pogledu može uzeti oblik samo nadničara. I ako je nadničar, onda je oslonac, stub i prijatelj režima, a ako je slučajno domaćin, onda je samim tim, bez obzira koliko je domaćinstvo, neprijatelj režima.¹⁾

1) "Pozadina rata i njen gospodar" 1944

Drugi deo

SOVJETIJA

ZEMLJA NADNIČARA I ROBOVA

Ima dvadeset i dve godine, kako je marksizam u jednoj izuzetno velikoj zemlji u život sproveden. Mi ga danas možemo da gledamo u stvarnosti. I ako govorimo o boljševičko-marksističkom eksperimentu, možemo da vidimo da je trajao prilično vreme, koliko je potrebno da se vide njegove bitne linije. Nije on vršen u časi vode ili u jednoj maloj pokrajini, nego na teritoriji koja pretstavlja jednu šestinu zemaljske površine i u narodu koji danas ima blizu sto osamdeset miliona duša, a vršen je preko dvadeset godina. Taj eksperiment nije vršen u kršu i barama, nego u narodu koji je po bogatstvu jedan od najprivilegovanijih naroda u svetu.

Kad gledamo taj eksperiment, vidimo da nije na ogromnoj teritoriji i u ogromnom narodu, za vreme od 22 godine održao svoju reč, nije rešio postavljeni mu program, već je ostavio za sobom duboke pustoši.

Da bi se videli rezultati boljševičkog režima, ne treba daleko ići. Režim koji se hvali da ima radničko-seljačku vladu svojom vladavinom je učinio da se uzjoguni protiv njega i ruska zemlja sa svojim mužikom i ruski radnik.¹⁾

1) "Ideali savremene omladine" 1937.

Razgovarao sam pre neki dan s mladim čovekom koji je iz ljubavi prema svojoj ruskoj zemlji prešao tajno granicu, probavio tamo skoro pola godine i vratio se tajno. Iz tog dugog četvoročasovnog razgovora navodim samo ovo:

"To je zemlja u kojoj, osim male dece, niko u oči ne gleda. Pri razgovoru gleda dole, gore ili pored vas, ali u oči vas ne gleda. Tek kad se dobro upoznate, oči se bojažljivo podižu i kolebljivo susreću s vašim. Pa i posle toga navika se ta teško savladajuće.

To je zemlja takoreći bez staraca. To je ono što najpre pada u oči. Starije generacije su tako izrešetane, da se samo retki primerci još viđaju.

To je zemlja duboke rezignacije. Rezignacija je postala navika. Kao što nosimo ogromnu težinu vazdušnog pritiska na sebi i ne osećamo, navikli smo se na nju.

To je zemlja u kojoj se ništa ne može kupiti bez gurnjave.

Nisam za šest meseci video u Sovjetiji da ima i jednog artikla dovoljno, na pretek. Otuda se za svaki artikal pravi red, "hvost": novine, šibice, sapun, brašno, cipele ili železničke karte. Ni sa jedne železničke stanice ne podu nikad svi putnici: neko mora ostati, jer nema mesta.

To je zemlja u kojoj se kupuju i stvari koje čoveku nisu potrebne u nadi da će putem razmene lakše dobiti stvari koje su potrebne.

To je zemlja u kojoj samo retke privilegisane porodice po gradovima imaju svoju zasebnu sobu.

Vrlo često, u većim sobama, stanuju po tri bračna para ili jedan bračni par i dva ili tri samca.

Jednom rečju, to je zemlja koja živi pod terorom kakav se u Evropi ne može zamisliti i u oskudici koja u Evropi izgleda neverovatna..."

Ali, i to, možda, neće ubediti ljudi koji u Sovjetiji gledaju Rusiju i vide sreću ruskog naroda.

Da idemo dalje.

Tamo upravlja vlada koja se zove radničko-seljačka vlada. I mnogi, koji ovde kod nas uzdišu za tim pokretom vele: sigurno je da u Rusiji nije dobro plemićima i kapitalistima, vladikama i sveštenicima, ali je dobro radniku i seljaku. Da vidimo da li je tako. Priznajem, da ako je dobro radniku i seljaku, ako su u Sovjetiji bar tim velikim slojevima naroda dobro učinili, onda je sve što govorim protiv njih neosnovano. Ali (ovakav prekid je i u knjizi, nedostaje jedan red) milione ljudi, izložili smrti od gladi desetinama miliona drugih, prognali ili zatočili desetinama miliona trećih, a sve drugo podveli pod režim, "u kojem osim male dece, niko drugi u oči ne gleda".

Što se tiče velikih čuda o kojima su neverni slušali, izvesna čuda zaista postoje.

Prvo je u tome što pored svih statistika o ispunjenju plana proizvodnje, zemlja ima izgled vrlo skromnog i bednog života, i nijedan se artikal bez gurnjave ne može, pa čak često ni sa gurnjavom, kupiti.

Drugi je u tome što bi upravo bilo čudo da uspe režim koji se hvali da u svom budžetu ima trideset miliona službenika, što će reći činovnika i nameštenika, to jest birokratije, gde je po pravilu lična inicijativa odbačena.

Treće je u tome da bi upravo bilo čudo da režim u kojem ljudska sloboda i ličnost tako malo vrede, nije bio u stanju da izgradi bespravnom i besplatnom radnom snagom toliko gigantskih tvornica i postrojenja, kad su pre njega to mogli egipatski faraoni i rimske carevi sa daleko manje terora a više poštovanja ljudske ličnosti i slobode, a beskrajno manje žrtava u krvi, životima ljudskim i materijalu.¹⁾

1) "Drama savremenog čovečanstva"

Tri puta je marksizam bio prinuden da uzmiče (jedan put još za života Lenjinovog, dva puta pod Staljinom), ne bi li iz opšte privredne krize izvukao državu, - pa se opet ponovo bacio na dosledno izvođenje marksističke doktrine.

Milioni ljudi su bili poubijani jer se činilo vlastodršcima, da će teror biti u stanju da promeni stvari, Još više ih je pomrlo od gladi od posledica eksperimentisanja sa kolektivnom privrednom. Drugi su i danas, po koncentracionim logorima, osuđeni bednim životom na sigurnu i bednu smrt.

Država je uspela da stvori ogromne tvornice i u dovoljnoj meri da bi, po planu, mogla da zadovolji potrebe Rusije za industrijom. To je, ustvari, urađeno po sistemu državnog kapitalizma, isto onako kao što i u buržoaskim državama postoje preduzeća koja su svojina države.

Tu je radnik plaćen nadnicom kao i u buržoaskim državama i kao što to lepo kaže jedan francuski književnik: "Sovjetski radnik ima posle toga to zadovoljstvo da kaže da je fabrika njegova, kao što francuski radnik može to da kaže za državnu fabriku u kojoj radi".

U radionicama, kao i u svim sovjetskim ustanovama, pošlo se od jednakih nagrada za sve, izuzev specijalista nekomunista. Posle se video da to nije moguće i onda je nastao pokret stahanovaca; to je, ustvari, stari buržoaski akord, na koji je marksizam napadao jer iscrpljuje radničku snagu.

Na kraju dvadeset godina takvog rada pokazalo se da industrijska proizvodnja nije ni takvog kvaliteta ni takvog kvantiteta, kao što je to u njihovom planu bilo.

Sovjetija ima oko osam puta veću dužinu kilometara železničke pruge nego Jugoslavija a na blizu dvadeset puta većem prostoru. Na tim prugama, po zvaničnoj statistici, u toku 1927 godine, desilo se hiljadama sudara ili iskliznuća.

Poljoprivreda je Ahilova peta Sovjetije, - kad bi ona kao grčki junak imala samo jednu slabu tačku. Sovjeti su uspeli da 90% ukupne poljoprivredne površine ili kolektivizuju (kolhozi) ili pretvore u državna gazdinstva (sovhozi). Ostatak se još nalazi u privatnim rukama.

Pored toga uspeli su da u poljoprivredu unesu ogroman broj mehaničkih sprava (traktora, sejalica, itd.). Usled toga su popeli površinu pod kulturama za preko 20 miliona hektara samo pod pšenicom.

Ali, upoređujući prosečni prinos pšenice od pre rata i ovaj sadašnji iz kolektivnog ili državnog gazdinstva, snabdevenog ogromnim brojem sprava, vidi se da je prinos bio veći pre rata, u sistemu kapitalističkog i privatnog gazdinstva.

Kad bi samo to bio podatak, koji nam daje socijalistički eksperiment sovjetski, pa bi to već rečito govorilo o eksperimentima.

Uništiti toliko ljudskih života, uvesti takav nečuven sistem terora, snabdeti zemlju tolikim spravama, - pa posle svega toga dobiti takav rezultat i to ispod onoga, protiv koga se toliko vikalo i borilo, najbolje pokazuje da se pošlo i išlo pogrešnim putem.

Marksizam je u svojoj kritici, s pravom uostalom, udario protiv kapitalizma zbog privrednih kriza. Mi smo u tome i sami ustali protiv kapitalističkog poretka. Ali ma kakve da su krize zbog poretka, one su se uvek ogledale u ogromnim stokovima proizvedene robe koja se ne može prodati.

Marksistički pokušaj u Sovjetiji je dao nov obim i oblik krizama -krizama strahovitim, kakve svet nije doživeo nikad, ali se za razliku od kapitalističkih ove karakterišu time što su stokovi prazni, robe nema.

Kapitalizam nije nikad u proizvodnji robe doživeo krizu. On je uvek bio u stanju da proizvede koliko god i čega god hoće. Kod njega je nastala kriza u prometu robe.

Boljševizam nije uspevao ni dotle da dođe. Kod njega je kriза u samoj proizvodnji. I to ne u industriskoj toliko, ma da i tamo ima, koliko u poljoprivrednoj proizvodnji.

U tri maha je u Sovjetiji do sad proizvodnja poljoprivredna toliko podbacila, da je posle toga nastala glad, kakvu svet u takvim razmerama nije doživeo. Računa se, da je preko dvadeset miliona lica pomrlo za ovo vreme od 1917 godine.

Ako se zapitamo: zašto je sistem kolektivizacije u industriji ipak dao bolje rezultate nego u poljoprivredi, - dobijemo odgovor da je industrija posao, koji se radi uglavnom u istim prilikama, bilo da je sistem socijalistički, bilo da je sistem kapitalistički. Radi se pod krovom, određeno vreme, radnik dobija svoju nadnicu.

Kod poljoprivrede pak radi se u slobodnoj prirodi, rasuto po ogromnom polju, vezano za određenu sezonu, koja pored toga može biti zbog vremenskih nepogoda kraća ili duža. Zatim sam rad nije tako mehanizovan kao industrija, čak kad se radi i s mašinama, već samo čovek, njegova ljubav, pažnja i trud, ukoliko su veći, daju bolje rezultate i, obrnuto, koliko su manji, daju nepovoljnije rezultate. Otuda je i u poljoprivredi nesrazmerno veći uspeh marksizma u ratarstvu nego u stočarstvu, koje je odista u bednom stanju.

U rudarstvu su rezultati slični onima u industriji.

Ali primećeno je ono, što je Tolstoj predviđao u svojoj kritici socijalizma, da radnici beže s nepovoljnijeg posla u rudnicima na lakši. On je predviđao zbog toga da, ako dođe do socijalističkog društva, mora doći do ropstva. Tu se on nije mnogo prevario.

U najtežim rudnicima rade ustvari ljudi osuđeni na radove. Inače je, da bi se suzbilo bekstvo slobodnih radnika, zaveden težak sistem kontrole.

Celokupna proizvodnja podbacuje daleko potrebe potrošnje. A kad bi sad neko pomislio da je to zato što u socijalističkom društvu članovi daleko više troše, nego u eksplotatorsko-buržoaskom, on će biti na sasvim suprotnoj strani od istine.

Kvalitet proizvodnje podbacuje upoređen sa odgovarajućom vrstom robe u buržoaskim državama.

Cena je iznad cena odgovarajuće, pa i gore robe buržoaskih država.

Promet robni je gori i od same proizvodnje.

Prvo zbog transporta, drugo zbog nedovoljne organizacije. Sovjetske novine su punije žalbi na organizaciju centara za snabdevanje, nego i na sam kvalitet i kvantitet robe. Uostalom, sasvim je prirodno

-još čovek može i da razume - da robe nema ili je nema dovoljno ili nije dobra, ali da u nadležnom centru ne možete dobiti robu koje treba da ima tamo, a ustvari je ima u stokovima i tvornicama, to već čovek ne može da primi.

Još je Lenjin u jednom svom govoru rekao: "Mi smo učili i naučili kako se diže revolucija. Sad moramo učiti da budemo trgovci, trgovački pomoćnici". On je primetio nedostatak koji će teretiti teško socijalistički eksperiment, pa je mislio da će to otkloniti učenjem, sticanjem sposobnosti.

Ustvari, kao što smo videli, ovde se ne radi o nauci, već o pokretaču - ličnom interesu - koji tamo pokreće trgovca, a ovde njega nema, - pa otuda nema ni onog rezultata koji trgovac može da pruži.

Ako sad neko pomisli, da su životni uslovi bar radnih masa bolji nego u buržoaskom društvu, onda nije pogodio. Radnik u industriji, taj glavni oslonac socijalističke države daleko je ispod radnika buržoaskih zemalja.

U Sovjetiji štrajk nije dozvoljen, već se smatra običnom pobunom protiv zakonitog poretku, a u Francuskoj štrajkovi ne prestaju -potpomognuti i upravljeni iz Moskve.

Jednom rečju, u materijalnom pogledu većina stanovništva je daleko ispod ne samo kapitalističkih zemalja, već i same Rusije pre sovjetskog eksperimenta.

Pitanje stanova je bedno, da u svetu nema tako strašnih nevolja. Naći zasebnu sobu za sebe ili svoje, to je kao dobiti dobar zgoditak na lutriji.

Zahvaljujući ogromnoj, zaprepašćujućoj sovjetskoj propagandi stanovništvo se drži u potpunom neznanju o prilikama u kojima živi ostali svet. To olakšava snošenje sopstvenih nevolja. Mnogo ih je teže snositi kada se zna da u drugom svetu nije tako, već mnogo bolje.

Zato propaganda svaku realizaciju objavljuje, populariše, ističe je kao jedinstveno delo socijalističke republike, ističe čak i one realizacije koje u drugom svetu ne bi uopšte trebalo reklamirati.

O prilikama pod kojima se živi u ostalom svetu nema nijedne reči, osim da je to svet kapitalističke eksploatacije. Svaki pokušaj obaveštavanja, od strane onih koji znaju smatra se kontrarevolucionarnom propagandom, a ova povlači odmah slanje u koncentracioni logor.

Koliko je neznanje sveta o prilikama u ostaloj Evropi mogu najbolje osetiti oni Evropljani što su imali prilike da tamo odu. Jednom od njih uputili su pitanje - kad su mu pokazali podzemnu železnicu moskovsku, a na njegovu licu nisu pročitali nikakvo iznenadenje - da li je gde god isto to video, pa kad im je on odgovorio da to u Parizu postoji već četrdeset godina, video je na licima svojih sagovornika takvu nevericu, da je osetio da mu apsolutno ne veruju i da ih samo pristojnost zadržava, da mu to i ne kažu. Mislim istom piscu nisu verovali kad im je, po pokazanom uređenju jedne tvornice rekao da u Francuskoj i u Evropi ima i boljih.

Održati čitav jedan narod, tako mnogobrojan, u takvom neznanju nije lako. Tome pre svega pomaže slab nivo opšte prosvećenosti. Statistika, do duše, daje zaslepljujuće brojeve o kursevima i školama, kao i o učenicima, kursistima i nastavnicima.

Ali druge sitnice otkrivaju bedu toga rada. Nema dana da same sovjetske novine ne donesu primere kolosalnog neznanja i nepismenosti samih nastavnika, naročito učitelja. Primeri toga neznanja su tako neverovatni, da kad ih čovek ne bi imao u samim sovjetskim novinama, mogao bi poverovati da je to nekakva karikatura ili pak zlobna izmišljotina.

Odatle se da zaključiti kakvo znanje mogu iznositi iz tih škola deca koja su im poverena.

Mnogi s ove strane misle da se teško saznaje istina o prilikama u Sovjetiji jer vlade kapitalističkih zemalja prave prepreke, da ne bi narodi saznali u kakvom obilju provode svoj život ljudi pod marksističkim režimom.

To mišljenje ima opravdanja, jer zaista ima nedovoljno pametnih vlasta koje, - mesto da same pomognu, da se pravo stanje o Sovjetiji sazna, jer bi to saznanje najbolje oči otvorilo, - prave ogromne smetnje tome.

Ovde ne mislimo da treba ukloniti smetnje marksističkoj propagandi, to ne. Ali treba omogućiti objektivno prikazivanje sovjetske stvarnosti u potpunosti, da bi se videlo da je to objektivno.

Ali treba da se zna, da najveće smetnje tome pravi sama Sovjetija. Cenzura pisama, novina i ostalog, čime bi spoljašnji svet bio obavešten, vrši se najstrožije što može biti.

Andre Zid, poznati književnik, levicar, marksista čak, kad je bio u Sovjetiji trebao je da pošalje telegram neki Staljinu, u kome je htio nešto da mu zahvali ili da mu čestita. Telegrafista nije htio da primi tekst teleograma, jer je u njemu adresa Staljinova bila ispisana prosto samo imenom njegovim. Telegrafista je rekao da takvu depešu on ne sme poslati.

Morate staviti nekakvu titulu (Staljin, pošto ne zauzima nikakvo ustavom predviđeno mesto, razume se nema nikakve titule). Stavite, na primer, "ljubimom voždu narodov" ili tako nešto. Ili "genijalnom Voždu naroda", Josifu Visarionoviću Staljinu. Drukčije ne ide.

Da ne bi ljudi iz Sovjetije obaveštavali svet o takvim prilikama, pristupa se oštrim merama. Oni koji tamo idu bivaju primorani da prime vođstvo "Inturista", ustanove za informaciju publike. To su obično mlade devojke i žene koje znaju strane jezike i odlično su upućene, da strancima pokazuju samo ono što Sovjetima nije nezgodno da pokažu.

Nema nijednog putnika u Sovjetiji, da je mogao da se nekako osloboди ovog pratioca. Tome je razlog i taj, što oni koji odlaze obično ne znaju ruski, pa su primorani da traže vodiča. Ali i oni koji znaju moraju ga primiti, jer im je kretanje inače skoro onemogućeno, pošto se na njih tek tada naročito pazi. S druge strane, samo stanovništvo ne sme davati nepovoljna obaveštenja o prilikama, jer je pod stalom grozom od konclogora, u koje se mnogo šalje, a iz kojih se malo pušta.

S druge strane, iz bojazni da bi begunci iz Sovjetije obaveštavali spoljašnji svet o prilikama tamošnjim, još 1935 godine juna meseca donet je dekret o veleizdaji, i tu je svaki odlazak iz Sovjetije ili nepovratak na poziv, oglašen zločinom veleizdaje, bez obzira da li je uz to odbegli ili zaostali kakvu neprijateljsku ili izdajničku radnju prema Sovjetima preuzimao.

Svako takvo delo kažnjava se smrću. Ali pored toga porodica "krivčeva" kažnjava se u celosti zatočenjem u koncentracionom logoru, podrazumevajući tu i malu decu, neudate sestre ili neoženjenu braću uz oduzimanje celokupne imovine (razume se pokretne, pošto nepokretna i inače ne postoji) i lišavanje svih ostalih imovinskih prava (uživanje okućnice), članstva u kolhozu, itd.

Ova mera je očigledno delovala iz straha od obaveštenja spoljašnjeg sveta o prilikama u Sovjetiji, jer se inače ne može objasniti nesrazmerna u kazni. Dok isto delo ostale zemlje u Evropi smatraju istupom ili najviše prestupom, dotle ga Sovjetija smatra zločinom; pa onda dok je odgovornost u ostalim zemljama čisto lična, dotle u Sovjetiji obuhvata celokupnu zaostalu bližu rodbinu s kojom je odbegli ili zaostali živeo u zajednici.

U materijalnom pogledu Sovjeti su izvršili izvestan broj vrlo velikih radova, a i drugi su u toku izvršenja. Takvi radovi su, razume se, korisni. Takav je kanal Severno More - Belo More, kanal Volga - Moskva, "Paralelna" - druga transibirска pruga koja ide severnije od prve, kanal Crno More - Kaspisko More, Dnjeprostroj, itd.

Marksisti prave punu reklamu ovim radovima, kojima korisnost нико не može poreći. Ono što im se može poreći jeste, da bi isti poslovi u kapitalističkim režimima stali jevtinije narodnu privredu i narod i da bi bili izrađeni solidnije nego u sovjetskom režimu.

Kad kažem jevtinije onda tu ne mislim na cenu u novcu. S te strane verovatno bi u kapitalističkim zemljama ovi radovi stali daleko više. Već mislim na ukupnu cenu koju je narod platio i na žrtve koje je sve podneo da se to sve izgradi.

S te strane mislim skupljih radova na svetu nije bilo. Računa se da je na izgradnji "Paralelne" umrlo oko 300.000 ljudi.

Izrada kanala Belo More - Severno More koštala je, verovatno, manje. Još manje je stajala izgradnja kanala Volga - Moskva.

Ovo ne zbog bolje i čovečnije organizacije rada, već zato što su uslovi najgori u krajevima gde se radila "Paralelna". Bolji su uslovi podneblja onamo gde se radio kanal Severno More - Belo More; samo što je u krajevima baruština, kroz koje se kanal morao raditi, vлага upropošćavala radnike.

Ko su ti radnici, što su te velike radove vršili?

Ljudi lišeni svakih prava, stanovnici koncentracionih logora, koji -prema jednom podatku u moskovskoj "Pravdi" - nemaju ni toliko prava da po završenom radu spavaju u jednoj baraci sa svojima, već se dešava da žene budu poslate u barake među druge ljude, po čefu zapovednika kolone.

Rđavo odelo i krajnje rđava hrana, uz rad po rđavim vremenskim prilikama, čine da ovi ljudi obolevaju i umiru kao muve.

Otuda velim, da skupljih radova nije bilo za poslednjih 15 vekova evropske hrišćanske povesnice. Kad tako sagledamo činjenice, onda vidimo da ti veliki radovi -ponos Sovjetije i marksista - jesu isto toliko, pa može biti i manje stvar za ponos, koliko su to u staro vreme bili veliki kanali za navodnjavanje u Egiptu i velike piramide što nam i danas izazivaju divljenje, - ili veliki radovi Rima, - radovi koje je izvodila potpuno bespravna radna snaga, roblje.

Doktrina koja je otpočela borbu protiv eksploatacije radnika od strane kapitalizma završena je praktično sa novom ustanovom ropsstva.

Treba citati zapise ljudi koji su videli konclogore ili bolje koji su bili pa utekli iz koncentracionih logora, na primer solovetskog konclogora.

Tu se odista čovek mora čuditi i diviti ljudima, koji su tamo bili i ostali živi, pa uspeli da otuda pobegnu. To, posle opisa tih nevolja, izgleda skoro isto tako čudno, kao kad bi čovek naišao na nekoga koji je bio u paklu, pa otuda uspeo pobeći.

Razume se da ovakva privreda ima i odgovarajući politički sistem krajnjeg terora.

Pošto stvaranje socijalizma može da bude izvršeno samo diktaturom proletarijata, toje ovu u ime proletarijata uzela da sprovodi komunistička stranka. Za života Vladimira Ilića - Lenjina, toje bio on. Posle njega prigrabio je vlast Josip Visarionović Džugašvili - Staljin. On podešava komunističku stranku prema svom ličnom gledištu, i to ne samo generalnu liniju i taktku stranke, već i sam njen lični sastav.

U Sovjetiji je "čistka" (čišćenje stranke) već godinama stalno na dnevnom redu.

Godine 1936 proglašili su ustav. Sva levičarska Evropa je triumfovala. Sovjeti definitivno napuštaju sistem proizvoljnosti i ulaze u sistem legalne demokratije!

Ustav je već proveden u život. A kakva je to legalnost vidi se po činjenici napred istaknutoj, da je Staljin i dan danji sve i svja u Sovjetiji kao vlast, dok u zakonitom pogledu on nema nikakvu funkciju.osim što je poslanik u vrhovnom sovjetskom organizmu, kao hiljade drugih poslanika. Nije generalni sekretar komunističke stranke, čak ni narodni komesar. Poznati procesi moskovski pokazali su pravu sliku režima Staljinovog.¹⁾

1) "Iz moga života"

U političkom životu, pored sve demokratske fasade, koju je htela dati Sovjetima staljinska konstitucija od 1936 godine, vlada najciničnija diktatura, koja se ogleda u činjenici da Staljin uopšte ne vrši nijednu od najviših funkcija predviđenih tim ustavom, a ipak je sva faktična vlast baš u njegovim rukama. On nije ni kancelar kao Hitler, ni pretsednik vlade kao Musolini, ni šef države kao Franko, ni upravljač države kao general Antonesku. Po svojim ustavnim funkcijama, Staljin ne bi imao nikakvu naročitu vlast u SSSR, - pa ipak on ima stvarno veću vlast nego ma koja od ovih ličnosti koje smo napred pomenuli.

Organsko gledanje polazi sa gledišta da čovek nije u svojim stremljenjima svemoćan i da zaboravljujući tu istinu radi upravo na svoju rođenu propast - da je pre njega osnovu života već sama promisao dala, a čovek je saradnik te promisli, samo ukoliko tka po već datoј osnovi. Svaki drugačiji rad ne samo da čoveka stavlja na suprot volje Tvorčeve, već mu ceo rad osuđuje na neuspeh uz preskupe žrtve.

U komunističkom sistemu smatra se obratno da čovek može daleko više, nego što su stvarne granice njegove moći. I otuda, polazeći sa apsurfognog gledišta, da je dovoljno izneti ekonomski poredak, pa će odatle izići čovek, oni su se bacili na svoje delo.

Da bi pak uništili privatnu svojinu, oni su morali da se bace na borbu protiv braka i porodice; da bi ovo uništili, oni su se bacili na propovedanje "slobodne ljubavi"; da bi u ovome uspeli, oni su se bacili na uništenje stida; da bi im ovo ispalio za rukom, oni su se bacili na borbu protiv religije i kulta.

S druge strane, da bi uništili privatnu svojinu, oni su morali uništiti privatni poduhvat, - da bi u ovome uspeli, oni su se okomili na domaćine: svaki domaćin je bio "kulak", a svaki "kulak" (imućan

seljak) neprijatelj socijalističke otadžbine, - ceo njihov ekonomski poredak je zasnovan na nadničarstvu.

Oni čekaju čas kada će uzviknuti njihove statistike: "Nema nijednog domaćina u SSSR!" To je ideal ekonomskog poretku SSSR: zemlja bez i jednog domaćina, nadničar činovnik, nadničar radnik, nadničar seljak.

Naš narodni ideal bio bi upravo obrnut. "Nema nijednog nadničara u našoj zemlji", bio bi ideal kome bi se poklonio naš narod. Obrnut je ideal sovjetski, a sve zato, jer hoće da ostvari društvo protivno onoj osnovi koju je Domaćin Vaseljene dao stvarajući čoveka i upućujući ga da živi u društvu.

Ali, pošto je "profit" u izvesnoj meri nagrada koju društvo daje domaćinu za njegovo staranje oko ekonomске organizacije posla, - a kod njih ga nema, to nema ni te domaćinske brige oko ekonomičnosti organizacije posla.

Rezultat je: nema "profitera", te zato i "profit" oni ne odnose, ali zato socijalističko društvo plaća nekoliko puta skuplje proizvod nego što ga plaćaju članovi kapitalističkog društva, jer ovo nije vodilo borbu protiv domaćina, već ga čak i nagrađuje. Domaćinsku brigu oko privrede preduzela je na sebe VKPb, partija komunistička. Ali, Domaćin Vaseljene je svemoguć, pa je smatrao za potrebno da ima milijarde saradnika domaćina. VKP je mislila da ona može više, pa je uzela na sebe da bude u SSSR-u jedini domaćin - dok su joj saradnici sve sami nadničari, a svaki domaćin, koji bi se našao na njenoj teritoriji, njoj je protivnik i neprijatelj.

* * *

Treba hrišćane prevariti kako je boljševizam evoluisao, kako više nije to onaj prvi boljševizam, divlji krvoločni, već drugi, pripitomljeni koji samo iz formalnih razloga ne može da se odrekne zabluda boljševičkih, pa se samo još imena drži, a ustvari je sasvim od njega daleko...

Nije SSSR napustio komunizam. On se drži i ekonomске i političke i duhovne glavne linije marksizma. On baš od 1939 godine tvrdi da je ostvario samo socijalizam, a da tek sada ide komunizmu. U ekonomiji čak na suvu i očiglednu štetu ekonomsku, i svoju i narodnu, on iz čistih doktrinarnih razloga donosi mera koje sprečavaju ispravku ortodoksnog marksizma (dekret od 28. maja 1939 o kolhozima).

Nema u SSSR slobode za seljaka ni za radnika (drugi slojevi društveni su likvidirani) ni političke, ni duhovne, ni ekonomске. Ako nije član VKPb, onda uopšte političke aktivnosti ne sme ni imati. Ako je pak član, onda svaka slobodna akcija izvan generalne linije, koju je dao Staljin, vodi streljanju, kao što je to bio slučaj sa najviđenijim pretstavnicima i saradnicima Lenjina i samog Staljina.

U duhovnom pogledu sloboda veroispovesti je formalno data konstitucijom, ali stvarno onaj koji veruje i to ispoljava nalazi se izvan zakona, a vršenje kulta se smatra kontrarevolucionom sklonosću i svaki se izlaže opasnosti i po život, a kamo li po slobodu i ekonomsko održavanje.

U ekonomskom pogledu seljak je vezan za kolhoznu zemlju i ne može s nje nikuda osim u bedu ili u koncentracioni logor. Radnik je dopao ropstva kakvo nigde u ostalom svetu ne postoji. Dekretom od 29. decembra 1938 godine, i poslednjim od 20. juna, 1940 godine, slobodu rada sveli su na potpuno praznu reč: radnik je izgubio uopšte pravo otkaza rada i izlaska iz radionice ili fabrike. Onaj ko to učini, osuđen je na glad ili u zatvor, jer ako se uhvati otičće u konclogor, a ako se ne uhvati, nigde rada dobiti ne može, jer nema urednog otpusta iz svoje dotadanje fabrike, pošto sve fabrike pripadaju jednom poslodavcu - SSSR.

Nema u SSSR reda baš zato što je privatni poduhvat potpuno ukočen: sve je centralizovano i birokratizovano. Biti domaćinom znači u Sovjetiji biti neprijatelj "socijalističke otadžbine". Samo nadničarstvo je znak lojalnosti prema režimu. A kakav red može biti u zemlji u kojoj postoje sve sami nadničari: činovnici, seljaci, radnici. Niko ne radi ono što mu sopstveni nagon domaćinski nalaže, već svaki čeka zapovest i upustvo iz centrale. U jesen i proleće veliki listovi, "Pravda", "Izvestija" imaju uvodne članke: "Za veći posev pšenice" ili "Za bolje sabiranje pamuka ili šećerne repe" ili "Za veći posev jarih žita ili pamuka ili repe". To su nalozi CIKA (Centralnog izvršnog komiteta partije) ili Sovnarkoma (Sovjeta narodnih komesara). To su samo spoljni i najlepši znaci te centralizacije i birokratije. Unutrašnji znaci njeni jesu nestašica, rđavo snabdevanje i krajnja beda - sve same pojave nereda u zemlji u kojoj se

po zvaničnim statistikama, radi kao u nijednoj drugoj i u kojoj, po istim statistikama, sve se radi, sve se proizvodi u gigantskoj "svetskoj razmeri".

Nema u SSSR blagostanja baš zato što je sve onako kao što smo napred napisali.

Jedan naš Balkanac, koji je tamo otisao i koji je bio uveren da mi preterujemo, napisao je otuda pismo u kome postoji i ova rečenica: "Ne znam nijedan evropski narod koji bi mogao živeti pod uslovima pod kojima živi ruski narod".

Da je SSSR organizacija koja je unapred tvrdila da je ekonomski život sporedan, a duhovna i politička linija glavno, danas bi imao da se gordi, jer je nagnao jedan od najvećih naroda na zemaljskoj kugli da živi u ekonomskoj bedi - sve radi materijalističke misli i marksističke političke linije. Ali SSSR je tvrdio obratno, da je ekonomski život glavno, upravo "sve i svja", a da ono drugo, politički i duhovni život, izlazi iz onog prvoga. On se zato okomio na kapitalistički poredak da stvoriti bolji ekonomski poredak radi širokih narodnih masa. Obećavati jedno, a stvoriti takve ekonomске prilike da naš Balkanac piše "da ne zna nijedan evropski narod koji bi mogao živeti pod uslovima pod kojima živi ruski narod", i to posle pune dvadeset i tri godine, neograničene, ničim nesmetane diktature, na zaista po prirodi najbogatijem delu sveta, čije prostranstvo iznosi šestinu zemljine površine, nad jednim od najobdarenijih po duhu naroda, znači pokazati da se od početka pošlo rđavim putem, koji nije ni mogao, kad nije tu i pod takvim prilikama uspeo, dati drukčije i bolje rezultate. A to opet pokazuje da SSSR nosi u sebi, u svojoj organizaciji, u svom duhovnom i političkom sklopu, uzroke koji nikad i nigde neće moći dati bolje rezultate, kad ih nisu dali u ogromnoj i prebogatoj Rusiji, na velikom i hristinosnom ruskom narodu, pod svemoćnom, ničim neograničenom tiranijom komunizma.¹⁾

1) Iz "Pogovora" knjizi M. Vasiljevića "Istina o SSSR", 1940.

* * *

Intervencija Sovjetije 17. septembra, 1939 godine, (upad u Poljsku) postavila je ceo svet pred niz pitanja, čije rešenje zavisi od te velike nepoznate zemlje što se zove Sovjetija.

Mi smo mnogo puta već pisali o Sovjetiji, ali pokazuje se više nego ikad potrebno srediti sve činjenice koje mogu objasniti tu sfingu.

Politički je to diktatura partije, malobrojne ali svemoćne. Računa se da jedva prelazi jedan procenat od ukupnog broja stanovništva broj članova komunističke stranke (računajući tu i žene i omladinu). Upravo su smešne cifre o broju organizacija po pojedinim reonima koje su pre neku nedelju objavili sovjetski listovi, žaleći se na neaktivnosti svojih partiskih kadrova. Pravno mogu za izbore postavljati kandidacije i profesionalne organizacije, a ne samo komunistička stranka. Stvarno se izbori sprovode u korist komunističke stranke. Pošto je u samoj stranci sprovedena diktatura Staljina, to je, ustvari, cela zemlja isključivo pod diktaturom njegovom. Za razliku od Hitlera, koji je pravni šef države, Musolinija koji je pretsednik vlade, Staljin pravno nije ništa, ali je zato stvarno sve. Ustav nije predvideo funkciju koju on vrši: Kalinjin je pretsednik Vrhovnog Sovjeta SSSR-a, Molotov je pretsednik Saveta Narodnih Komesara i narodni komesar inostranih dela. Staljin nije n i š t a po ustavu, ustvari je s v e. To pokazuje i njegovo pritvorstvo a i vrednost ustava.

Režim se oslanja na partiske aktiviste, bez skrupula, bez idealja i načela. Partiski sloj ljudi raznog porekla, vaspitanja i poziva, korteši su, uostalom, širom sveta poznati. Sada treba samo zamisliti takve partiske korteše u zemlji u kojoj je partija svemoćni zakonodavac, sudija, izvršilac, vojnik, vlastodavac i poslodavac, nad kojim nema ni Boga ni morala ni kralja i koji nesmetano dvadeset godina vršlja na ogromnoj teritoriji, vršeći svoje eksperimente, učeći se na telu ruskoga naroda poslovima koje su drugi ljudi učili, kao mali ljudi u redovnom životu, pri čemu je svemoćna "ČEKA" pobila milione ljudi, dok je desetine miliona poslala u koncentracione logore ili u Sibir (što je u 50% slučajeva opet smrt). Takav je režim uspeo do danas da obezglavi ruski narod, da neznatni ostatak stare ili novu inteligenciju napravi oportunističko-karijerističkom. Danas su režimu ozbiljni protivnici samo stihiska snaga ruskog seljaka i ruskog radnika koji vode borbu protiv režima na svoj način podmuklo, više pasivnom rezistencijom, nego

aktivnom borbom. Otuda je godina 1939 sva u borbi protiv radnika (dekret od 28 decembra, 1939 o novoj organizaciji rada) i protiv seljaka (dekret od 28 maja, 1939).

Što je pored takvog unutrašnjeg stanja, u međunarodnom pogledu, poslednjih dana SSSR dobio maha i snage, razlog leži u njenoj pametnoj spoljnoj politici (odnosno u ludoj politici evropskih država) koja je uspela da godinama priprema sadašnji svetski rat, da do poslednjeg trenutka uverava Anglo-Francuze u svoje simpatije, pa i u mogućnost vojničkog saveza. Najbolji dokaz o njenoj slabosti jeste otsustvo njeno, kao važnog spoljno-političkog faktora, sve dok nije došlo do rata između Anglo-Francuza i Nemaca. Sutra da svi naprave mir, Sovjetija bi postala ponovo isti politički činilac, koliki je i bila do 1 septembra 1939.

Mnogi smatraju da se Sovjetija vraća tradicionalnoj politici carske Rusije. Tu i leži glavni razlog tajanstvenosti i zagonetnosti Sovjetije. Tu zagonetku silom prave oni koji hoće da se Sovjetija smatra Rusijom (a ona se sama tako ne zove, već, i zvanično i privatno, Savez Socijalističkih Sovjetskih Republika), koji, uprkos tako gromadnih činjenica neće da vide da se ona, i po svojoj doktrini (boljševičko-marksističkoj) i po svojoj istoriji (Lenjinsko-Staljinskoj) i po izjavama svih svojih najmerodavnijih činilaca (Lenjina, Staljina, Molotova, Ždanova, Andrejeva i drugih) nije odrekla svoga komunističko-boljševičkog cilja u svojim doktrinama, da tek sad misli da pređe od socijalizma na komunizam i da najozbiljnije radi na opštem komunizmu i da je uverena da se nalazi u ciku zore boljševičke revolucije u Evropi i u ostalom svetu.

I da čak sama sebe zove Rusijom, i da nema tako krvavih dokaza, o nemilosrdnom dvadesetogodišnjem krvavljenju narodne ruske duše, ruskog naroda, ruske istorije, - ovi ciljevi za pametnog i čestitog čoveka, jasno je, niti su ruski niti slovenski niti takvima mogu biti.

Pa kakav je moral Sovjetije? Onaj koji je Lenjin, optužen od Plehanova što je kao socijalista i revolucionar, primio novac, od carske tajne policije, pokazao priznavši na zaprepašćenje svoga tužioca i ostalih drugova, da je on revolucionar, a revolucionar odbacuje potpuno moral društva koje hoće da sruši u celini. A kad su mu svi ipak primetili da mora imati neki moral, on je odgovorio: "Moj je moral revolucija". To je zemlja bez morala.

Sovjeti stoje na gledištu ne opšteg ljudskog morala, već nečasnog morala - istina i pravda se duguju jednoj klasi (radničkoj), a sve ostale čovek može lagati do mile volje, a nije dužan nikavu pravdu da im ukazuje. Otuda Sovjetija nema morala. Jer sadašnja borba protiv radnika i seljaka u Sovjetiji pokazuje, kako njihov osnovni stav na kraju vodi poricanju istine i pravde i prema samoj radničkoj klasi u ime čije su i za račun koje su pripremili i izveli svoju revoluciju, u ime koje i za račun koje vladaju preko dvadeset godina ogromnom ruskom zemljom, i u ime koje i za račun koje pripremaju svetsku boljševičku revoluciju.

Njena slabost leži u njenom sistemu, ekonomskom, političkom i moralnom. Tu skoro je govorio čovek koji je gotovo dvadeset godina bio aktivni komunista: "Ne smatram da iko ima više prava da se bori za taj ideal koji je Moskva upropastila, uprljala i izdala". Slično je govorio i pisao proleterski pesnik Panajot Istrati po povratku iz Sovjetije.

Slabost ovog rezonovanja u tome je što ni Istrati ni ovaj naš prijatelj ne vide da nije kriva Moskva, već nemogućan, prirodi ljudskoj neodgovarajući sistem, koji su oni tamo pokušali i neprestano pokušavaju da ostvare.¹⁾

1)"Bilten"br.30 (1939).

Zaista, upravo je bedno neznanje unutrašnjih prilika Sovjetije danas u krugovima onih koji se smatraju njenim pristalicama i simpatizerima. A još je bednije to neznanje u onih koji tu satansku organizaciju nazivaju "Slovenskom Rusijom" i nama neprestano zameraju što napadamo Rusiju. Jer ako je iskreno smatraju Rusijom i ako im je kao takva draga, onda neka nauče bar kakve su prilike u njoj. Mi smo, kao istinski Sloveni, svom dušom svojom protiv Sovjetije, jer znamo da je ruski narod zakleti neprijatelj Sovjetije i da se on danji bori protiv nje najrazličitijim sredstvima koje ima na raspoloženju.

Godina 1939 je vrlo karakteristična baš za odnos ruskog naroda prema Sovjetima i svima njihovim eksperimentima na ruskom narodnom telu. Ona je, na zaprepašćenje radnika, najprivilegisanije klase u čije se ime i provodi diktatura, otpočela dekretom od 29 decembra 1939 godine o organizaciji rada u industriji. Takvo reakcionarno zakonodavstvo o radu, svec nije video poslednjih dve hiljade godina. Ovaj sistem nije ništa drugo do zarobljavanje radnika pri fabrici u kojoj radi. Radnik nije sloboden da kad hoće izade iz fabrike niti da pređe na rad gde hoće. Ako se otpusti, on u radničkoj knjižici, obavezno za njega, nosi celu i tačnu istoriju njegovoga života, sa svima, pa i nepovoljnim razlozima njegovoga otpuštanja iz službe. Dok se u kapitalističkim zemljama zabranjuje poslodavcu da u uverenje upisuje razloge otpuštanja ako su nepovoljni po radnika - u Sovjetiji je to upisivanje obavezno. Ovo zakonodavstvo se pravda nedisciplinom, sabotažom, rasulom organizacije sovjetskog rada.

Ove oštре mere prema ruskom radniku nisu ništa dobro obećavale ni ruskom seljaku. Jer ako je Sovjetija smela da udari na radnike, sigurno je da seljaci moraju i gore proći.

Do ove godine sve nedaće sovjetske privrede (a one su ogromne) bacane su na leđa šefova partiskih organizacija, ili sovjetskog strojiteljstva, ili šefova preduzeća, ali uvek na šefove i vode. Od osamnaestog kongresa VKPb (mart 1939) prvi put se otvoreno napadnulo radništvo, a naročito seljaštvo, kao krivci sovjetskih nedaća. Tom prilikom je Andrejev, jedan od najvažnijih figura sovjetskog vođstva, napao lažne kolhoznike koji ulaze u kolhoz radi okućnice koju dobijaju u ličnu obradu, a "trude dneve" ne daju kolhozu, i nagovestio borbu radi njihove istrage.

Treba znati da je, posle Lenjinovog NEPA po kome je bilo dozvoljeno posebno seljačko gazdinstvo i slobodna trgovina, dakle čisto buržoaska privreda, ekonomski život krenuo naglo napred. Ali nasilna kolektivizacija ne samo da je Sovjetiju najednom lišila rogate marve, koju je seljak poklao i pojeo, ne hoteći da je uvodi u kolhoze, već je dovela do nove i teške gladi. Tada je ogroman broj "kulaka", koji nisu hteli ući u kolhoz, pobijen i interniran u konclagere ili prognan u Sibir. Radi sprovodenja kolektivizacije, provedeni su ogromni pokreti, seobe, proganjanja, naročito u evropskoj Sovjetiji. Da bi se kolhoznicima dala neka mala nagrada dozvoljeno je i po Staljinovom Ustavu od 1936 da može držati okućnicu u veličini od dve do tri desetine, s pravom da gaji jednu kravu, živinu i sitnu domaću stoku. Za opštu sovjetsku privrednu rezultat je bio odličan, ali porazan za boljševizam i njegove neprirodne eksperimente. Seljak se svom snagom bacio na obrađivanje okućnice, na gajenje pčela, krava, teladi, živine, svinja i druge sitne stoke. To je dalo zaprepašćujuće rezultate. Ali zato su kolhozi dovedeni do katastrofe. Seljaci nisu hteli raditi na imanju kolhoza. Bilo je kolhoza koji su jednostavno rešili da kolhoznu zemlju daju pod zakup. Bilo je kolhoza koji su zemlju tajno podelili u ličnu obradu. Jednom rečju, kolektivno gazdinstvo je seljak svojim zdravim razumom osudio i brzim koracima pošao njegovoj likvidaciji.

Odmah posle XVIII kongresa VKPb pokazalo se da dolazi novo "raskulačivanje" (borba protiv imućnih seljaka, tj. vrednih, radnih i štedljivih), a u cilju da se održe na snazi nemogući propisi o kolektivnom socijalističkom gazdinstvu.

Dekretom Sovnarkoma (Sovjeta narodnih komesara) od 28. maja 1939 donesene su te mere koje se, kao i one od 28. decembra 1938 protiv radnika, smatraju novim porobljavanjem ruskog sela. U ovom dekretnu značajne su sledeće odredbe:

- a) zabrana deobe ili davanja pod zakup kolhoznog zemljišta;
- b) oduzimanje okućnice i progona iz kolhoza svih kolhoznika, koji prema reonima nemaju u prošloj godini do 100 truda dneva u kolhozu;
- c) opšte smanjivanje okućnice na jednu desetinu od onoga što je prvobitno bilo dato;
- d) oduzimanje prava na kravu kolhozniku;
- e) kolhozi moraju dati šest miliona novih radnika industriji i građevinarstvu (izgradnja puteva, kanala, pruga i drugo);
- f) kolhozi iz evropskih "malozemnih" oblasti moraju dati 4 miliona duša na prinudno naseljavanje istočnih i severnih "mnogozemnih" oblasti.

Ove dve poslednje mere znače nove konclogore, novu prinudnu kolektivizaciju. A ko zna po koju je cenu to izrađeno u prvoj pjatiljetci, taj mora unapred pretrnuti pri pomisli koliko će to ruski narod stati u trećoj pjatiljetci. Iz ove borbe rodiće se nova sabotaža seljaka, nova glad, koje su uvek pratile svaki odlučan i nov eksperimenat na selu.

Eto perspektive unutrašnjeg položaja Sovjetije u 1939 godini. "Radnička seljačka vlada" ("rabotče krestijansko praviteljstvo") vrši baš ove godine diktaturu nad radnicima i seljacima, diktaturu koju po surovosti svet nikada nije video. To, razume se, naši levičari i sovjetofili ne znaju ili se prave da ne znaju, ali zato, čim se pomene ruska revolucija, oni iz glasa govore kako je ona opravdana i zbog toga što seljaci, pre revolucije, nisu imali u svojim rukama zemlju!¹⁾

1) "Bilten" br. 19, 19.juna 1939 godine.

"Serp i molot" - "Smert i golod" ili "srp i čekić" - "smrt i glad".

Ukršteni srp i čekić su po članu 143 Ustava Sovjetskog glavni amblemi u državnom grbu Sovjetije. Kao kod nas, recimo, dvoglavi beli orao. Srp i čekić nalaze se u Sovjetiji na svakom mestu gde bi trebalo da se označi svojina ili namena ili poziv države SSSR.

Dvadeset godina posmatra ruski narod stalno srp i čekić - a posmatra i rezultate njihove uprave. Iz toga dvadesetogodišnjeg posmatranja, rodila se, kao uzdah, teška, kratka narodna izreka: "Serp i molot" - "Smert i golod".

Eto, to je video i osetio ruski narod u svojoj zemlji pod tuđinskom nenarodnom boljševičkom vladom. Eto, to treba da znaju svi koji se obmanjuju i koji zavedeni zavode i druge na put propasti..¹⁾

1) "Bilten" br. 48,28 maja 1940 godine.

Ujednom pismu, koje smo dobili od čoveka što je nedavno došao iz Sovjetije stoji i ovo: "Sovjetski građanin to je grob koji hoda. On ti neće ništa reći o onome što se odigrava u njegovoj duši. I od njega nećeš mnogo saznati. Ali treba otići u grad, postojati u redu, pogledati kako ljudi dolaze do životnih namirница i odela, kako po svojim poslovima idu u sovjetsku ustanovu, kako rade, kakva je njihova radna proizvodnja, kako piju votku, kakvi su u tramvajima i vozovima, kakav je njihov stan i uređaj, pa ćeš iz lica njihovoga pročitati pravu istinu o njihovom životu.

Čovek koji šesnaest sati stoji u redu pa ne dobije ništa, odlazeći od prodavnice prigušenim glasom, sevajući očima škripeći zubima, stežući pesnicu, mrmlja... ili još kraće proklinje. Ako mu u tome momentu prideš i zapitaš zašto se toliko uzbuduje, odmah će staviti masku i hladnokrvno reći: "Ne druže, vi se varate". Kad sam dolazio u restoran na ručak u kome tri dana uzastopce nije bilo hleba, dok sam ja prosto bio besan od gladi, meštani su odlazili na izgled sasvim mirni, objašnjavajući nedostatak hleba transportom koji je, možda, umesto da doneše brašno, odveo vojnike na Krim..."

Putujemo pre neki dan vozom iz Beograda. U kupeu jedan naš drug i jedna dama, inžinjer. Razgovaramo sa svojim drugom. Navodimo mu ovo pismo. Kad ona gospođica upade u naš razgovor i reče:

"Poznavala sam jednog inžinjera iz Mađarske koji je nekoliko godina radio na Dnjeprostroju.

Tamo se upoznao sa jednim divnim Rusom inženjerom, zbližili se mnogo. Kad je došlo vreme da Mađar pode, on se obrati svome kolegi: "Recite, mogu li što da učinim za vas. Mi smo bili tako bliski. Ja sad idem. Promislite, može biti da bih štogod mogao ipak za vas da učinim. Ne morate mi ništa reći sada. Imate vremena. Promislite." Rus je sagao glavu, onda je odgovorio: "Baš kad hoćete, eto, dajte mi svoje staro odelo."

Zamislite, produži gospođica, kakva je pustoš u toj zemlji Da, pustoš!²⁾

2) "Bilten" br. 49, 18.juna 1940 godine

BOLJŠEVIZAM - INSTRUMENAT TUĐE POLITIKE

Nije revolucija od 1917 bila oslobođenje Rusije, ustanak podjarmljenog ruskog naroda, već zavojevanje Rusije i porobljavanje ruskog naroda od strane jedne misli strane ruskom narodnom duhu, njegovoj istoriji i tradiciji.

Nije svejedno da li je revolucija delo ruskog naroda ili inostranstva. U prvom slučaju radi se o oslobođenju, u drugom o zavojevanju. Teza marksista i legiona njihovih prijatelja jeste da je Rusija revolucijom oslobođena. Istoriske činjenice utvrđuju, naprotiv, da je osvojena od šake smelih marksističkih avanturista, propuštenih u ratu kroz neprijateljsku zemlju.

Ali ne samo ovaj momenat, pohod iz inostranstva i mali broj boljševika, već i naročito duh same boljševičke misli pokazuje da boljševička revolucija nije oslobođenje Rusije i ruskog naroda, već zavojevanje i porobljavanje.

Kakva je to misao marksistička koja se ubacuje u Rusiju?

Odgovara li njen duh duhu ruskog naroda, njegovoj tradiciji, njegovoj istoriji i njegovim težnjama?

Tri su glavne misli na kojima počiva marksizam. Prva je misao a t e i z a m. Nema Boga. Ljudi uzalud podižu oči nebu. Ono je gluvo, nemo i pusto. Nikoga tamo nema. I ne samo tamo gore iznad glava njihovih, već nigde. Prema tome, luda su i glupa i sva ostala verovanja koja izviru iz verovanja u Boga i prazne su sve nade što su za tu veru vezane.

Druga misao je materijalizam. Nema duha. Sve je samo materija, pa i sam duh je samo psihička manifestacija materijalnog i samo materijalni uslovi ljudskog života upravljuju i pokreću istoriju ljudsku. Samo je materijalno glavno i bitno u životu naroda i država, a moralno, specijalno duhovno, sporedno. Tzv. moralno i duhovno je izgradnja ekonomskog. Ono je glavno i osnovno, a moralno i duhovno se nadgrađuje nad osnovom i zavisi od nje.

Treća misao je k l a s n a borba: nije narod jedan sastavljen od braće, već od samih krvnih neprijatelja, raspoređenih uglavnom u dve klase koje su u stalnoj i neprekidnoj borbi. Istorija jednog naroda, prema tome, nije istorija povezanih članova u jednu sudsinsku i kulturnu zajednicu osećanjem poniklim iz zajednice porekla ili života, - već istorija uklupčanih krvnih neprijatelja, što se grizu, ujedaju, raskidaju i uništavaju u međusobnoj besomučnoj borbi.

Te tri misli čine filozofiju marksizma.

Da li ta marksistička misao odgovara duhu ruskog naroda? Da li bezboštvo, materijalizam i klasna borba odgovaraju ruskom narodu? Jesu li to njegove misli koje je stari ruski režim pritiskivao i ganjao, a one ganjane uspele da revolucijom oslobode sebe i ruski narod?

Odgovor je negativan. Ruski narod nema ni ateizam ni materijalizam niti klasnu borbu za svoju rođenu misao. To su tuđe misli, strane njegovoj prirodi, ubaćene sa strane, pa osvojile njegovu zemlju i porobile njega i sve što je njegovo.

Ali može neko da sumnja u to. Otuda takvima predlažem da izvrše tako zvanu introspekciju, neka po duši svoga naroda sude o ruskom narodu. Neka zatim odgovore da li našem narodu odgovara ateizam, materijalizam i klasna borba.

Kad govorim o narodu, o njegovom duhu ja ne mislim na one koji su kroz škole prošli niti na jedno pokolenje, već na kolektivnu psihu naroda što se kroz narodne umotvorine tokom vekova izražavala.

Može li naš narod shvatiti Vaseljenu bez Boga? Nikad i nigda se on nije mogao s takvom mišlju pomiriti. I u vreme kad hrišćanstvo nije bio primio, on je verovao da Vaseljena mora imati Domaćina koji čuva i održava svet od uljeza i otimača, bilo da su oni neka zla božanstva, bilo da su zli ljudi.

Može li narod shvatiti materijalizam i njegovu predominaciju u istoriji? Nikad i nigde se narod naš nije mogao s takvom mišlju pomiriti.

Da li je klasna borba poznata našem narodu, okatom i Bogom nadahnutom? Jer ako je klasna borba zakon ljudskog života, onda je taj okati narod nju morao videti i o njoj morao govoriti.

A on o njoj nigde ne govori kao normalnoj životnoj pojavi. Naprotiv, kad u svojim narodnim pesmama opisuje svoju vlastelu, on uživa u njenom sjaju, u njenoj krasoti, on se ponosi njenom snagom.

Kad bi narod vodio klasnu borbu, on bi mrzeo svoju vlastelu, - a trljaо bi ruke i radovao bi se kad bi video da se ta vladajuća klasa među sobom pokrvila. Jer ako je ta vladajuća klasa njegov neprijatelj, onda je međusobna nesloga i borba te vladajuće klase njegova sreća i blagostanje.

Ne odgovara našem narodnom duhu, dakle, ni ateizam ni materijalizam ni klasna borba. Ne može odgovarati ni duhu ni prirodi ni istoriji ruskog naroda ateizam, materijalizam i klasna borba.

Na taj način smo dokazali ne samo da je istoriski ruska revolucija došla iz inostranstva, propuštanjem neprijatelja i novcem i organizacijom tuđom, već da sama ta misao, što je revolucijom došla do vlasti, po prirodi svojoj ne odgovara duhu ruskog naroda. To je Sovjetija. To nije Rusija.

Mnogi, razume se, to zameraju, hteli bi da ja i dalje, posle 1917 godine ne zovem Rusiju Sovjetijom. A ja ne mogu. Iz tri glavna razloga.

Prvi je: što se ona sama tako ne zove. Ne znam šta je gonilo Staljina i njegovo društvo da svoju tvorevinu prozovu SSSR (Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika), - da od četiri reči nema nijedne koja označava kakvu geografsku ili nacionalnu stvarnost. Ali, neki razlog su imali za to. A u civilizovanom društvu je red da ljudi zovu trećega onako kako se on sam zove, a ne drugim imenom. Obično ljudi smatraju uvredom kad ih neko zove onako kako se sami ne zovu.

Dруги је: što su Rusija i ruski narod zarobljeni tuđom mišlju i tuđom organizacijom - kao što smo napred naveli.

A neko veli: neka je i tako. Imate pravo. Ali tamo na severu je velika ruska zemlja, veliki ruski narod. Tu zemlju moram zvati Rusijom. Odgovoriću vam pričom. Ona je moj treći i poslednji razlog.

Bio neki Jovan. Imao porodicu, kuću i radnju, poljsko imanje i stoku. Ali pogine. Ubije ga Stojan i uzme mu ženu, decu, kuću, radnju, imanje, stoku. I Stojan se namesti tamo gde je bio Jovan. Za mene je jasno da je taj novi gospodar ipak samo Stojan, iako drži i Jovanovu ženu i decu i kuću i imanje i radnju i stoku. Zato ga zovem Stojanom, a imanje i decu i stoku, pa i ženu Jovanovom. I nikako ne mogu to da pobrkam, pa ni da zaboravim. Takav mi je običaj. I nije rđav: mislim da je i kod vas takav...

Ali može među vama biti ljudi koje sve ovo nije ubedilo i koji misle: ovo upoređenje ramlje. Nije sad tamo otimač i ubica Stojan, nego je zemlja ruska i narod ruski našao pravi oblik svog državnog i narodnog uređenja, svoju sreću i svoju snagu: rascvetala se ruska zemlja i raspevala se ruska snaga sada i drhće stari svet od nje.

Da vidimo je li tako! Mi tražimo istinu, a ona je nama uvek draga, ma kakva bila. Da vidimo, dakle, da li je tako.¹⁾

1) "Drama savremenog čovekanstva" 1939.

Sovjetska Unija ili SSSR, kako se to skraćeno kaže, za nju možemo konstatovati da je ona izrasla na ruskoj teritoriji i na telu ruskog naroda. Ali u njoj ruski narod niti ima niti može imati svoj sudbinski instrumenat. Svaka država jeste u krajnoj liniji instrumenat sudsbine svoga naroda, - alat, oruđe, kojim narod jedan kuje svoju sudbinu. Ruski narod je danas bez toga alata. Prema tome nije čudo što se ruski narod ne pita o politici SSSR.

Jeste ruska zemlja, jeste ruski narod, ali SSSR nije oruđe sudsbine ruskog naroda. Ne da danas nije, a da je juče drugčije bilo, nego od početka svoga SSSR je instrumenat tuđinske neke politike, a ne sudsbine ruskoga naroda. Ovo je naročito važno da se kod nas zna, ovo je naročito važno da se kod nas kaže. Jer uprkos tolikih činjenica nije retka stvar da se čuje kako taj SSSR, koji sebe tako zove - jeste Rusija. To Rusija nije! A evo činjenica, pa vi sami sudite da li je moja tvrdnja preterana.

Šta kaže istorija, kako je nastao SSSR? On je nastao na taj način, što je Nemačka, budući u ratu sa Rusijom, i u namjeri da sruši ruski narodni i državni stroj, u jednom blombiranom vagonu, kroz svoju teritoriju, ubacila u Rusiju boljševički otrov: jednu šaku belosvetskih boljševika na čelu sa jednim Rusom, Vladimirom Ilićem Lenjinom.

Kada se to zna, kada se zna ta istoriska činjenica, da je neprijatelj Rusije, za vreme rata, u krajnje neprijateljskoj namjeri, u cilju da sruši ruski narodni državni stroj, kroz svoju teritoriju, u blombiranom vagonu ubacio u rusko narodno telo taj otrov, onda bih voleo da vidim toga ko će sad smeti da kaže da je

ono, što je posle ta šaka boljševika, na čelu sa Vladimirom Ilićem, učinila, da je to Rusija, da je to instrumenat ruske narodne sudsbine.

Ali ne samo to. Vi znate da je Brestlitovski mir zaključen između SSSR (koji još tada nije nosio ovo ime, jer je još bio Vladimir Ilić živ, ali svejedno već je to bilo ovo isto, ustvari SSSR) i Nemačke. U Brestlitovsku je zaključen separatni mir između Nemačke i Ruske Federativne Socijalističke Republike. Evo šta istorija kaže, šta se odigralo u glavnom stanu Sovjeta narodnih komesara, kada su delegati iz Brestlitovska došli i doneli uslove pod kojima se mir može zaključiti. Uslovi su bili teški. Delegati su rekli svoje mišljenje. Članovi Saveta narodnih komesara bili su konsternirani. Digao se Trocki. On je još bio mlađ. Zamahnuo je svojom glavom. Njegova gusta kosa kao lavlja griva je sama sobom bila rečita. A on je mislio da istorija vreba iz svakog ugla i beleži svaki njegov gest, svaku njegovu reč i otpočeo je da govori:

"Takav mir da primimo? Ne! Takav mir mi primiti ne možemo. Mi ćemo rat nastaviti! Zna li Viljem gde mi nogom udarimo, tu će nicati crveni bataljoni..."

Za sve to vreme Lenjin je dobao svojim debelim prstima po stolu. A kada je Trocki završio svoj zapaljivi govor koji je ceo skup učinio potpuno plamenim, onda je Lenjin, oslonivši dno svoga dlana o sto, lako udario prstima i rekao:

"Delegati će se, dakle, vratiti u Brestlitovsk i potpisati ugovor o miru".

"Kako, Vladimire Iliću?", dreknuo je Trocki. "Šta govorite? To je izdaja, to je nemoguće", drekнуći su ostali. "Ja bih morao prethodno da postavim pitanje, veli Vladimir Ilić, u kakvom se to ja društvu nalazim: da li zaista u društvu revolucionara ili pak nekih naivnih socijalpatriota? Još malo ćete da mi plaćete ovde nad sudbinom Rusije, kao da ste Romanovi! Jedno se pitanje postavlja: majka ili dete? Oboje ne mogu živeti! Ja sam za dete. A vi? Vi birajte. Vi hoćete da spasete Rusiju, a ja hoću da spasem revoluciju. Meni je revolucija glavno, a o Rusiji nemam kad da mislim, jer uopšte zato nisam došao. Meni je potreban deo zemljine kore na kome mogu da napravim bazu za svetsku revoluciju. Sve mi je jedno koliki je taj deo zemlje. Rusija je velika 24 miliona kvadratnih kilometara. Da li ću ja od Rusije dobiti četrnaest ili dvadeset ili dvadeset i dva, ja sve primam. To je meni dovoljno za ono što ja nameravam. Kada dobijem tu bazu, kada dete što se zove revolucija može da poraste i kada ja tu organizujem bazu za svetsku revoluciju, ja ću ne samo povratiti ono što sada gubim, nego ću osvojiti svet. A delegati će se vratiti i potpisati ugovor o miru..."

To govoril Lenjin, najautentičniji tumač SSSR. On kaže da nije ni postavljen niti je došao da brani rusku sudbinu. On je došao da vodi politiku svetske revolucije i njemu treba za tu svetsku revoluciju neki deo zemlje. Slučaj je htio da to bude Rusija. To bi mogla isto tako biti i Afrika. On će tu sad, u Rusiji, da stvori bazu za svetsku revoluciju, a kada revolucija poraste, onda, kaže Lenjin: "Ja ću povratiti ne samo ovo što sam dao, ja ću osvojiti svet."

Ali, vi biste mogli da kažete: "To je davno bilo, situacija se od tog doba promenila". Da vidimo kako. Hoću da otvorim usta SSSR, jer, na kraju krajeva, što bih ja govorio što je SSSR? Bolje je da uzmem ustan SSSR, neka on kaže da li ja imam pravo. A što stoje tamo?

Kad otvorite taj ustan, onda prvo vidite da nije SSSR instrumenat sudsbine ruskog naroda. Ne! On je i po imenu i po postavljenom cilju i po amblemu, po svemu, samo instrumenat svetske revolucije. Ime SSSR samo sobom već je dovoljno da karakteriše stvari. Ne daju se imena slučajno. Imena su u duhovnom pogledu oznaka suštine stvari. Ni ime jedne firme trgovačke ne uzima se slučajno, a kamo li države. Ime se bira da naznači sadanje stanje stvari ili cilj kome se teži, ili pak uspomenu na ono što je bilo. U imenu sadašnje države, koja vrši ruskou stvarnost, nema oznake ni po prošlosti, ni po sadašnjosti, ni po budućnosti da ova sadašnja država ima veze kakve s ruskim narodom. Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika? Ima li ijedne reči koja označava Rusiju? Ne! Ima li nečega što je važno za kakav geografski pojам, za kakav rasni pojam. Nema! SSSR se može staviti na tri države u Africi, ili na pet u Americi, ili na četiri u Australiji, ili na deset u Aziji. Ma koji skup tri ili više država može da uzme etiketu SSSR. Tu nema ničeg ruskog.

A amblem? Kugla zemaljska, a preko nje ukršten srp i čekić, a iznad toga natpis: "Proleteri sviju zemalja ujedinite se." Šta tu ima rusko? Nema ničega. Je li kadgod ruski narod imao tendenciju da osvoji svet? Ne, nikada. Nije, dakle, globus oznaka ruskog narodnog stremljenja.

Nekad je dvoglavi orao pod krunom, sa široko razvijenim krilima, imao okičene grudi i krila grbovima zemalja koje su sačinjavale Rusku Imperiju. Može biti da je taj dvoglavi orao težio da izbjije na kakvo toplo more. Ali nikad mu ni na um nisu padala osvajanja kontinenata, a kamo li celog globusa.

Je li kadgod ruski narod pokazivao da ovaj natpis "Proleteri sviju zemalja ujedinite se" odgovara ruskom narodnom shvatanju? Da li tako ruski narod misli? Ne! Ruski narod misli onako kao što misli i naš narod. Ruski narod shvata da je narod rod među sobom. Naš narod ima specijalno reč "narod" od "narodilo se". Prema tome svi članovi naroda povezani su krvnim vezama i zato i ruski narod, kao i naš narod, smatra da je jedan narod sastavljen iz članova vezanih srodstvom krvnim i duhovnim, a pored toga i jednom sudbinom. Tako misli naš narod, tako misli ruski narod. Tako verovatno misle i svi drugi narodi bele rase. A šta znači ono: "Proleteri sviju zemalja, ujedinite se?" Označava jasno da je to upućeno samo jednom delu ovih naroda. Nije to upućeno celim narodima. Ne zove ta deviza sve narode na ujedinjenje. Ne! Ona zove delove svakog naroda na ujedinjenje. Šta to znači? Ova deviza označava verovanje, ispovedanje marksističke misli da je jedan narod jedno krvavo klupče u kome se krvno zavađene klase neprijatelja dave, ujedaju, bodu, uništavaju od iskoni pa do skončanija veka. Nije, dakle, po ovome verovanju jedan narod sastavljen od braće. Ne, jedan narod sastavljenje od dve klase neprijatelja koje su u sukobu od iskoni, tako da jedan drugog uništava. I zbog toga ovaj natpis: "Proleteri sviju zemalja, ujedinite se!", odnosi se samo na jednu klasu, koja se zove na ujedinjenje, pošto prethodno u svakoj naciji uzme diktaturu i pragnjeći onu drugu klasu koja navodno treba da je dotle ovu prvu davila i gnjavila.

Šta tu ima ruskog? Nema ničega ruskog, kao što nema u imenu, kao što nema u globusu, kao što u istoriji postanka SSSR nema ničeg ruskog. Zar nije rekao Lenjin: "Majku ili dete? Ja ču da spasem dete, jer sam zato došao. Majka me se ne tiče."

Ali, najrečitije mesto iz Ustava SSSR jeste ono koje određuje kako narod bira svoje pretpostavljene za Vrhovni savet SSSR. Ustav je tako napisan da ko ga čita površno taj dobije utisak da je u izbornom sistemu sprovedeno pošteno, potpuno demokratsko načelo. Međutim, ko čita s pisaljkom u ruci, taj dobije drukčiji utisak. Po ovom Ustavu, ruski narod ispada strašno zapostavljen: iako po statistici SSSR ruski narod sačinjava 77% od ukupnog broja stanovništva, on nema u Vrhovnom savetu više od 17,6% poslanika.

A ovo opet znači da Ustav SSSR namerno, po sili svojoj, nije htio dati ruskom narodu odgovarajući broj narodnih pretstavnika, - već samo onaj broj koji bi, u poštenom sistemu, ruski narod imao kad bi ga bilo četiri i po puta manje nego što ga je u Sovjetiji bilo.

Sovjetija je instrumenat neke druge, tome narodu tude i po njegovom duhu i po njegovoj istoriji i po njegovim težnjama, neke druge politike.¹⁾

1) "Pozadina rata i njen gospodar"

OBELEŽJE SPOLJNE POLITIKE SOVJETIJE

Dok god se na Istoku, tamo gde stoji SSSR, ne stvari Rusija koja će biti pravi instrumenat ruskog naroda, sve dotle nema mogućnosti da se tamo na Istoku stvari kakav mir. Ako bi se pak i stvorio, to bi bilo samo primirje.

Prema tome, politički se ne vidi izlaz iz ovog rata; mora se kazati: mir je sa političkog gledišta nemoguć.

Spoljna politika Sovjeta obeležena je prvo imenom države. To je jedina država u čijem imenu nema obeležja ni geografskog ni etničkog. Ona nije vezana ni za jedan kut zemlje, ni za jedno pleme, narod ili rasu. Takve države nema više nijedne. Svaka druga svojim imenom obeležava ili jedan određeni geografski ili jedan određeni etnički pojam.

Spoljna politika Sovjeta obeležena je zatim grbom države: kugla zemaljska, preko koje su ukršteni čekić i srp, uz natpis "Proleteri sviju zemalja ujedinite se!" Ovim grbom odbačene su sve druge ljudske podele: kako one geografske i etničke, tako i druge, verske, kulturne, -a od ekonomskih su ostali samo radnik (čekić) i seljak (srp), i to samo kao "proleteri" - beskućnici.

Spoljna politika Sovjeta obeležena je dalje marksističkom doktrinom, koja je ideološka osnova sovjetske države. Ona ide za stvaranjem besklasnog društva u kome će sve druge klase, osim najamnih radnika, biti iskorenjene ili obespravljene, pa je ovoj klasi država predata pod diktaturu koja nema zadatok da određuje odnose među klasama, već svu vlast i prava da da samo onoj velikoj klasi najamnih radnika. A kao krajnji ideal dolazi svetska federativna socijalistička država koja treba jednom jedinom ili putem više uzastopnih socijalističkih komunističkih revolucija da bude ostvarena.

Spoljna politika Sovjeta obeležena je dalje Lenjinovim doktrinama i Staljinovom linijom, izraženim u kratkom kursu "Istorija Sve savezne komunističke partije boljševika". Pošto je na sadašnjoj svojoj teritoriji uspostavila sovjetsku, socijalističku vlast, to je dužnost Sovjetije da, iskorišćujući buduće zaplete i teškoće koje moraju doći usled ekonomskih i političkih sporova, pripremi i potpomogne socijalističku revoluciju, bilo u etapama, bilo odjednom.

Spoljna politika Sovjeta obeležena je, naposletku, poznatim Staljinovim govorom na sednici Politbiroa VKPb od 19.avgusta 1939 u Kremlju, gde je rečeno:

"Ponavljam vam da je u našem interesu da rat izbije... Za nas je glavno da taj rat traje tako dugo da obe strane izdiđu otuda iscrpljene. Iz tih razloga moramo primiti taj pakt koji predlaže Nemačka i raditi na tome da rat, jednom objavljen, traje što duže."

Najzad, spoljna politika Sovjeta obeležena je i sledećim strateškim planom:

Mirno prodiranje Sovjeta, kao nosioca komunizma, što je moguće dalje na zapad. Prodreti na sever Evrope u Baltičke države i Finsku, i osvojiti države skandinavskog bloka. U Centralnoj Evropi prisajediniti ili raširiti sovjetski uticaj na Poljsku, Slovačku, Češku i Ugarsku. Na jugu osvojiti Rumuniju, balkanske države i provesti mirnu okupaciju Moreuza u evropskom konfliktu, čuvajući formalnu neutralnost. SSSR će u svakom slučaju stati na stranu slabijega u cilju produženja rata, kako bi se iscrpile i obeskrvile kapitalističke i fašističke države, sve dok se kod ratujućih naroda ne razvije nezadovoljstvo i ne stvore kadrovi avangarde svetske revolucije. Tada izazvati revoluciju kod svih ratujućih pod lozinkom "Dole imperijalistički rat!" Crvena vojska i flota upotpunjene snagama država koje su zaključile pakt sa SSSR, a polazeći sa strategiskih i ekonomskih baza dobivenih na način koji je već iznet, ulaze u Francusku, Englesku, Italiju ili Nemačku kao oslobođeni.

Nema, dakle, u spoljnoj politici Sovjeta ni traga ni mogućnosti za kakvu god rusku ili slovensku politiku.

Njena spoljna politika zna samo zajedno: pripremanje, izazivanje i izvršenje svetske socijalističke revolucije, a očekujući to i zahvaljujući slepilu ostalih evropskih naroda u ratu u koji su oni upali, "mirno prodiranje" na zapad i jug, u cilju poboljšanja strategiskih i ekonomskih baza, sa kojih će crvena vojska i flota poći u pomoć revolucijama koje će rat izazvati u Italiji, Francuskoj, Nemačkoj i Engleskoj.

Ko to ne vidi, taj je najobičniji slepac; niko se ne pouzdava u njegov vid. Zar može biti železničar čovek, sposoban i zdrav inače, samo sa manom: ne primećuje crvenu boju! Ne može biti ni mašinovođa, ni ložač, ni skretničar, ni saobraćajni činovnik.

A može biti državnik ko ne vidi, koji, recimo, kao naši državnici, kao najobičnije budale, pozdravljaju Anatolija Josipovića-Lavrentijeva, kao pretstavnika "bratskog ruskog naroda", a on ih u svome odgovoru kao decu useknjuje, učeći ih da on nije pretstavnik ruskog naroda, već naroda Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika. Da ne govorimo o onom broju kretena "intelektualnih", to jest ljudi s diplomom, što ne vide dalje od nosa, - a misle da je sramota da čovek čuti kad nešto ne zna, -što se, uprkos svih očiglednosti, činjenica i iskustva, uporno drže za Sovjetiju kao "Slovensku Rusiju" i time guraju svoj narod u propast.

Ovde ćemo doneti izveštaj, koji smo dobili preko Varšave, od prijatelja koji je ostao u Poljskoj pod sovjetskom vlašću. On je uspeo da nekim čudom ode i do Moskve. I tako, zahvaljujući svome zanimanju i svojoj okretnosti, stekao je dobre veze. To mu je pomoglo da proputuje mnoge gradove u Sovjetiji i da

prikupi izvanredne podatke baš o spoljnoj politici. Mi bismo najradije voleli da ceo njegov izveštaj fotografiramo, skupa sa poštanskom markom i s njegovim potpisom, ali čitaoc će shvatiti da bi to bilo moguće samo kada bismo svoga prijatelja mirne duše žrtvovali, jer svakome mora biti jasno da bi on, budući danas u jednom kraju Sovjetije, bio odmah streljan. Otuda to, nažalost, moramo prečutati. Ali molimo naše čitaoce da nam poklone veru da sledeće podatke o spoljnoj politici Sovjeta potpuno verno iznosimo.

"Možete objaviti da Sovjeti spremaju novo iznenađenje svetu. Da počnemo redom:

- 1) Cela Finska ima da bude pokorena i pretvorena u Finsku-Karelisku Sovjetsku Socijalističku Republiku s time što će joj od Norveške pripasti sve na sever do Narvika.
- 2) Rumunija neće ostati na miru: Moldavska Sovjetska Socijalistička Republika ima još da se proširi na štetu Rumunije, a ostatak ima da se pretvori u Vlašku Sovjetsku Socijalističku Republiku.
- 3) Bugarska ima da bude povećana do ušća Dunava, na severu; do linije Enos-Misija na istoku; nešto na jugu prema Grčkoj i prema Srbiji na istoku, ali kao Bugarska Sovjetska Socijalistička Republika.
- 4) Turska ima da izgubi Carigrad i Moreuze u korist Sovjeta. Taj posed u Evropi ide do Bugarske, a u Aziji sigurno obuhvata Moreuze. Dalje se Turska pretvara u Tursku Sovjetsku Socijalističku Republiku.
- 5) Ugarska gubi u korist Ukrajine Prikarpatsku Rusiju, a dobija neka proširenja na račun Jugoslavije i postaje Ugarska Socijalistička Republika;
- 6) Jugoslavija se raspada na srpsku, hrvatsku i crnogorsku sovjetsku socijalističku republiku. U Hrvatsku SSR ne ulazi Dalmacija. Slovenačka isпадa izvan Jugoslavije. Srpska SSR obuhvata Srbiju, Vojvodinu severno od Novog Sada sa Sremom i Istočnom Bosnom i nešto Južne Srbije.
- 7) Južnu Srbiju dele Albanija, Bugarska i Crnogorska Sovjetska Socijalistička Republika koja se, pored toga, uvećava delom Hercegovine, Jugoistočne Bosne i Sandžaka.
- 8) Grčka bez Epira i bez onog što gubi u korist Bugarske posta je Jelinska Sovjetska Socijalistička Republika.¹⁾

1) "Bilten", br. 54, 5.septembra 1939. godine.

Sovjetija je celokupnu svoju spoljnu politiku zasnovala na sledećim motivima:

- a) Vera da će doći do sovjetske boljševičke revolucije koja je zasnovana na marksističkoj-lenjinovskoj doktrini, revolucije u kojoj će se slomiti ne samo buržoasko-kapitalistički poredak već i savremena hrišćansko duhovna nastrojenja, kao i celokupan poredak zasnovan na nacionalnim državama;
- b) Uverenje da do toga može doći samo putem svetskog rata;
- c) Uverenje da u tom svetskom ratu Sovjetija ne sme nikako, ili bar ne sa velikim vojničkim masama učestvovati, pošto bi u tom slučaju zbog njenog unutrašnjeg stanja izbila u njoj antisovjetska revolucija, a time bi stvarno bila sprečena svetska boljševička revolucija;

d) Saznanje da je prethodna politika Kominterne u Evropi, preko komunističke stranke u Francuskoj i radničke stranke u Engleskoj, docnije preko Narodnog Fronta u Francuskoj, raslabila moralno Englesku i Francusku, razoružala ih vojnički, pa je to poslužilo odlično kao psihološki mamac snaženju Nemačke i Italije i omogućilo suprotstavljanje ta dva bloka jednog drugom, bez čega nije moguć svetski oružani sukob, a sve ovo očigledno ne bi bilo moguće da nije bilo prethodne politike Kominterne.

e) Saznanje da je najumniji potez Sovjetije i Kominterne preko komunističkih stranaka, Narodnog fronta u Francuskoj i ostalih komunista levičara u Francuskoj i Engleskoj i ostalom svetu, spajanje Italije i Nemačke osovinom prijateljstva i saveza; to je spojilo dva slična revolucionarno-vizionarska temperamenta i uputilo ih je da ujedinjenim snagama ostvaruju svoje planove, čime je mogućnost svetskog oružanog sukoba dovedena do najveće mere;

f) Saznanje da Kominterna - preko komunističkih stranaka i ostalih levičarskih elemenata u celom svetu koji su za vreme najveće vojne snage Engleske i Francuske trubili o miru i razoružanju, a sada kad su se Nemačka i Italija osnažile i naoružale, besomučno rade da rat što pre dođe - rade da sad taj svetski sukob izbije, ali bez sovjetskog neposrednog i masovnog učešća;

g) Uverenje da će taj svetski rat potrajati toliko da se klica revolucionarnog bakcila, koji će Sovjeti podržavati u životu preko svesnih ili nesvesnih agenata, na frontu i u pozadini, razvije, pa tako, najzad, dovede do revolucije;

h) Uverenje da Sovjetija dotle ne sme da se očigledno angažuje ni na Dalekom Istoku, jer je za nju najvažnije evropsko vojište, gde svetska revolucija treba da izbije i gde će se ona pojaviti sa svom svojom silom. Tada će i ruskom narodu biti jasno da je svetska revolucija izbila i u ostaloj Evropi, pa je apsolutno nemoguće da on antisovjetsku revoluciju u svojoj zemlji diže.²⁾

2) "Bilten", br. 19-20, 12.jula 1939 godine.

Šest meseci od marta do avgusta pregovara SSSR sa Engleskom i Francuskom, a za to vreme po svim evropskim zemljama, izuzev Nemačke i osovine, po svim evropskim zemljama demokratske stranke govore na sve moguće načine kako je pakt Engleske i Francuske sa Sovjetima gotova stvar. Sećate li se samo kako je Beograd izgledao? Sećate li se Univerziteta? Sećate li se naše "vrle omladine" koja je od Univerziteta beogradskog napravila tvrdavu komunizma na koju Kralj Jugoslavije nije nogom smeo da stupi na proslavu Svetog Save od 1932 pa sve do danas? I ta "vrla omladina" Beogradskog Univerziteta prednjačila je u celoj zemlji akademijama na kojima je trubila o opasnosti u kojoj se zemlja nalazi, noseći na prsima trake na kojima je pisalo: "Branićemo zemlju". Ne, Otadžbinu, razume se, nego "zemlju". I to "zemlju", napisano u crvenoj boji. Ko bi smeo da se usudi u takvom stanju stvari da pomisli da Engleska i Francuska neće uspeti da zaključe pakt i savez sa Sovjetima? Ceo svet se bio podelio na dva tabora. Jedni vele: dobro je da se zaključi, drugi nije dobro da se zaključi. Nažalost, mi smo bili potpuno usamljeni tvrdeći: ne bojte se, taj pakt, taj savez između Engleske i Francuske sjedne strane i Sovjeta s druge strane, neće se zaključiti.

I jedini u celoj svetskoj javnosti, nažalost, jedini smo tvrdili neprestano svake nedelje: savez između Engleske i Francuske s jedne strane i Sovjeta s druge strane neće se zaključiti.

Naš "Bilten" je svake nedelje to svetu objavljivao, a velika informativna je štampa trubila: sutra će se zaključiti savez, pakt! Smejali se jedni, klevetali drugi, napadali nas treći.

Bilo je naših prijatelja koji su brižno dolazili k nama pa govorili:

"Molim te, nemoj tako pisati; obrukaćemo se strašno, zaključiće se savez, a mi smo se tako isuviše istakli kategoričnim tvrđenjem da se neće zaključiti. Onda ćemo biti smešni"!

A mi smo na to odgovarali: mi ne pišemo ni iz straha da ne budemo smešni niti pak pišemo iz kakvog sličnog razloga; mi u našem izlaganju izlažemo istinu i trudimo se da na osnovu istinitih činjenica donosimo pravilne zaključke i nemamo straha. Mi govorimo i tvrdimo, pa makar ceo celcit svet tvrdio obratno, mi tvrdimo: savez između Engleske i Francuske s jedne i Sovjeta s druge strane neće se zaključiti.

Početkom avgusta desilo se sledeće: zategnutost je bila u najvećem stepenu. Tada je delegatima u Moskvi Molotov u ime Staljina saopštio:

"Vreme je da pošaljete vojnu delegaciju radi zaključenja vojnog saveza".

Sad je tek velika informativna štampa u celom svetu pisala:

"Evo, sad će i vojni savez da se zaključi"!

Mi smo, međutim, govorili.

Kako može da se zaključi vojni savez kada nema političke saglasnosti između Engleske i Francuske s jedne strane i Sovjeta s druge strane? Kako može pod tim uslovima da bude zaključen vojni savez? Ne može! To bi bilo kao da bi se plug stavio ispred volova; plug mora da ide iza volova, a ne može da se stavi ispred volova.

Ali, delegacija engleska i francuska - i to vojna - otišla je u Moskvu. To su bili viđeni generali engleski i francuski koji znaju tačno namere svojih general štabova. Otišli su u Moskvu. U Moskvi je nastalo pregovaranje između vojnih stručnjaka svakako u cilju da se dobro upoznaju namere i snage anglofrancuske, a 22 avgusta Molotov je zaprepašćenim članovima delegacije Engleske i Francuske saopštio da je sutra 23 avgusta, nažalost, zauzet, neće moći da radi s njima, jer toga dana stiže gospodin Joahim fon Ribentrop, Ministar spoljnih poslova Rajha, pa će s njim zaključiti jedan mali pakt o nenapadanju!

Razume se, da su članovi engleske i francuske delegacije bili zaprepašćeni. Pretpostavljam da su im rekli: "Pa zar vi s nama, sa Englezima i Francuzima, pravite savez uperen protiv Nemačke, a sad od jedanput Nemačku dovodite i s njom zaključujete pakt?! Pregovarali ste šest meseci s nama i za tih šest meseci pregovora s nama vi niste postigli da potpišete dva reda, a sad dolazi ministar spoljnih poslova Nemačke i ispred nosa nam potpisuje ugovor, pakt o nenapadanju!"

Na to ih je sigurno Molotov prijateljski potapšao po ramenu. Mislim da je to morao učiniti i da im je rekao da se ne ljute, da će on s njima produžiti čim se gospodin fon Ribentrop bude vratio. E, sad je bilo dosta i engleskoj i francuskoj delegaciji, pa su se one, koliko se sećam, vratile pre fon Ribentropa svojim kućama. Upravo pretpostavljam da su tako učinili. A nije isključeno da su i posle toga još zaprepašćeni od čuda čekali, pa tek potom postiđeni pošli natrag u svoje zemlje.¹⁾

1) "Pozadina rata i njen gospodar".

Kakav je značaj ovog pakta? Da li je to običan političko-vojnički pakt kao što se često između zemalja zaključuje?

A, ne! Ovaj pakt ima drugi značaj. On je poslednja scena predigre. Njegovo perfidno satanski karakter osvetljuje tragičnom crvenom svetlošću samu dramu koja počinje pred našim očima da se odigrava.

Zato što smo to znali, zato smo, uprkos tolikih i takvih tvrđenja, mogli uporno tvrditi da neće biti postignut sporazum između Engleske i Sovjeta.

Nemačka je u ovoj drami izazivač rata. Motor rata, pa prema tome i motor revolucije. Pakt nemačko-sovjetski od 23 avgusta 1939 nije ništa drugo nego spajanje motora sa krmom, uzimanje nemačke motorne snage pod uticaj marksističkih kormilara.

Zato je taj pakt došao kao poslednja scena predigre da bi motor uzeo onaj pravac koji reditelj hoće.

Mi smo zato davno rekli da Hitler postaje nesvesni komunistički agent, misleći da radi nešto što treba da doneše sreću i veličinu njegovoj Nemačkoj. On, ustvari, izaziva rat i svojom ogromnom, a opremljenom snagom i disciplinovanim narodom, udara, upravljan sovjetskim kormilarom o zid anglo-francuski, sve u cilju koji je komunizam postavio.

U igru ulazi Sovjetija. Skinuvši masku s lica svog, bestidno se baca na slomljenu Poljsku da "zaštiti živote, slobodu i imovinu svoje jednokrvne braće" - ona koja u ruskoj zemlji pogazi svu slobodu, smrvi desetine miliona života a oduze i poništi svu imovinu nesrećnog ruskog naroda. Ali maska već nije mnogo potrebna. Maska je trebala dok ne počne drama.

Nekada je Sovjetija pravila formule o napadaču i besprekorno s drugim državama utvrđivala ko se ima smatrati napadačem. Sada u govoru Molotovljevom videli smo da su se "promenile prilike, pa i pojmovi o napadaču kojima smo se mi služili, a u koje su poverovali!"

Nekada je to bilo potrebno, kada je Sovjetija bila najveći huškač protiv fašizma i kada je na svaki način gledala da baci Francusku i Englesku čas na Italiju, čas na Španiju, čas na Nemačku, obećavajući im svoju "ogromnu pomoć". Danas ta laž više nije potrebna: tako je zgodno režirana drama da su Engleska i Francuska morale objaviti rat Nemačkoj. Sada Sovjetija može mirne duše da uzme delove poljskog plena, očekujući svršetak drame.

Nekada je to bilo potrebno kada su sovjetski "narodni frontovi", "antifašistički blokovi", "blokovi demokratskih snaga" urlali po svim evropskim zemljama o pomaganju zapadnih velikih demokratija - danas ni ta laž nije više potrebna. Danas isti sovjetski agenti propovedaju dezterstvo, neulazak u vojsku, mržnju prema kapitalističkim demokratijama". Zašto više da lažu kad je drama već počela.

Sad se tek vidi kako je pakosno smišljena uloga ove tajanstvene ličnosti koja se zove Sovjetija.

Zaplet drame je, dakle, u ovome: Nemačka je primila s oduševljenjem da u toj drami igra ulogu izazivača rata, njenog motora, pa prema tome i motora revolucije. Nemačka je to učinila verujući da do rata sa Anglo-Francuzima neće doći kad ona napadne i smrvi Poljsku. Jer, Anglo-Francuzi na Sigfridovu liniju ozbiljno ni napadnuti ne mogu, a na drugi način Poljskoj pomoći ukazati ne mogu blagovremeno. Ako Anglo-Francuzi ipak u rat budu ušli zbog datih garancija Poljskoj, to će biti platonski rat. Rat bez rata. Jer će Nemačka za četiri nedelje potpuno slomiti poljski otpor, a tada će pasti vlada Poljske koja je rat oglasila, a druga će poljska vlada s Nemačkom zaključiti mir, predajući joj Dancing i Koridor. Anglo-Francuzi će posle toga morati sami mir da zaključe. A ako neće, neka sede na Mažinovljevoj liniji. Nemačka će iza Sigfridove linije mirno uživati plodove svoje pobede.

To je računica Hitlerova.

Ali, ovaj račun ne bi bio potpuno tačan, kao što smo videli, da 23 avgusta nije uspela prva scena predigre ove drame, da se krma revolucije (Sovjetija) nije vezala za motor revolucije (Nemačku). Hitler je toga dana verovao da je nadmudrio ceo svet. Pokazali smo već koliko je od toga daleko. Jer je taj pakt omogućio Sovjetiji da upadne sa svoje strane u Poljsku, da ovoj onemogući svaki otpor i da zauzme velike delove njene zemlje. Sad je nemoguć Hitlerov plan o zaključenju mira s Poljskom jer je Poljska ne samo tučena, već smrvljena. S kime sada mir zaključiti? A kad nema mira s Poljskom, kako da mir zaključe Anglo-Francuzi, koji su, obavezom časti, u rat zbog Poljske ušli?!

Nemci su se spremili za munjevit rat, ali prema jugoistoku, a ne prema zapadu.

Anglo-Francuzi uopšte nisu spremni za napadni rat, već samo za odbranu. Ali su u rat ušli, jer su nepomišljeno dali jemstva koja su ih nagnala da uđu u rat, iako Poljskoj stvarno nisu mogli pomoći. Mislili su da je već i to pomoć, što su ušli u rat. Anglo-Francuzi su dovoljno jaki da se odupru navalni nemačkoj. To i čini glavnu teškoću vojnog položaja Nemačke, pri do sada poznatom oružju. Ali, iako je odbrana važna, pobedu je retko kad dala samo odbrana sem kada je bila duga, i tako izmoždila i oslabila napadača da napadnuti može preći u pobednički napad. Ali pobeda, u tom slučaju dolazi, ponavljam, tek posle duge, uporne i krvave borbe. A Anglo-Francuzi na to i misle. Oni govore o dugom ratu. I ja mislim da iskreno misle na dugi rat.

A ono gornje rešenje, na koje računaju Anglo-Francuzi, pretstavlja dug i krvavi rat, gde bi Nemci prvo napadali besomučno i bili krvavo odbijeni, da zatim i sami budu napadnuti i pobedeni. Zato i velimo, s obzirom na očigledan i opravdan strah da ljudi manje izdrže od oružja: dugi i krvavi rat ima malo izgleda da se završi pobedom... Sovjetija računa da se duga i krvava drama završi onako kako su marksisti zamislili.

Ima li izgleda da se drama tako nesretno ne svrši? Zid anglo-francuski, motor nemački i krmilo sovjetsko su glavne ličnosti drame.¹⁾

1) "Drama savremenog čovečanstva".

BAZA ZA SVETSKU REVOLUCIJU

Šta su Sovjeti hteli? Ono zašta su i stvoreni: oni žele svetsku revoluciju, a da bi to uspeli oni žele rat, ali u ratu ne žele da učestvuju, ili, kako je to na XVIII kongresu Savezne Komunističke Partije Josif Visarionović Džugašvili-Staljin rekao, oni hoće rat, ali hoće da "od artiljeriskog ognja" oni sami budu dalje, oni hoće da rat bude što dalje od njihovih teritorija, tako da kad rat izmoždi sve narode koji u njemu učestvuju, onda tek na neki način da se pojavi njihov valjak i prevalja sve narode i svuda nametne svoju volju.

Šta hoće SSSR? On hoće da putem revolucije izvrši promenu celokupnog političkog, socijalnog, duhovnog oblika celoga sveta. Imaju li računa Engleska i Francuska da štite SSSR? Nikakvog interesa nemaju, pošto je dobro poznato da SSSR želi prvo njih kao glavne kapitalističke pretstavnike sveta da uništi... Je li SSSR priatelj nas na istoku ili neprijatelj? To nije priatelj, to je neprijatelj celog sveta jer on ima u svome amblemu globus, ne pola Evrope, ne pola Azije ni Afrike nego ceo svet. Sovjeti su neprijatelji Engleske i Francuske i svih ostalih naroda kugle zemljine.¹⁾

1) "Pozadina rata i njen gospodar".

Sovjetija - SSSR - to joj ime samo kaže, ima težnju da ostvari socijalističko društvo i komunističko državno uređenje. I to ne samo na teritoriji koju danas drži, već i u celom svetu. To je njen cilj i zadatak. I kad to bude ostvarila, ona nema potrebe da menja svoje ime. Ona ostaje Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika i kad bi uspela da sve zemlje ovoga sveta podvrgne svojoj vlasti. A to joj je neskriveni cilj. Ona ide za tim da to ostvari putem svetske revolucije. Njoj je ta revolucija potrebna iz dva razloga: prvi, koji izlazi iz njene marksističke doktrine da ostvari u celom svetu socijalističko uređenje, - drugi, koji izlazi iz njenog sadašnjeg stanja, kad već zbog mana samog sistema nije u stanju da ojača sebe, da bar oslabi druge zemlje, jer će u tome slučaju njena slabost biti snaga prema slabostima ostalih.

To su dva cilja spoljašnje politike Sovjetije i sve je podređeno njima. To treba da se zna dobro u svetu. Blagodareći marksističkoj propagandi koja je neobično jaka i zlatom dobro snabdevana, a potpomognuta zavedenom omladinom, to ne može da bude dovoljno rasprostranjeno.²⁾

2) "Iz moga života".

Sovjeti nemaju interesa da uđu u rat, ili pak da sprečavaju rat. Naprotiv, njihov je interes da rata bude što pre. Oni su žeeli da bude 1935 (Abisinija), 1936 (Španija), 1937 (Kina), 1938 (Čehoslovačka), ali bez njih. Žeeli su i žeeli da ga bude, i to strašnog, opštег, samo bez njih. To je njihov spas. Pa da traje dugo, toliko dok posejani kvasac boljševizma po pozadini ratujućih strana ne da dobri i krvavu žetvu. Tada kada revolucija svuda zagudi svoju krvavu orgiju, tada će Sovjeti pobedonosno da se pojave i da udarima svojih snaga polome još po koju građevinu država koje unutrašnja revolucija nije uništila, i da na razvalinama svih država, tako oborenih, proglose SSSR celoga sveta ili bar Evrope, Azije i Afrike, - ostavljujući Ameriku i Australiju za budući skok.

Ko vam kaže da je to njihov interes? Pitaju zaneseni i bunovni. Kaže mi prvo, razum, jer SSSR ima životni interes da izjednači uslove života svojih naroda s narodima koji žive u neboljševičkom i nemarksističkom društvu. Jer ako ovi narodi žive bolje, ako imaju više slobode, bolje uslove rada i života, od naroda SSSR-a, onda će Sovjeti brzo pasti, oboriće ih uverenje njihovih naroda da žive pod jednim režimom, zasnovanim na zabludi.

Kaže mi zatim kongres Kominterne od avgusta 1935, na kome je sve to Dimitrov, glavni sekretar Kominterne, od reči do reči izneo. Pa je u tom cilju preporučio formiranje narodnih frontova u celom

svetu, s tim da komunističke stranke ostanu glavne dinamične snage tih sprega, pa se odista, posle toga, razni narodni frontovi i udružene opozicije, otpočeli i pojavljivati po onim državama u kojima su prikriveno komunističke stranke postojale.

A treće, nema snage SSSR. Da bi se snaga imala, treba u jednoj zemlji da vlada pogodan režim za to. Da bi čovek zdrav bio, treba da živi po režimu kojim se zdravlje čuva. Zar vi mislite da narodi mogu živeti kako hoće? Mogu, ali tada će imati i posledice od svog načina života: ako su živeli pod režimom pogodnim za okupljanje snaga, biće jaki; ako su živeli obrnuto biće slabi. Sovjeti žive pod diktaturom jedne stranke: komunističke. Ona jedva broji milion članova, a naroda ima pod Sovjetima 180 miliona.¹⁾

1) "Novi put", br. 33, 25 septembra 1938 godine.

Do sada su se boljevici trudili da revolucionarno međunarodni posao odvoje od diplomata. Zar nisu oni bili inicijatori formule o napadaču koju smo i mi, sa njima zajedno, potpisali u Ženevi, a gde se napadač smatra i onaj koji sa svoje teritorije, pod izgovorom nepriličnog političkog ili ekonomskog stanja na teritoriji druge države, podržava ili pomaže prevratničke organizacije. Ovome je bio cilj uspavljinje evropskih država radi što uspešnije revolucionarne akcije Kominterne. Danas im je to nepotrebno. Sve je već gotovo za revoluciju. Seme je zasejano širom Evrope. Čeka se samo rat, pa da seme proklijia i dâ kao žetvu crvenu revoluciju. Sad Lozovski može slobodno da se pojavi u Narkomindelu (narodni komesarijat za spoljne poslove). Danas je za Sovjete spoljna politika-pripremanje svetske revolucije. Lozovski je i do sada to radio. Naravno prikriveno. Sada može javno da produži svoj posao kao pomoćnik Narkomindela.²⁾

2) "Bilten", br. 21, 25 jula 1939 godine.

Sovjeti su otpočeli sa skidanjem maski 23 avgusta 1939 u Moskvi; zatim se to pojačalo 17. septembra 1939 upadom Sovjeta u Poljsku, a 1 decembra 1939 ovo je toliko napredovalo, da je napad na malu Finsku skinuo masku Sovjetije, a usled toga pala je veza s očiju slepim hrišćanskim narodima. Mi smo već o tome govorili, ukazujući na korisnost toga čina, odnosno na veliku opasnost za sovjetske planove, usled prernog skidanja maske. Ovo prerno skidanje maske smatramo glavnim uzrokom ofanzive za mir koji se nagoveštava iz Rima, Vatikana i Vašingtona, kao iz svih božićnih i novogodišnjih poslanica koje su se do sada pojavile i u kojima je mir bio glavna tema.

Već sada smemo reći da je skidanje maske Sovjetije imalo za posledicu gubitak glavne snage njene politike: rad pod obrazinom. I dalje govore o "Sovjetskoj Sfingi", o zagonetnoj Sovjetiji, hoteći time da ubede površno svoje čitaoca da je njihov utisak da je Sovjetiji pala maska, netačan, jer eto ni svetskom javnom mišljenju još Sovjetija nije dovoljno jasna. Jer je vera Sovjetije u pobedu na glas da je drama započela 1939 postala takva da je smatrala da više ni malo opreznosti ne treba da pokaže.

Zar cinički Molotov nije u svom prvom velikom govoru, posle toga, o paktu i o napadaču, koji su na predlog Sovjetije potpisale s njom zajedno tolike države među kojima i naša, rekao da se ta formula "na koju su se drugi u potpunosti navikli, a kojoj smo mi do nedavno služili" sad mora promeniti! Ovim je otvoreno i javno pokazao da je laž jedno od glavnih sretstava sovjetske politike. Jer se druge sile, tu i tamo, služe malim lažima u svojoj spoljnoj politici, ali se toga stide i od toga brane. Sovjetija, dosledna svojoj revolucionarnoj prirodi, ne priznaje uopšte hrišćanski moral, smatrujući ga moralom vladajuće klase, nametnutim onoj klasi kojom se vlada radi boljeg eksplorisanja i otuda njena cinična iskrenost izbija u ovom Molotovljevom priznanju da je formula o napadaču za Sovjetiju bila samo zgodna laž "s kojom smo se mi do nedavno služili i na koju su se mnogi u potpunosti navikli" (kao na nešto sigurno, istinito).

Otuda celom svetu počinje s očiju veza da pada. Shvataju da Sovjetija nije Rusija, razumeju da je to organizacija sveobuhvatne revolucionarne misli koje se njeni pretstavnici nikada nisu odrekli, već, naprotiv, baš sada više nego ikada veruju, da je Sovjetiji i njenoj revolucionarnoj misli pobeda obezbeđena, pošto su veštom igrom u predigri drame doveli do razgaranja revolucionarne misli. Zato Molotov smatra da više formula o napadaču nije potrebna, da se mora promeniti. Te njegove reči

neskriveno su značile samo jedno: Sovjetiji više nije potrebna maska "Sovjetske Rusije", "zaštitnice malih država", "borca protiv sile i nasilja", "saveznice i prijateljice demokratija".

Mi iz ovoga skidanja maske zaključujemo da je Sovjetija izgubila ne samo jedan veliki adut, već i slobodu manevrisanja. Pre toga, dok je bila pod maskom ona je mogla vući za nos i Englesku i sve druge države sveta. Sada, posle demaskiranja, to više nije moguće. Njene su karte poznate. Ona vredi samo još toliko koliko joj vredi brutalna sila. Ne može biti snaga tamo, gde je narod živeo toliko godina pod jednim, odista izuzetnim režimom najcrnjeg terora, najveće bede, najtežeg neznanja, ugnjetavanja i tlačenja.

Nama se mnogo prebacivalo zbog napada na "Slovensku Rusiju". Čak i u poslednje vreme kada je već skidanje maske bilo očigledno, dobili smo pisma u kojima nam se prebacuje neobjektivnost "koja ide do smešnoga" tvrđenjem, po izveštajima iz Poljske, o bajonetima uvezanim kanapom. Mi smo se nasmejali na ovo jer smo i tu videli kako je teško zabludu iskoreniti, ako joj se prethodno dozvoli da se uvreži.²⁾

2)"Bilten",br. 37, 14 januara 1940 godine.

Treći deo

NARODNA ILI BOLJŠEVIČKA DRŽAVA

DVE REVOLUCIJE

U mnogobrojnim pokušajima da se nađe izlaz i rešenje naših savremenih nevolja ima samo dva pravca. Jedno je komunizam, a drugo je shvatanje narodne i organske države koje mi zastupamo. Trećeg, pravog izlaza nema. Ima lažnih izlaza, prividnih - ali pravih nema. Ima zasebnih vrata, ali ta vrata vode ipak na kraju krajeva samo na jedan od ova dva stvarna izlaza...

Interesantno je, da je na poslednjem kongresu komunističke Treće internacionale usvojena odluka da se u svim državama pomogne borba demokratije. Samim tim je jasno da komunisti, koji inače ne stoje na gledištu liberalne demokratije, parlamentarizma, pomažu demokratije jer ta vrata vode na njihov izlaz. I to treba da se dobro zna i upamti! Mali broj ljudi to tačno i jasno uviđa. Imate poštene i čestite ljude koji plivaju u mulju kad čuju kako notorne pristalice Treće internacionale dižu u vis njihovu zastavu. Pored sve svoje pameti i rodoljublja oni ne vide jednu osnovnu istinu: kad bi njihov front pružio kakvo objektivno rešenje narodnih nevolja, kada bi odvraćao narod od rušilačkog besa, onda ga sigurno pristalice Treće internacionale ne bi pomagale, jer one dobro znaju da treba samo pustiti da se situacija normalno razvija, pa će tada doći voda na njihovu vodenicu. Zato oni i žele da se takva situacija samo tako "normalno" razvija i dalje.

I komunisti i mi vidimo suštinu savremenih događaja. I komunisti i mi konstatujemo da je nastala duboka društvena kriza, i komunisti i mi nalazimo da je nastala kriza političkog sistema jer je i on izraz svoga ekonomskog sistema, a inače u sebi nosi klicu raspadanja.

Dotle se slažemo. Odatle nastaje duboko razlikovanje. Oni bi hteli da donesu rešenja mehanički, a mi organskim sretstvima. Oni ukidaju privatnu svojinu, privatnu inicijativu, porodicu, svode ljudsko društvo na veliku kasarnu rada, proklamuju diktaturu jedne klase. Mi, pak, u dubokoj popravci ljudskog, društvenog poretku s jedne strane čuvamo te iskonske kristale ljudskog života, a s druge strane ograničavamo interesom celine svemoć i gospodarenje individualnog interesa u privrednim, političkim i drugim društvenim odnosima.

Komunisti imaju računa da kapitalizam do kraja razvija sve nedostatke svog ekonomskog, političkog i društvenog sistema; jer, što se bolje bude to razvijalo, sve će manje imati izgleda da se štograd od savremene društvene zgrade sačuva, sve će biti bliže ona svome kraju, a tada je i njihova vlada tu...

Dva su izlaza samo dakle:

Jedan, narodne i organske države - koji hoće da ograniči neobuzdanu igru individualnih interesa u prirodi, politici i drugim društvenim odnosima i podredi ih interesima celine, a da pri tom sačuva porodicu, privatnu svojinu, privatni poduhvat, ljudsku slobodu, dostojanstvo i pravo.

Drugi je - komunizam sa boljševičkom državom u kome se, istina, neobuzdana igra individualnih interesa u ekonomiji i politici stvarno obuzdava, ali po skupu cenu rušenja porodice, ukidanja svojine, ograničenja ljudske slobode, dostojanstva i prava.

Oni koji to ne vide, u stvari guraju baš na drugi izlaz.¹⁾

1) "Otadžbina" br. 76, 18 avgusta 1935 godine.

Jedna od dve revolucije nam, dakle, pretstoji: ili ona silna rušilačka i slepa, ili ona smela, razumna i gradilačka.

Ona prva nastaje kad gospodareći elementi u državi nemaju smelosti ili uviđavnosti da poprave greške, teškoće i nevolje, a ove dostignu izvestan stepen, kad sve prepreke pred nestrpljenjem masa postaju slabe, pa obaraju sve zakone, sve svetinje, sva prava.

A druga nastaje, kad državom zagospodare elementi koji imaju smelosti i uviđavnosti da iz osnove poprave pogreške, savladaju teškoće i otklone ih, bez obzira na prepreke iz stečenih prava, priznatih interesa i izuzetnih položaja.

U onoj prvoj revoluciji pušiće se zgarišta na sve strane, prolivaće se krv bezobzirce, uništavaće se bogatstvo naroda, kao da nisu ni postojala, padaće glave baš najboljih, kao da su najgori. Rušiće se osnovne vrednosti - ne samo narodne, već ljudske. Tek posle strašnog rušenja, požara i krupnog, dugog i mučnog, gospodar i zver revolucije, putem gvozdene stege, otpočeće izgradnju novoga života.

U drugoj revoluciji radiće ne rušilački bes mase, već nemilosrdna i razumna ljubav upravljača: kao lekari će poći i seći samo ono što treba da bude uništeno, čuvajući dragocene snage, vrednosti, bogatstva za narodnu celinu, vraćajući joj na taj način ono gradilačko oduševljenje koje organizam oslobođen gadnih izraslina oseti odmah posle toga, a u isto vreme oslobođiće i uputiće to gradilačko oduševljenje onim putevima kojim je davno trebalo da ide.²⁾

2) "Otadžbina" br. 79, 8 septembra 1935 godine.

Najveći i najbolji deo naše univerzitetske omladine, po mnogim obaveštenjima koja dobijamo, - onaj najnesebičniji deo, mršti se kada se govori o otadžbini. Nalazi da je otadžbina isuviše mali oltar da bi mogao na njemu da raspali oganj svoga oduševljenja. Veruje da je nacija nedovoljno uzvišeni subjekat istoriske sudsbine. Misli da nacionalna istorija ima zvuk praporaca koji njenu dušu ne može ispuniti. Govori o čoveku, o čovečanstvu i međunarodnosti s oduševljenjem. Uverena je ta omladina da prava istorija počinje tek od Karla Marks-a.

Greh je protiv čovečanstva, osiromašenje njegove istorije i njegove fizionomije - onakav stav dobre naše omladine prema svojoj naciji i svojoj istoriji.

Ko je istinski građanin sveta, mora želeti da svaka nacija dode do svoga najvišeg izraza, da ispunи meru svojih razvojnih mogućnosti. Kako onda da svojoj naciji to isto i ne poželi i svom snagom ne oseti taj proces koji se zove istorija njegovog naroda?

Govori se da su klase stvarnost i da, identičnošću interesa i životnih uslova, klasa prelazi granice nacija i vezuje pripadnike iste klase raznih nacija tako, da sve klase treba da su istorijske jedinice, a materijalni interesi i uslovi - motivi svih istoriskih zbivanja.

Možda bi se rationalno moglo nekakvo društvo tako i napraviti, ali danas nije tako. I život nije rationalan. Ne vidimo kad će to biti. Ni kako će to biti.

Sigurno su interesi našeg seljaka i radnika, proletera i domaćina, tesno vezani za interes naše države, kao pravnog političkog izraza naše nacije. Interesi našeg seljaka mogu biti u još kakvoj opreci sa interesima seljaka druge države. Tako i radnika. I beskućnika. I kad bi bili svi u jednoj državi - tako bi bilo. A kamo li ovako. Znači da nacija pretstavlja ne samo rasno istorisku individualnost, već je nacija, odnosno njen pravno politički izraz - država- središnji interes svih klasa i redova jedne nacije. Sve su klase zainteresovane u njenom održavanju i razvoju. A samim tim nacionalna solidarnost pretstavlja ugaoni kamen državne politike sa svojim posledicama: sa nacionalnom disciplinom i harmonijom klasnih interesa.³⁾

3) "Otadžbina" br. 16, 10 juna 1934 godine.

Pa ipak ono što od boljševizma tako plaši sve narode dostoje tog imena i goni ih na borbu protiv njegovih nosilaca, nije ekonomski doktrina Karla Marksa (u koju više ni mnogi njegovi sledbenici ne veruju). To su, naprotiv, metafizičke, filozofske i moralne teze marksizma: njegov filosofski materijalizam i borbeno bezboštvo, njegovo poricanje organskog jedinstva svake nacije i učenje o borbi klasa, njegovo materijalističko shvatanje istorije i njegov internacionalizam zasnovan na sjedinjenju ne organskih nacionalnih jedinica, već samo proleterskih delova svake nacije razbijene u samoj sebi.

Svaki narod oseća da s pobedom boljševizma kao najborbenijeg ili kao najradikalnijeg pretstavnika marksizma, sve što je davalo vrednost njegovom životu, sve to ide u propast. I tako i zato dolazi do građanskog rata. A kada ovaj dođe, tada će i nacionalisti svake zemlje imati bolje shvatanje za nacionalizam svoga suseda, a ne kao što se dešava: boriti se sjedne strane protiv boljševizma, a s druge činiti protiv nacionalizma svoga suseda stvari koje direktno liče na najgore boljševičke metode i time pomagati neposredno boljševizam...

* * *

Sasvim je razumljivo da su protiv nas komunisti. Ako naša borba pobjedi, oni neće pobjediti, jer mi nosimo stvarne i korenite društvene popravke bez nasilja, bez nepravdi i bez nesreća koje oni nose. Naša borba nailazi na njih i oni su joj veliki i opasni protivnici. Dešava se da oni viđu na našim zborovima: "Živeo internacionalni front slobode" a u isto vreme: "Živila policija"! (Užice, 15. septembra 1935). I da u isto vreme, sve u znaku slobode - ne dozvole (uz pripomoći aktivnu i pasivnu mnogih koji ne vide dalje od nosa) da progovorimo ni reči. Ali, mi prelazimo preko toga.¹⁾

1) "Otadžbina" od 29. septembra 1935 godine.

Mi nismo fašisti, niti to možemo biti. Pa ni nacionalsocijalisti isto tako.

Između nas postoje znatne i duboke razlike.

Mi smo ubeđeni da sve rase imaju neku misiju u svetu. Pa i ako smo ubeđeni da naša slovenska rasa ima svoje ogromne vrednosti, mi ne smatramo da je ona jedini izraz božanskog, da ona pretstavlja "izabrani narod" u smislu isključivom. Svaka rasa je izabrana za po neki veliki zadatok. Mi, dakle, ne možemo uzeti svoju rasu za božanstvo.

Mi isto tako ne možemo ni državu smatrati nečim apsolutnim, ni njoj karakter božanski ne možemo priznati, iako je želimo čvrstom i jakom.

Iako imamo relativno priznanje za fašizam i nacionalsocijalizam u njihovim narodima, ne samo da nam ne pada na um da tražimo da se između fašističke Italije i nas, i nacionalsocijalističke Nemačke i nas, ukinu granice, već, naprotiv, poštujući ih u njihovoj državi, želimo da se granice učvrste. I to ne betonskim gvožđem, a još manje ugovorima o miru, već mnogo većim bedemom: snagom naroda.

Tu je, dakle, ona ogromna razlika između "levičara" i nas. Da su levičari tamo, s one strane, oni bi hteli da nema granica, iako bi nam to donelo smrt kao narodu usred mira.

Da je nešto u Nemačkoj komunista Telman mesto Hitlera, a u Italiji Mateoti ili kakav komunista italijanski mesto Musolinija, oni bi - sad nacionalisti - tada zahtevali da se granice potpuno ukinu, da se stopimo u jednu državu, da se izmešamo i ako bi logična posledica tog bila isčešavanje našeg naroda u moru latinskom-germanskom.

E, ali tada bi drugo bilo: levičari bi vladali u Rimu i Berlinu. Mi hoćemo da svuda stavimo natpis: "Opasno, struja velikog napona!" Hoćemo da nasuprot ogromnoj snazi s one strane, razvijemo s ove strane snagu naroda do krajnjih granica njegovih, tako da snaga visokog napona s one strane ne dođe u iskušenje da dođe ovamo na nas, - a desni li se to ipak, - da naiđe na dovoljan otpor.²⁾

1) "Novi put" br. 12, 10 aprila 1938 godine.

Sasvim je lažan komunistički stav i prema demokratiji. Komunisti kada bi im bio račun, bili bi vrlo oštri u kritici liberalne i parlamentarne demokratije. Cinici, oni upravo sad liberalnu demokratiju upotrebljavaju zato, da je što pre skinu, i da bi je što pre ugušili.³⁾

2) "Otadžbina" br. 75, 11 avgusta 1935 godine.

Što vi, komunisti, plačete za većinom? Da li vi našom dragom Rusijom vladate na osnovu većine svoje? Recite nam koliko vas ima tamo? Jedva jedan na sto, pa ipak vladate. Tamo velite: ne tiče nas se većina - već naša marksistička istina.

Pustite, dakle, i nas, koji ne velimo naša istina, već samo istina, da tvrdimo da je istina preča od većine, jer kad je za vas vaša istina preča od ruske većine, - onda je sigurno istina preča od većine. U toliko pre, komunisti bezbožnici, što naša istina ima za sobom čak i većinu.

Za nju je veći broj pokolenja nego za vašom. Za vaše evanđelje saznao je naš narod tek od pre dva ili tri pokolenja, a za evanđelje Hristovo narod je naš čuo od pre trinaest vekova, a rod ljudski od pre dvadeset vekova.

Ona je i danas bliža srcu i duši većine - čim je čuje, nego ono što mu vi pričate. Vi ne smete, komunisti bezbožnici, na javnom mnogoljudnom zboru reći: "Nema Boga!" a još manje krilatiku "Vera je opium za narod", a još manje "Dole stid", jer ćete od većine biti rastrgnuti. A mi našu veru smemo svuda iskazati i većina neće biti protiv nas. Vi ne smete, komunisti odrodi, na mnogoljudnom zboru reći glasno "veruju" vašeg evanđelja, da narod nije sastavljen od jednokrvne braće već od samih krvnih neprijatelja, - i da istorija jednog naroda nije istorija zajedničkih napora, borbi, verovanja, uzdanja i nadanja, već istorija dva, u klupče mržnje povezana neprijatelja, koji se od iskoni pa sve dok vaša vlada ne bude došla, kolju i ujedaju; vi to ne smete, jer će vas prezreti i ismejavati vaše verovanje, a mi svoje možemo svuda i javno reći i većina će reći: "I mi tako mislimo."

Samo su marksisti, nadahnuti njihovim paklenim planom, mogli izmisliti i ubaciti (a lako im je bilo posle one individualističke jeresi) ludu misao: "Odvojite se radnici od svoga naroda, pa se vežite za radnike drugih naroda!"

To bi bilo isto tako pametno, kao kad bi neko mogao reći šumi: svi korenovi ove šume su solidarni među sobom, a neprijatelji su im njihova stabla, njihove grane, njihove lišće i cvetovi. Neka se, dakle, svi korenovi međusobno ujedine. A mi znamo kad god se korenovi ujedine onda je to gomila mrtvih panjeva, tu više nema života.

A dok su živi, korenovi nisu solidarni sa korenom susednog drveta, već sa svojim stablom, granjem i lišćem. Posecite stablo, ostaće koren i izbiće, možda, mладари iz njega. Ali ako vi nekoliko puta, čim se mладар pojavi ovaj posećete, koren će uginuti. Jer koren siše. Za njegovu ishranu potrebno je da sokovi koje on šalje gore lišću, budu sunčani i svetlošću prerađeni, kako bi i on, koji nikada sunce ne vidi, dobio ono što sunce daje.

* * *

- Pa nije valjda hleb važniji od roda? upita nekomunista komunistu.
 - Kako da nije, to je najvažnija stvar na svetu. Kad sam gladan ne znam ni za rod.
 - E, prijatelju, reči će nekomunista, da ti ispričam jedan svoj doživljaj: kada sam bio đak, jedne nedelje došao sam ocu u selo, a on mene povede da obidemo naš svinjac. U svinjcu krmače i prasci. Otvorismo obor i svinje izađu na utrinu. Bacismo im kukuruz i svinje polete da jedu. Kod mojih nogu jedno lepo prasenje. Meni se dopalo. Sagnem se hitro i sčepam ga za nožicu. Ono počne cikati.
- Tada se desi ono što ti ne razumeš i što ne razumeju oni što veruju daje hleb važniji od roda. Ne samo ona krmača koja je prasče oprasila, već sve zajedno ostaviše kukuruz i nasrnuše na mene. Ja se zbunih, pa držeći prase u naručju stanem bežati. A krmače sve za mnom. "Baci prase", viknu moj otac. "Požderaće te". Ja bacim prase, krmače pritričaše prasetu da se uvere da li sam bacio ono njihovo prasenje ili šta drugo. Pa kad se uveriše da je prasenje slobodno - one se rokćući veselo vratise da jedu.
- Ja sam govorio ovim ljudima i pred tobom o rodu, a ne o hlebu jer mislim da kad je za krmače važniji rod od hleba, da mora biti i za ljude tako. Ti si tvrdio da je važniji za krmače važniji rod od hleba, da mora biti ti ne želiš da budeš gori od krmača, koje svoj rod ljube više od same hrane.
- Ova prosta priča o krmačama i kukuruzu bije u glavu marksističko shvatanje da je ekonomija preča od politike - kad narod i sam ne bi inače znao istinu da rđava politika može da upropasti dobru ekonomiju, a dobra politika može da popravi rđavu ekonomiju. A ako je politika preča od ekonomije, kako da nije nacija preča od ekonomije, - kad je ekonomija samo jedno sretstvo za održavanje telesnog života nacije. A samim tim rodoljublje ili nacionalizam dolaze ispred ekonomije, jer zato što volimo svoj rod, mi želimo da on ima dovoljno ekonomskih dobara za svoje održavanje.

Isto tako stoji i sa drugim delom marksističke doktrine o većoj važnosti ekonomije od etike, od duhovnog i moralnog života.

Nema dobre ekonomije bez dobre politike, niti ove bez zdravog duha i dobrog morala.

Ali to baca u bes komuniste i sve one koje oni oseniše svojim duhom, jer se ruše osnovi njihovog paklenog plana o zarobljavanju naroda, jer se tako otvaraju oči narodu našem, jer se on tako budi iz sna.

* * *

Lažna humanistika od XIII do XIX veka razmekšala nas je sve, pa se svaki napor žrtva i borba smatraju teretom, koji treba izbeći. A istina je pred našim očima. Hleb se samo nemilosrdnim gnječenjem može umesiti. Čovek se rađa u krvi i mukama. Zrno ne može dati ploda dok ne umre. Prikloniti glavu pred tim istinama, saobraziti svoju filozofiju njima, kao životom svuda prisutnom sadržaju, shvatiti da je ludilo pokušati da se taj sadržaj životni promeni pred našim pojmovima, već naše pojmove uskladiti sa onim što stalno posmatranje života otkriva u njemu, znači omogućiti sebi osnove svake mudrosti, a naročito političke.

Rusije nema. I zbog toga i jeste зло. Ona tek ima da se rodi ponovo: svetla i sveta. Ali, da bi se rodila, treba režim koji ju je na krst stavio da padne. I on mora pasti.

Ovih dana studenti komunisti stavili su trake sa natpisom "Branićemo zemlju."

A šta stavљaš, pritvorni rode, te trake: "Branićemo zemlju!" - kad je sve to gadna laž.

Vidiš, rode lažljivi, mi znamo šta je rat, a ti ne znaš. I mi smo videli stotine hiljada koji su, odista, branili ne "zemlju", već otadžbinu. Ali nikada nismo videli da oni nose te trake na prsima niti se deru po ulicama. Ali su odista branili svoju otadžbinu, branili i odbranili. I sutra ako otadžbina dođe do nevolje, njeni čutljivi junački sinovi, zajedno sa onim malobrojnim junacima koji su i danas ostali u životu, uzeće oružje u ruke i braniće je ponovo čuteći kao svoj običan, od pokolenja na pokolenje predavan posao.

Drugi je smisao tih traka i tvojih povika. Paklena je to i opasna igra. Ali mi je providimo.

A ako uspeš u tome, ti ćeš baciti brzo te trake.

O, znamo mi to dobro. Nismo mi tako slepi, kao što ima generala i oficira, profesora univerziteta i akademika, koji uzimaju za gotovo tvoju dreku i koji se ljute na nas, što ne damo "rodoljubivoj omladini" da ide u "studentske dobrovoljačke bataljone" ili pak da ide po zemlji i priređuje "rodoljubive akademije". Nas tvoj duh nije uspeo da oseni svojim duhom, pošto smo uspeli da ostanemo u senci Hristovoj i pod

milostivom zaštitom Duha Svetog (budući sami iskreno ubedeni da smo sa svojim poštenim silama sasvim "nisči", pa se od naleta satanskog drukčije ne možemo spasti). Dobro te pozajemo mi, omladino odrođena od duha narodnog.

Sovjetija, pošto je pola godine pregovarala o sklapanju saveza političkog i vojničkog, i posto je čak i uspela da nagovori Francuze i Engleze da joj pošalju svoje generale, radi zaključenja vojnog saveza - "iznenada" im saopšti da će zaključiti pakt o nenapadanju i priateljstvu s Nemačkom.

Odmah zatim naši komunisti poskidaše one trobojne trake s natpisom: "Branićemo zemlju!" i otpočeše vikati: "Dole rat!", pošto je rat već, zahvaljujući veštini njihovih duhovnih roditelja, došao, pa od tada gledahu svaku teškoću koju je rat doneo i zemljama koje ne ratuju, da iskoriste u svoje revolucionarne svrhe - a otpočeše hvaliti mudrost sovjetske politike.

"Videli, vele, Rusi da hoće ovim savezom Englezi da bace Nemce na Rusiju. A Rusi na to kazali da i oni konje za trku imaju, tj. i oni znaju za jadac, pa kazali Nemcu: S naše strane možeš biti potpuno spokojan. Mi ćemo te pomagati s hranom i benzinom koliko možemo."

Pa znamo, velimo im mi, na ovo, ali zar ste zaboravili kako ste govorili da će savez englesko-francusko-sovjetski kao kleštima uhvatiti i stegnuti Hitlera.

"Ono istina je da smo tako govorili, ali ovo je bolje. Mudar je Staljin. Ne da on da mu Englez podvali. "Eto, neću ja vaditi kestenje iz vatre za tebe." Glava je to. Genijalni Staljin." Odgovaraju naši protivnici.

"Zar neće to pomaganje benzinom, sirovinama i hranom biti u suprotnosti sa onim što ste ranije govorili, da Hitler ne može ratovati, jer nema sirovina, hrane, benzina", - pitamo mi.

"Istina je da smo tako govorili. Ali mudra je politika sovjetska. Na taj način Sovjeti s nešto malo hrane, sirovina i benzina, koje daju Nemačkoj, udaljuju rat od sebe."

A mi bi na ovo dodali: i pripremaju prevrat revolucijom.

Da, revolucijom? To bi bio upravo taj cilj, to je onaj glavni, onaj pravi cilj, zbog koga si ti do rata doveo i u rat ušao. Da, revolucija! Razumemo. I to ne samo u Nemačkoj, nego i u Francuskoj, Italiji, Engleskoj, na Balkanu, i u celoj Evropi i u Americi i u celom svetu. Zato ste vi za taj rat do kraja, jer iza njega vi vidite "mrzost opustošenja".

Zapitaj se čitaoče, prijatelju, zapitaj sebe: zašto marksizam, ako mu je samo cilj takozvana socijalna pravda, zašto napada nacionalizam i hrišćanstvo, zar ne bi bilo prirodnije da se socijalna pravda zahteva baš u ime nacionalizma i hrišćanstva? Zamisli se malo. Nemoj hitati s odgovorom. Zastani i zadubi se malo protiv svog običaja. A pri tome ne zaboravi jednu pažnje dostoјnu stvar: kao po pravilu nekom marksizam ne traži ljude koji su puni ljubavi za sve one koji pate, već samo one koji su puni mržnje za one koji su u dobrom ili malo boljem položaju od onih koji pate. Zar nije jedan od sovjetskih biografa Lenjinovih dao onu tačnu karakteristiku njegovu: "On je više mrzeo buržoaziju nego što je volio proletarijat". Ako zaista tražiš istinit odgovor na pitanje kojim smo se usudili da tvoju površnost i dobromernost uz nemirimo, onda će odgovor biti samo onaj koji smo napred izneli.

Ljubavlju bi se i u nacionalizmu i u hrišćanstvu, i baš u njima, dala najveća moguća socijalna pravda. Ali tada bi nacionalizam i hrišćanstvo bili učvršćeni. Zato je potreban unutrašnji crv koji će duhovno tkivo narodno da podgrize i razori. I zato je došao marksizam, sa svojim posledicama, bezboštvom i anacionalnošću radi ostvarenja unutrašnjeg fronta u svakom narodu, radi raslabljenja sviju hrišćanskih nacija.

Ali to se još bolje videlo kad je marksizam izišao iz okvira unutrašnje politike posebnih nacija i prešao na plan svetske međunarodne politike. Marksizam je to učinio još 1917 osvajanjem Rusije, putem tzv. oktobarske revolucije (čiju je 23 godinu pre neki dan proslavio tovariš Plotnjikov u salonima "Srpskog Kralja" uz oduševljeno učešće i srdačno čestitanje izaslanika našeg dvora i naše vojske. Nedostajala je samo još srpska pravoslavna crkva da bi kosti cara dobrotvora i mučenika našeg Nikole drugoga i njegove mučeničke porodice i svih pravoslavnih Rusa pobijenih u toj revoluciji mirno počivale). To osvajanje su izvršili Rusi Lenjin uz pomoć svog štaba.

Osvojivši, opustošivši i osiromašivši Rusiju kao što i priliči marksistima "koji više mrze buržoaziju nego što vole proletarijat", oni su joj ime, (posle smrti Lenjina i stupanja na njegovo mesto Đurđijanca J.

Visarionovića Džugašvilija, zvanog Staljina) skinuli ne slučajno već da pokažu narodu duh, metode i ciljeve njene. Tako su Rusiju odveli od prirode, duha, metoda i ciljeva njenih i dali novoj državnoj organizaciji ime SSSR, što mi skraćeno zovemo Sovjetija, otvoreno iskazujući da je cilj te organizacije stvaranje komunizma, prvo na teritoriji ruskoj, a potom putem svetske revolucije i u celom ostalom svetu. Time je prvi put, otvoreno, jedna država neprijateljski stav zauzela istovremeno protiv svih ostalih država...¹⁾

1) "Sad je vaš čas i oblast tame" 1940.

Vi gospodo, izrođena i odrođena, koji ste davno sebe dušom odvojili od života narodnog, vi ne možete razumeti svoj narod kad on i danas uzdiše za svojim starim carevima, kraljevima, kneževima i despotima. Vi ne možete razumeti ljutu sirotinju, često uboge nepismene seljake koji ginu za kralja. - Nikad, otkad znamo za sebe, nismo mogli razumeti državu bez kralja. Kad smo ga imali, imali smo državu. Kada ga nismo imali bili smo robovi.

I kad kažemo "mi smo za kralja" onda potapamo sebe u tu čudnu stvarnost što za sebe zna tek kroz svoje Kraljeve, ogleda se u njima, stapa se s njima, ljubi ih, ne zavidi im.

Ali mi smo za Kralja i zato što je Tito protiv njega. Ne iz inata, jer se time ne bavimo, već zato što znamo što je Tito protiv Kralja. Iz istih razloga, dakle, zbog kojih je on protiv Kralja, mi smo za Kralja.

Znamo mi program koji Tito treba da sproveđe u našoj zemlji. Kad nismo bili ni čuli za Tita znali smo za njegov program. Iz prostog razloga što Tito i nema svoga programa. Program je davnašnji, a Tito je nov robot koji ima nepogrešnošću automata da ostvari ono što je gospodar zamislio.

Ne pitajte me kako se Titov gospodar zove, jer bi onda morao da od iskoni počnem imena sviju rušilaca Božnjeg dela. A to bi nas zaista daleko odvelo.

Titov program sadrži prvo bogoborstvo i hristoborstvo. Drugi to pokazuju u rukavicama i uvijanjem. On to čini bez straha, bez stida i bez pritvorstva. Videli smo to u Francuskoj, u Rusiji, u Španiji, u Portugaliji, u Mađarskoj, u baltičkim državama.

Ali taj deo programa, ma kako bio glavni, ne može biti stavljen u izvršenje dok prvo Kralj nije oboren. Nema bogoborstva dok je Kralj na prestolu. Nemoguće je hristoborstvo dok Kralj ne bude oboren. Otuda voinstveno bezbožništvo nije moguće dok ne uspe rušenje prestola.

Ovaj program sadrži na drugom mestu, mehaničko gnječeњe ljudske ličnosti i razbijanje ljudske porodice. On to čini bez pritvorstva, bez stida i bez straha. Za njega je jedinka brojka, a porodična celija slučajni skup jedinki, koje jedna drugoj u najboljem slučaju duguju litru krvi i nekoliko desetina litara mleka, ali skup koji smeta smelosti prometejskih poteza koji su mu potrebni. Da je tako videli smo to u Francuskoj, u Rusiji, u Španiji, u Portugaliji, u Mađarskoj, u Baltičkim državama, kao što to moramo videti svuda, apsolutno svuda, bez izuzetka, gde god bude došlo do njegovog ostvarenja. Jer je to logična posledica njegova. Jer ko bez straha, bez stida i bez pritvorstva udara na samoga Boga, kako da zastane pred osnovnim njegovim tvorevinama ljudskoga života, jedinkom ljudskom i njenom porodicom?!

Ali taj deo programa nije moguće staviti u izvršenje dok na prestolu države sedi Kralj, a ne automat. Otkud bi Kralj mogao dozvoliti gnječeњe ličnosti i porodice ljudske. Otuda Kralj prvo mora biti uklonjen, pa onda ova tačka programa može biti stavljen u pokret.

Ovaj program sadrži, na trećem mestu, bezobzirno gnječeњe i razbijanje narodnog, organskog, socijalnog, političkog i duhovnog bića. On to čini bez stida, bez pritvorstva i bez straha. On načelno celinu narodnu i ne priznaje. On tvrdi da je narod jedno krvavo klupče u kome se od iskoni pa sve do ostvarenja svoga programa, dva krvna neprijatelja, dve smrtno i nepomirljivo zavađene klase grizu, ujedaju i mrcvare. I, sasvim logično, ovaj program hoće da to jednom prestane. A prestaće ako se to klupče razdreši. A razdrešće se ako jedna klasa uništi drugu: proletari svoje eksploratatore. Zato ovaj program hoće internacionalu, ne naroda u njihovoj celosti već samo proleterskih im delova. Ne tiče se ovog programa celost narodna. Niti misli taj program da razbijanjem te celosti čini kakvu god štetu, a još manje nepravdu. On hoće od sviju naroda da napravi jednu međunarodnu kajganu, veruje da je baš to smisao istorije, ako uopšte ima smisla u životu, koji je nastao bez učešća razuma. Čime biste ga vi uplašili ili

zastideli, dakle? Videli smo to u Rusiji, u Španiji, u Mađarskoj, u Poljskoj, u Baltičkim državama, kao što ćemo videti svuda, apsolutno svuda, bez izuzetka, gde god bude došlo do ostvarenja njegovog. Jer je to dalja logička posledica rušenja Božjeg dela: ko gnječi ličnost čoveka i ruši porodicu njegovu ovako bez stida i bez straha, taj sigurno neće zastati pred celinom narodnom na koju se načelno gleda kao na monstrum, čudovišno i smradno krvavo klupče, bez čijeg uništenja ne može svanuti nova zora čovečanstvu!

Ali taj deo programa opet ne može biti stavljén u delo, dok na prestolu sedi Kralj, pretstavnik narodne celine i štit njegove slobode. I zato prvo Kralj treba da bude oboren s Prestola, pa posle narodna celina može da bude gnječena i razbijana do mile volje razbijanja.

Postoji i četvrta i peta i šesta i sedma tačka programa: uništenje svake organske slobode, ekonomske, socijalne, političke i duhovne. Cilj je veliki, upravo ogroman. Program ide za tim da ljudima da sreću, a sreći je samo jedna smetnja: sloboda u raznim oblastima ljudskog života. Šta se njih tiče što je Tvorac čoveku dao baš slobodu kao uslov sreće. Oni ne znaju za Tvorca, pa neće da znaju ni za njegove uslove. Ono što jedino znaju i hoće da znaju to je njihov program. A ovaj jasno i određeno govori: sreća je ljudima na domaku. Tako govori njihov razum. Jedina smetnja to je ljudska sloboda. Uništiti je to je tako lako, tako reći na domaku ruke. A potom će zemlja biti prosto natopljena srećom. Zato oni oduzimaju seljaku slobodu koju daje zemlja, radniku slobodu koju daje rad, privredniku slobodu koju daje njegova ostala privreda. Zato su seljaka vezali ponova kao nekada za zemlju, radnika vezali za fabriku i rudnike, vezali, u bukvalnom smislu reči, porabotili, porobili. Zato su uzeli sve u svoje ruke jedino poslodavci. Zato su zaveli najgrublju i najbezobzirniju svoju diktaturu. Zato su svoja načela i verovanje u njih uzeli kao jedino merilo dostojanstva, slobode i života čak građana. To smo videli i u Francuskoj, u Rusiji, u Baltičkim državama, u Mađarskoj, u Poljskoj, kao što ćemo to videti svuda, apsolutno svuda, bez izuzetka gde god bude došlo do ostvarenja njegovog. Jer je to dalja logička posledica rušenja Božjeg dela; ko gnječi ličnost čoveka, njegovu porodicu, narodnu celinu, taj sigurno neće zastati pred tako sitnom stvari kao što je oduzimanje zemlje seljaku, slobode rada radniku, slobodnog privrednog stvaralaštva zanatliji i ostalim privrednicima, političke slobode jedinkama i njihovim organizacijama i organizmima i slobodnog i javnog ispovedanja istine.

Ali i taj deo programa ne može biti ostvaren dok je na Prestolu Kralj, štit svake slobode i pravde narodne. Zato prvo Kralj mora biti oboren, pa tek ova tačka programa da se u potpunosti može staviti na izvršenje.

Eto zašto je Tito protiv Kralja.

Eto zašto smo mi za Kralja.

Titu Kralj smeta da ostvari davnašnji, iskonski program svakog rušioca svakog dela Božjeg.

Nama Kralj treba baš zato što je štit na zemlji, među ljudima, po ljudskom ubedenju i milosti Božjoj, svakog Božjeg dela: vere i crkve, jedinke i porodice, naroda i Otadžbine, svake slobode i pravde.

Zato sada već po ulicama Beograda urlaju automati robota:

"Nećemo Kralja, hoćemo Tita!"

A mi uzvikujemo prosto i jasno: a mi smo baš zbog toga za Kralja.

A kad sve to sagledamo, onda tek vidimo koliko je mudrosti u intuiciji našeg naroda: tako radeći i govoreći on je upravo za sebe.

Jer u čemu je upravo narod, ako nije u onome što Tito, robot svog gospodara, hoće da poruši, a što Kralj, naprotiv, bićem svojim zaštićuje.

Kralj, čudesni ključ svoda narodnog.

Samo njega hoće Tito da sruši, a drugo što hoće da sruši lukavo prečutkuje.

Ali kad ključ svoda sruši, ostalo će se srušiti samo od sebe, samo posebi.¹⁾

1) "Naša borba" br. 58, 3 marta 1945 godine.

PIR I ORGIJE LAŽI

Sve češće čuju se glasovi o tome kako treba priznati sovjetiju i uspostaviti sa njom diplomatske odnose. Kroz zemlju kruže glasovi o odašiljanju u Moskvu zvaničnih delegata koji imaju da obave prethodne poslove, pa se čak i imena njihova pominju.

Kako propaganda za priznanje "Slovenske Rusije" uzima sve većeg maha, navešćemo u ovom članku bilans poravnjanja, da bi naši čitaoci imali jasnu sliku šta dobijamo a šta gubimo ako poslušamo ovaj savet političkih slepaca i komunističkih agenata.

Ne smemo da ne priznamo vladu najveće slovenske zemlje. To je ustvari Rusija. Ona nije više komunistička. Ona ide nacionalizmu... Tako govori sovjetska propaganda.

To nije Rusija. Ona se ne zove ruskim imenom. Ona se zove SSSR. Nigde u njenom imenu nema reči ruske. To nije slučajno. Istina, jedan deo njen zove se Ruska Socijalistička Republika, ali isto tako postoje i Ukrainska, Turkmenska, Spoljno-Mongolska, itd. Zaista zvanični jezik je ruski. Ali to je usled toga što najveći broj ljudi govori ruski, pa je često ekonomija vremena nalagala da se ruski zadrži kao zvanični jezik.

Ali karakter jedne vlade ne određuje jezik njene zemlje, već njena priroda, ciljevi i metodi. Zvanično je Sovjetija organizacija države socijalističke prirode, internacionalno-komunističkog cilja i nehrišćanskih metoda. To se vidi iz imena države, iz ustava i ostalih njenih zakona, i svakodnevnih govorova, spisa i postupaka onih koji su je stvorili i ovih koji danas s njome upravljaju.

Istina je da su u poslednje vreme učinjeni veliki ustupci ruskoj klasičnoj umetnosti pa i ruskoj istoriji. Ali zar boljevici nisu učinili ustupke, još pod Lenjinom, putem NEPA, kada su dozvoljavali obradu zemlje u privatnoj svojini, pa i slobodnu trgovinu? Oni su to učinili zato što su svojim prvim doktrinarskim i taktičkim eksperimentima (pustošenjem, rušenjem, uništavanjem privatne svojine i trgovine, oduzimanjem žetvenog prinosa seljaku i ostavljanjem samo jako ograničenog životnog minimuma) dogurali do neviđene i katastrofalne gladi. Ali čim je prva neposredna opasnost prošla, oni su pogazili sva načela NEPA i prišli najstrožoj kolektivizaciji da, čim dođe do nove pojave gladi, popuste i pod Staljinom (1936), pa da sada ponovo, iz čisto doktrinarskih razloga, dekretom od 28. maja 1939 učine nov juriš na selo, novo raskulačivanje sela, odnosno njegovo novo porobljavanje.

Tako se moraju shvatiti i ustupci ruskoj nacionalnoj klasičnoj književnosti i ruskoj nacionalnoj istoriji. To je popuštanje pred ruskim narodnom stvarnošću i pred haosom koji je u duhovnom stvaralaštvu i životu izazvalo doktrinarstvo. A zatim otvaranje ventila sigurnosti na kotlu u kome zbijena para preti eksplozijom. Ali time nikako nisu izmenjeni ni socijalistički karakterni internacionalno-komunistički cilj, a još manje antihrišćanske metode Sovjetije. Ovo je bitno, a sve je ostalo nevažno i sporedno.

Zato je obična laž ordinarnih komunističkih agenata i političkih slepaca tvrdjenje da su se Sovjeti odrekli komunizma, a još manje svetske komunističke revolucije. Od XVIII kongresa VKPb (Svesavezne Komunističke Partije - boljevika) održanog u martu 1939, lozinka je u Sovjetiji: "prelaz iz socijalizma u komunizam." Tu lozinku nalazimo u govorima svih njihovih velikana (Staljina, Andrejeva, Ždanova, Molotova, Dimitrova), u uvodnim člancima njihovih organa ("Pravda", "Izvestija", "Krasnaja zvezda" itd.), u spisima koji služe za udžbenike njihovih kadrova, (Istoričeski materijalizam, Kratki Kurs istorije VKPb), u postupcima njihove vlade (zar ovo što sada rade u spoljnoj politici ne vodi revoluciji i uvođenju komunizma u ostale delove Evrope).

Uostalom, šta vidimo pri ulasku njihovih trupa u Poljsku? Zabranu praznovanja nedelje, zabranu paljenja sveća u bogomoljama, zabranu zvonjenja zvona, uvođenje sovjeta kao administrativno-zakonodavnih organa, streljanje i interniranje posednika i industrijalaca, inteligencije i oficira, očekujući da dođe red i na radnike i seljake, kao što je to slučaj u Sovjetiji.

Ali, zar treba boljih dokaza od sledećih: Zar nije prvi pomoćnik Narkomindela (Ministra spoljnih poslova), Paćomkin, bivši ambasador u Parizu, pomogao, kako je utvrđeno, prilikom suđenja pred porotom u Parizu, po krivici Plevicke, žene đeneralu Skobelja, da se izvrši otmica i odvođenje ili ubistvo đeneralu Milera? Zar nije drugi pomoćnik Molotova, Samuel Abramovič Bridžo, sada tovariš Lozovski,

bivši organizator borbenih štrajkova i radničkih nereda u Engleskoj, Francuskoj i Poljskoj od 1919 do 1936? Zar nije on dao prvi pismena uputstva za štrajkove u vezi sa okupacijom fabrika? Može li se posle toga verovati da spoljna politika Sovjetije može da bude politika jedne velike i hrišćanske zemlje?

Da li će Sovjetija hteti da nas ili ma koji naš interes uopšte zaštiti? Na ovo pitanje mogu pozitivno odgovoriti samo boljševički agenti i politicki slepcii.

Što bi Sovjeti štitili nas, kada su oni smrtni neprijatelji vere, monarhije i našeg narodnog shvatanja, društvenog poretku, ljudske slobode, kao i samih osnovnih pojmoveva o sastavu narodnom? Svemu što naš narod čini narodom, Sovjetija je zakleti neprijatelj. Ona je samo prijatelj narodne mase, obezglavljeni i neuobičene, da bi ovu mogla mesiti, kao što već dvadeset godina mesi ruski narod, što je ruski narod platio životima tridesetak miliona svojih sinova, pobijanih, umrlih od gladi i po koncentracionim logorima.

Sovjetija niti može niti hoće niti joj treba da štiti nas, jer ovakvi kakvi smo, dragi joj nismo. Ona bi samo mogla imati želju da nas prigrabi pod svoju vlast, pre no da nas prepusti kome drugom, da bi i nad našom zemljom mogla da proširi svoj komunistički eksperiment. Ali, ako to ona bude mogla, ona će to i učiniti, priznali je mi ili ne priznali.

Zar Čehoslovačka nije sa Sovjetijom imala vojnički savez, pa je ova nije štitila? Zar Poljska nije sa njom imala redovne diplomatske odnose i ugovore o nenapadanju? Zar mi možemo misliti da bi smo bolje prošli od Poljske, samo ako se Sovjetiji pruži prilika? I valjda bi Sovjeti tu priliku odbacili zato što bi ih tronulo priznanje od naše države što bi naš tamošnji poslanik sedeo u tom trenutku u Moskvi i nekoliko sati pre toga bio kod Molotova i tu dobio povoljna obećanja ili baš i uspešno pregovarao o novom trgovinskom ugovoru. Rugali su se oni i sa Engleskom i Francuskom, kao što će sutra i sa Nemačkom, jednom rečju sa svakim ko je pokazao da ne poznaje prirodu, ciljeve i metode Sovjetije.

Sa strane sovjetske dolaze u obzir sirovine koje uglavnom i sami imamo. Sirovine koje mi sami nemamo nema ni Sovjetija za izvoz osim mineralnih ulja, ali mi to uvozimo iz Rumunije. Proizvodnja industrije namirnica u Sovjetskoj Uniji nije u stanju da zadovolji ni sopstvene potrebe. Fabrikati teške industrije nemaju kvalitet koji odgovara onome na koje je naša zemlja navikla uvozom od nemačke i engleske teške industrije. Mi bismo s naše strane mogli da uvozimo samo sve što imamo za izvoz (ljudska i stočna hrana, stoka, mesnati proizvodi, vino, tekstil, duvan). Ali ne verujemo da su danas naše teškoće u pijacama. Iz toga izlazi da trgovina nije u svakom slučaju presudan razlog za uspostavljanje naših diplomatskih odnosa sa Sovjetijom...

Priznanje Sovjetije i uspostavljanje diplomatskih odnosa sa njom daće snagu boljševičkoj akciji u nas.

Mi smo već dovoljno boljševizirani. Sad nam još treba da napustimo svoj uporan dvadesetogodišnji stav. To bi bilo kao bujica. Kada bi sad naša država priznala Sovjetiju, to bi bio znak kapitulacije sadašnjeg poretku pred boljševizmom. A onda sovjetsko poslanstvo ovde bi bilo središte rada na boljševičkoj revoluciji. Ko bi to mogao sprečiti? Zar kad se jedna država prizna pred strahom, sme neko u toj zemlji da stane na put poslanstvu te države.

Gоворили smo već o slučaju otmice generala Milera i o suđenju Plevicke povodom toga. Zar nije tačno ispostavljeno da je general Miler ili njegov leš kamionom sovjetske ambasade prebačen na sovjetski brod? Zar u sve to nije bio umešan ambasador Sovjetije, sadašnji pomoćnik Molotova, Paćomkin?

A zatim slučaj savetnika sovjetskog poslanstva u Atini. Zar ne pokazuje sve to jasno čemu sve služe sovjetska diplomatska pretstavnštva u drugim zemljama? Zar bi u nas bilo drukčije, kad znamo da današnju spoljnu politiku pretstavljaju tri čoveka, od kojih ni jedan ne nosi svoje sopstveno ime: Molotov, Paćomkin i Lazovski?

Pri ovakovom stanju stvari, izvlačenje zaključka je vrlo lako: nikakve koristi nećemo imati od priznanja Sovjeta i od uspostavljanja diplomatskih odnosa s njima. Eventualne trgovinske koristi nisu danas takve da bi mogle kontrabalsirati štetu od uspostavljanja odnosa. Šteta je ogromna, a opasnosti su još veće. To je posticaj boljševičkom talasu da svom snagom gurne na ostatak prepreka što čuvaju poredak. Ne smemo gledati na zemlje koje već dvadeset godina imaju odnose sa Sovjetijom. Mi ih nismo imali. Mi smo ogorčeni načelnici protivnici tih odnosa. Priznanje Sovjetije bi bilo čitava revolucija.¹⁾

1) "Bilten" br. 29, 4 septembra 1939 godine.

Izgubili smo u tome što smo otvorili vrata širom pogubnom marksističkom duhu što duva iz Moskve. Ljudi koji su do juče, dok je Rusija bila zaista Rusija, sveta slovenska i pravoslavna Rusija, besmrtnih: Dostojevskog i Danilevskog, Gogolja i Puškina, okretali od nje glavu i upirali svoje slabačke oči Zapadu, danas se okreću Moskvi, i tvrde da je to "Slovenska Rusija" - kad u njoj, kao što se vidi iz utisaka nekih članova delegacije, samo s jednim Rusom Slovenom bilo im je moguće govoriti, od tolikih koji SSSR predstavljaju... Za nas je SSSR Sovjetija, instrumenat marksističke revolucije, koji je opustošio duhovno i porobio politički i materijalno veliki ruski narod.²⁾

2) "Bilten" br. 49, 28 juna 1940 godine.

I došli su pregovori sa Sovjetijom. Dve nade su bile skopčane sa ovim pregovorima: Politička, da nas Moskva sačuva od eventualnog napada. Druga, ekomska, da nabavimo izvesne sirovine (naftu i pamuk). Ona prva je naivna i opasna, jer zavarava. Tako se Prag zavaravao, kada je izdavao letke sa kartom ogromne teritorije SSSR, a sasvim male Nemačke i sa natpisom: "Ne bojmo se! Nismo sami!" Posle se već zna kako je bilo.

Ona druga je nuda odmah pokazala svoju pravu vrednost. Treba da je predviđen volumen razmene u iznosu od 176 miliona dinara. To je cifra koja bi mogla jednu veliku firmu da zadovolji a ne privredu Jugoslavije. Time nećemo da kažemo da baš nikakve koristi neće biti od svega toga. Svakako, od svakog ljudskog posla mora biti i neke koristi. Samo pitanje je da li se ta korist isplati, da li nije šteta veća od koristi. A mi smo zato protiv ovog odlaska bili, jer je šteta veća od koristi. Zar vam, čim pogledate na izlog kioska, odmah ne padaju u oči knjige, "Rusija", "SSSR", kojima je, u stvari, samo jedno cilj: da nam prikažu "ogromna ostvarenja socijalističke otadžbine"?

O, neka niko ne pomisli da se mi te istine bojimo. Naprotiv. Ništa se nje ne bojimo. Ali prava istina se ne nalazi u tim knjigama, već istina nepotpuna, delimična ili čak i sama laž, a cilj je tim knjigama jedno: da nezadovoljnoj, s pravom inače, zemlji našoj nahrane dušu krivim pretstavama o Sovjetiji, pa da je tako učine lako prijemljivom za komunističku propagandu.

Zar i sam radio, kada je veće humora, ne preti eventualnim napadačima: "A mi imamo ujku medveda?"

Imamo štete, što će se kao Česi varati i naše narodne mase: "nismo sami" i "imamo ujku medveda". Od samoobmane su do sada i pojedinci i narodi samo štete mogli imati.¹⁾

1) "Bilten" br. 44, 25 aprila 1940 godine.

Kako se, dakle, u spoljnoj politici mi možemo naslanjati na Sovjetiju kad su nam ciljevi suprotni? Mi čekamo pravu Rusiju. Ona mora doći. Tada kada ona dođe, jedini među svima zemljama, i narodima, mi ćemo joj s pravom prići i ona će nas kao jedinoga iskrenoga prijatelja svoga prigrlići.

Eto, sa ta dva razloga mislim da je odlazak naše delegacije u Moskvu sasvim pogrešan gest, od čega se imamo nadati samo gubitku onoga moralnoga kapitala koji je naša zemlja nepriznavanjem Sovjetije do sada stekla s jedne, a s druge strane samoobmani da nas u spoljnoj politici čuva Sovjetija koja ima sasvim suprotne ciljeve u spoljnoj politici nego mi!²⁾

2) "Bilten" br. 45, 22 maja 1940 godine.

"Sovjetija čuva Balkan" je najgluplja krilatica, u koju bi samo deca mogla poverovati. Pa ipak se nalazi toliko ljudi "inteligentnih" kod nas, koji u to čvrsto veruju. Čuvati se toga kao žive vatre, čuvati se parola komunističkih, kako komunista naših tako i sovjetske diplomatičke, - jer je Sovjetiji cilj rat dalje od njenih granica da bi sebe spasla a druge iscrpla.

Niko nas neće čuvati ako mi sami sebe ne čuvamo, - ako se ne trudimo da budemo složni.³⁾

3) "Bilten" br. 49, 28. juna 1940 godine.

Što se tiče ekonomске koristi za koju se toliko zalaže "Trgovinski Glasnik", u kome sede tri glavna saradnika poznata levičara a ni jedan trgovac za lek, ona je vidljiva iz same globalne cifre.

Mnogi su bili iznenađeni izveštajima agencije "Avala" da je vlada ove zemlje rešila da otpočne trgovinske pregovore sa Sovjetijom. Ubeđeni smo da se pogrešniji potez nije mogao povući.

Mi smo izgubili time onaj moralni kapital, koji je ova zemlja dosadašnjim beskompromisnim stavom prema Sovjetiji imala - koji se gubitak nikakvima koristima političkim i privrednim ne može nadoknaditi.

Tipovima, intelektualizovanim, i poluintelektualizovanim, što su danas izbili tu i tamo u našem narodu, ova reč zvuči naivno, jer je za njih naivan svaki beskomprimesan moralni stav u javnom i privatnom životu. To su oni što ne shvataju veličinu čestitoga Kneza i njegove dileme između carstva Nebeskog i carstva zemaljskog, njegova opredeljivanja carstvu nebeskom jer,

Zemaljsko je za malena carstvo
A nebesko uvek i do veka...

Ali u istoriskoj perspektivi pokazuje se plodonosnija propast na Kosovu, nego najveće naše pobeđe - baš zbog toga što

Car voledi carstvu nebeskome.

Kao što će u istoriskoj perspektivi stav Srbije 1915 i njeno povlačenje preko Albanije biti plodonosnije od ma koje njene pobeđe.

Ali ostavljujući na stranu samu promenu beskomprimesnog moralnog stava prema Sovjetiji, ne vidimo tu koristi političke ili ekonomске koje ma i na izgled nadoknađuju onaj gubitak koji smo napred naveli.

1)-Sovjetija je tvrđava rata i revolucije. Ako to nije bilo svima jasno od 23. avgusta, od toga vremena su se svi morali uveriti u opravdanost naše teze. Kakve političke koristi iz tih odnosa može izvući naša zemlja koja želi mir i protivna je revoluciji?

Samo oni ljudi koji po svome političkom znanju teško da su položili malu maturu, mogu govoriti još o "Slovenskoj Rusiji", kada sve činjenice govore, da tamo, na ruskoj zemlji, nad ruskim narodom стоји jedna tiranska organizacija internacionalnog karaktera nadahnuta marksističkim duhom, koji ima samo jedan jedini cilj političku u svetu: putem svetske revolucije, kojoj mora prethoditi svetski rat, oboriti sve nacionalne države i svuda ustanoviti boljevički, socijalno-ekonomski i politički režim, i svaku novu socijalističku sovjetsku republiku uvesti u Savez Socijalističkih Sovjetskih Republika.

Otuda ako s takvom organizacijom stupimo u vezu ne vidimo da možemo imati kakve god političke koristi.

2) - Ne vidimo naročite ekonomске koristi od trgovackih veza. I ne verujemo da su motivi ovih trgovackih pregovora ekonomске prirode. Jer kad bi ove potrebe ekonomске postojale, mi bi smo ih morali svi osetiti. A to niko ne oseća, zahvaljujući izvanrednoj ekonomskoj konjunkturi današnjice.

Otuda verujemo da ipak neki politički računi moraju postojati i ako ih mi ne vidimo, a mi ih samo pogrešnim moramo zvati.

3) - Jedni su nam rekli, tumačeći ovu grešku, da je to kao neki preteći stav prema Italiji i Nemačkoj, da one vide da mi lako možemo, ako nas napadnu one kojom nesrećom, doći pod skut Moskve, pa da nas u očajanje ne gone. Priznajem da bi mogao biti dobar politički gest, kad Nemačka ne bi bila u dobrom odnosima sa Sovjetijom, i kad Italija ne bi tako dobro znala da Jugoslavija ipak nije luda da pusti da njen kupus čuvaju sovjetske koze.

4) - Ali štete, osim one najveće, nenadoknadive, ima i to svaki može videti ako hoće.

Najveća je u tome, što se na ovaj praktičan način omogućuje našim komunistima neposredna veza sa Sovjetijom. Sovjeti su uvek najviše izvozili od trgovačkih artikala - KOMUNIZAM - i to u najopasnijoj formi. Kad bi smo mi bili dovoljno razumni da shvatimo prirodu njegovu i da razumemo da je najopasniji protivotrov komunizmu konstruktivni i još bolje organski nacionalizam, i da, s druge strane, budemo dovoljno snažni da dozvolimo i omogućimo istinu o komunizmu i stanju stvarnom u ruskoj zemlji, onda ne bi bilo velike štete od ovog trgovačkog artikla Sovjetije.

Ovako u našoj zemlji stotine vapijućih nevolja i problema stoji sa odgovarajućim nepravdama, a naša slabost pokriva komunizam mistikom zabranjenog raja i eto razloga privlačnosti komunizma za sve nezadovoljne, a njihovo je ime legion.

I sada mi stupamo u veze s tom Sovjetijom i ona će, preko svojih oprobanih agenata, tada biti u povoljnijem položaju da potpiruje komunističku vatrnu u nas.

Dosada je naša zemlja imala je dinstven, odlučan, jasan i određen antikomunistički stav. Dosledno tome, ona režim moskovski nije priznavala za režim ruski. Otuda je sav napor komunističke stranke u Jugoslaviji nailazio na branu, jer su narodne mase ovim simboličkim stavom bile impresionirane, pa ih komunizam nije mogao ozbiljno da obuzme.

Sad naša država pristupa pregovorima ekonomskim sa Sovjetima. Taj iznenadni obrat obara tu branu koja je do sada postojala, i narodne mase dolaze pod uticaj komunističkog agitatora. Jer "da to nije Rusija, ne bi naši ni sada stupali u vezu".

Mi ne verujemo da su upravljači ove zemlje to hteli. Mi smo uvereni da će oni i nadalje hteti da vode antikomunističku politiku u zemlji. Oni se sigurno brane onom poznatom: kako je Mustafa Kemal sekao glave komunista i bio veliki prijatelj Sovjeta. Sve to mi znamo, samo znamo još nešto, a to su izgleda naši upravljači zaboravili. Mustafa Kemal nije imao da se bori sa prirodnim, rodbinskim simpatijama Turske za ruski narod i rusku zemlju. A u nas opasnost od komunizma nalazi baš tu najosetljiviju prirodnu tačku. Otuda je Kemalu bilo lako da održava veze sa Sovjetima i da seče glave komunista. Ali u nas, stupanjem u vezu sa Sovjetima, naša država stupa u vezu s "Rusijom" a ogromne simpatije za Rusiju preneće se i na "Rusiju" i time se daje ogroman adut komunistima za njihov razoran rad u zemlji.

Ali ukazaće nam prijatelji na "Trgovinski glasnik" i na njegovo premudro pisanje. Mi razumemo našeg radnika i seljaka kada govore ili misle oduševljeno o "Rusiji", jer su zavedeni pričom da tamo vlada "radničko-seljačka" vlada i da je to "zemlja radnog naroda". Ali ne razumemo organ beogradske trgovачke omladine, organ podmlatka jednog narodnog staleža, koji se u "Rusiji" smatra parazitom, ne samo nepotrebnim, već i nemoralnim i štetnim, i koji je stalež kao takav likvidiran, pa više i ne postoji - ne razumemo kada se taj oduševljeno raspiše o Rusiji, a Rusijom zove državu koja sebe ne zove Rusijom već samo SSSR. To zaista ne razumemo.

Radnik i seljak mogu biti u zabludi. I kad se nalaze u zemlji u kojoj osnovni opštenarodni i opšti njihovi problemi nisu nikako ili su sasvim površno rešeni, onda je ta zabluda i razumljiva.

Ako ko ne sme biti u zabludi, ako ima toga koji mora biti upućen da mora biti pametan, - to je taj "parazitski, profiterski, eksplotatorski" red trgovaca. A šta da kažemo onda za oduševljeno pisanje "Trgovinskog glasnika" o ovom poslednjem kobnom potezu naših odnosa s "Rusijom"?

Nama su već pre toga obratili pažnju na oduševljeno pisanje pukovnika Mahina, o veličanju "ruskih pobeda" nad malom Finskom. Kakve su to pobeđe i koliko u njima ima sjajnog, viteškog, velikog -

čak i sa čisto vojničkog gledišta, to je osetilo celo čovečanstvo. Izuzev divljenja za malu Finsku i odvratnosti prema tiranima moskovskim, koji su tako cinično i bezobzirno idući za svojom marksističkom misijom nasrnuli na ovaj divan narod, pošteni ljudi nisu mogli ništa drugo videti. Pukovnik Mahin - kome se čudimo zašto odista ne ide u Moskvu, kada su prilike u crvenoj vojsci tako sjajne, uzeo je na sebe da u "Trgovinskom glasniku" to drukčije prikaže. Mi smo to pitanje stavili isključivo na teret samog carskog pukovnika, koji se oduševljava crvenim pobedama!

Danas je to već drugi slučaj. U nedeljnju broju "Trgovinskog glasnika" nalaze se nekih pet članaka u kojima se pozdravlja obnova odnosa s "Rusijom". Danas ne piše Mahin, već se to pisanje može staviti u aktivu samom uredništvu lista. A ovo svakako mora pisati kako to želi Beogradska trgovacka omladina ili bar mi moramo uzeti da ona želi da se tako piše.

Čim je sovjetska "Rusija", onda, razume se, ovaj list polazi sa gledišta "krv nije voda", "samo sloga Slovene spasava". A kako i ne bi, kada se u istom listu veli, da "mi nećemo da se mešamo u unutrašnje ruske poslove... Svaka ruska vlada koja se oslanja na volju većine, a to se ne može poreći za današnju, pretstavlja za nas Rusiju". I "Trgovinski glasnik" leti na krilima ovoga oduševljenja i uverava da će se i češko i poljsko pitanje morati da reši sporazumom između Nemačke i Rusije pošteno.

Ovom, vrlo uglednom listu, izgleda iskustvo od 1937 godine do danas nije ništa pomoglo. Zar se on ne seća Čehoslovačke? Zar ne zna kako je "sporazumno" rešeno poljsko pitanje? Zar se nikada nisu zapitali ljudi iz "Trgovinskog glasnika" zašto se "Rusija" ne zove Rusijom već SSSR - kad svaki trgovac zna da firma nije mala stvar i da samo lažni bankroti rade pod tuđom firmom? Zar se nikada ne zapitaše, zašto u "Rusiji", gde živi preko 80% ruskog, odnosno slovenskog življa, ima 9 neslovenskih, a samo tri slovenske republike? Zar im ne pada na pamet, da ta "Rusija" vodi, u stvari, u međunarodnom pogledu politiku "što gore to bolje", pomaganja one strane koja treba da povede rat, da ratuje, - dok je prethodno godinama nosila masku mirovorstva i uveravala demokratske države kako ima istovetnu "antifašističku" spoljnu politiku? U čemu "Trgovinski glasnik" vidi slovenski karakter "Rusije"? A njegova tvrdnja "svaka ruska vlada koja se oslanja na volju većine, a to se ne može poreći današnjoj, pretstavlja za nas Rusiju" - zaslužuje da bude zabeležena u album onih izreka, gde bi se obeležile one tvrdnje u kojima se na netačne činjenice primeni nepravilno razmišljanje.

Ljudi oko "Trgovinskog glasnika" su poznati kao opozicionari prema Milanu Stojadinoviću. Sa sto puta više prava pretstavljao je on Jugoslaviju nego što danas imaju prava Staljin i drugovi. Mnogo veći procenat je bio spontano za Stojadinovića, nego što ga ima Staljin u "Rusiji", koji u komunističkoj stranci jedva da ima nešto preko 1%, i žena i omladine i ljudi. A teror tamošnji ne da se uporediti sa terorom Stojadinovića, ma koliko ovaj poslednji bio veliki. I zar su ljudi oko "Trgovinskog glasnika" smatrali, - s pravom u ostalom, - da treba osporavati Stojadinovićevom režimu, koji je opet bio došao s poverenjem Krune (što svakako nije mala stvar) - pravo da pretstavlja Jugoslaviju. A Đurdjanac Josif Visarionović Džugašvili - Staljin, careubica i rusoubica, - koji je kriv sa svojim društvom za smrt od više od 20 miliona Rusa, "oslanja se na volju većine", i za to u očima "Trgovinskog glasnika" "ruska" vlada pretstavlja Rusiju!

U istom broju nalaze se na istoj strani dva članka: "Šta ćemo uvoziti i izvoziti u trgovini sa Sovjetskom Rusijom" i "Bugarsko-ruski trgovacki odnosi". Čudno nam je da su ova dva članka ovako uporedno stavljeni. Prvi govori oduševljeno o mogućnostima "saniranja jugoslovenske privrede" putem ovih novih trgovackih veza sa "Rusijom", a drugi piše: "Iz zvaničnih krugova moglo se za sada saznati samo to da on obuhvata veoma mali broj artikala, i to u količinama koje su daleko od toga da podmire velike potrebe bugarske privrede i potrošnje - bilo zbog toga što su mnogi od tih artikala potrebni samoj Rusiji, bilo iz nekih drugih razloga, ovaj klirinški sporazum nije opravdao velike nade koje je bugarska privreda u njega polagala".

Retko se kad na jednoj strani nadu dva, tako suprotna članka, kao što je ovaj slučaj: nade "Trgovinskog glasnika" u saniranje prilika jugoslovenske privrede putem sporazuma s "Rusijom" i razočarenje bugarske privrede sa svojim sličnim nadama.

Ali nisu to jedina razočaranja. Imaće kad "Trgovinski glasnik" da i drukčije piše.

Mi smo pred celim narodom polagali ispit godinu dana. Samo oni mogu unapred s verovatnošću reći kakav će stav imati jedna zemlja koji njenu privredu poznaju.

Oni koji su verovali da je Sovjetija "Rusija" - pali su na tom ispitu: verujući da je to "Rusija", oni su joj pridavali sasvim drugčiji karakter, nego što ga ona ima i sasvim druge ciljeve a ne njene stvarne. Zato su i pali na ispitu.

Samo naš "Bilten" nije pao na ispitu. Sa sigurnošću je govorio, i to što je govorio unapred, obistinilo se sasvim. Time se ne gordimo niti imamo na to pravo. To samo ističemo za dokaz da smo sasvim umesno pravili razliku između Sovjetije i Rusije. Svako ko to ne čini, posramić će se.¹⁾

1) "Bilten" br. 44. 25 aprila 1940 godine.

Naši okati slepci, pored boljševičkih agenata, razjapili čeljusti pa širom zemlje zavode narod kako će nas, u slučaju kakvog napada, braniti Sovjetska "Rusija". S velikim su uspehom taj razorni posao radili, nalazeći olakšice u osećanju slovenske ljubavi prema ruskom narodu i iz straha od snage i eventualnih neprijateljskih namera Italije i Nemačke. A najviše im je u tome pomagao akt i priznanje Sovjetskog Saveza posle dvadeset godina opravdanog nepriznavanja.

Taj je rad razoran jer počiva na neistini. Sovjetija, kao što smo toliko puta pokazali, niti hoće niti može da nas ma od koga brani, pošto je njena deviza "što gore to bolje". Narod ne vidi istinu, a ova ga neistina uspavljuje. Otuda mora da stremi nepravilnim zaključcima i u spoljnoj i unutrašnjoj politici. Taj je rad razoran, jer otvara vrata boljševiziranju naše zemlje, koja je tome sklona, jer nesposoban režim rasula gura narod u organsko raspadanje. Laži o snazi "Rusije" stvaraju zabludu da je Staljin sve nevolje tamo rešio, pa će i kod nas kad dođe učiniti da poteče med i mleko. Ko se njihovoj sili može odupreti? - Govore okati slepci i moskovski agenti.

Medutim, čim je Nemačka uspela da slomije Francusku, strah od neizvesnosti naše sudbine polomio je sve nasipe i gurnuo svom snagom naš narod u naručje Staljinu.

"Toje spasilac", "to je oslobođilac", "to je ujedinitelj"! Takva reč ide po našim selima. Čak se i uz gusle pevaju pesme. Uz naše gusle, što lagati ne znaju, pevaju se pesme o najvećem savremenom lažovu Staljinu, careubici i Rusije-ubici.

Da malog li pamćenja?! Kako se sve pouke i iskustva brzo zaboravljaju. Mi od masa ne tražimo pamćenje, kad i vajna i bedna "inteligencija" ne može da zapamti i da razumno shvati dve tri pojave najbliže prošlosti. Ali i ako ne tražimo, moramo bar utvrditi da to pamćenje nema.

Ali usred toga pira i orgija laži, zabluda i gluposti, kao gladan tuš dolaze članci organa crvene armije "Krasnaja zvezda".

Tu se izrično veli da Sovjetski Savez neće učestvovati u utakmici između Anglo-Francuza i sila osovine na Balkanu. Drugim rečima, otvoreno utezivanje u laž onih koji govore kod nas kako će nas "Rusija" braniti, javna potvrda svega onoga što je do sada "Bilten" pisao, javna pokuda našeg zločina priznanja Sovjetije i stupanja s njome u diplomatske odnose.

Sovjetija ne misli braniti Balkan ni od kakvih napada.

Ali taj članak ima i drugo značenje. On treba opet da uljuška Nemačku i Italiju, da su od svakog novog skoka Sovjetije spokojni, da mogu bez opasnosti zagaziti u novi odsudni nalet na Englesku. Sovjetiji treba više jaja. Nije čorba dovoljno gusta. Malo su zemalja pokorile Nemačka i Italija. Za sovjetski račun je malo. Šta je to: Abisinija, Somalija, Albanija, Čehoslovačka, Poljska, Danska, Luksemburg, Holandija, Belgija, Francuska, Norveška, - svega jedanaest.

Od kada je rat već izbio, cilj sovjetski jeste da se rat što više širi i produbljuje, samo nju nikako da ne zahvati, a ona, dok druge velike sile ratuju, da ispadima vojnim na svoje slabe susede zauzima bolje strategiske položaje za trenutak posljednjeg odsudnog proloma. SSSR je, dakle, PALISVET, jer je izraz palikuća suviše slab da tačno prikaže spoljnu politiku Sovjeta.

Po Sovjetskom računu, Nemačka i Italija treba da progutaju bar još četiri, pet ako ne i deset država. Šta se Sovjeta tiču ruševine, pustoš, mrtvi, osakaćeni i upropaćeni? Šta ih se tiču bolovi, suze, ropstvo i sve što je Bogu i nebesima mrsko? To će boleti tebe, narode moj, a njihovu marksističko-boljševičku organizaciju, koja je zarobili Rusiju i ruski bogonosni narod i koja je u tome narodu ubila Boga, cara, dušu i napravila mu pustoš duhovnu i materijalnu, nju to boleti neće. Jer njoj treba što više

bola, što više krvi, što više suza i što više pustoši, jer iz toga treba da izbjije svetska revolucija. Zato oni ne samo puštaju (jer ne mogu ni spreciti), već upravo i žele rat i novi i što širi i što dublji, - za to i nalaze da nije dovoljno zemalja rat opustošio i u ropstvo doveo. Treba Nemačka i Italija još i Balkan i Egipat i Tursku i Ugarsku i Rumuniju, da što više država pojedu, pa će pre pući - tako računaju sovjeti.¹⁾

1) "Bilten" br. 56, 5 oktobra 1940 godine.

OTPOR PREMA RASULU

Sve teži i sve sudbonosniji ide razvoj događaja u svetu. Mi smo već rekli: ušli smo u jednu veliku, gotovo kosmičku revoluciju; bure i opasnosti biće intenzivne nad narodima decenijama, ako ne i vekovima.

Najgore je cepanje jednoga naroda ono koje se izvodi na terenu Spoljašnje politike.

Lukavi duh na kukavičkom instrumentu savremenosti naše svira našom zemljom i širinom njenom postavlja pitanje: "Pod koga više voliš da dođeš, pod Nemce ili pod Ruse?"

Vlada (nereda i rasula) pušta da to pitanje pretstavlja stvari kakve nisu i priprema podlogu našega nemoralnoga sloma.

Neće ova zemљa ni pod Nemce, ni pod marksističko-komunističku sovjetsku organizaciju koju pogrešno i netačno nazivaju Rusijom, a koja nema ništa zajedničkog sa svetom našom Slovenskom Rusijom.

Ova zemlja je svoja i u koliko joj se ima šta zameriti, to je da nije dovoljno samosvojna, da je i u kulturi i u politici i u ekonomiji, zahvaljujući odrođenim svojim sinovima, zahvaljujući poglavito tuđim naočarima koje je naša odrođena inteligencija postavila sebi na nos, pošla tuđim putevima. Ali linija njene sudbine je određena njenim samostalnim duhom koji ona ima da izrazi u kulturi, u politici u ekonomiji, i njenom voljom da u toj samostalnosti živi.

Izdajnik je onaj koji pitanje tako ne postavlja. Taj se unapred slaže sa propašću trulom, neslavnom, kukavičkom, propašću bez Kosova, onom od koje je jedino naš narod s pravom uvek zazirao. I cela naša borba u današnje vreme mora biti sračunata na ova tri momenta:

Sve uzroke slabosti iz unutrašnje politike izbaciti.

Sve razumno činiti da ostanemo u miru. Boriti se kako samo mi umemo, ako bude ugrožena naša samostalnost.

I sva naša spoljna politika mora biti u tom znaku. A unutrašnja isto tako. Najmanje možemo mi u unutrašnjoj politici dozvoliti da se narodne mase dele na pitanjima spoljne politike.

Ali, kako uzroke slabosti izbaciti?

Mi smo to već mnogo puta rekli. Da ponovimo:

Čvrstom i jasnom opštenarodnom politikom koja bi državu, to najviše oružje sudbine narodog, izvukla iz ruku partija, klika, koterija, pojedinaca, nadahnula je duhom službe celini i vratila je na samosvojni narodni duh čije ostvarenje ona ima da pomogne da se izrazi u kulturi, u politici i u socijalno-ekonomskim odnosima.¹⁾

1) "Bilten" br. 57, 18 oktobra 1940 godine.

Kad smo vam govorili da nije naš spas u boljševizmu, jer je ovaj potekao iz Marksovog duha, čiji je cilj da mržnjom razdeli svaki narod na neprijateljske klase, da bi ga lakše savladao, i da su njegovi krajnji rezultati nesloboda i neuporediva beda u unutrašnjoj, a rat radi revolucije u spoljnoj politici, vi nam niste verovali. Vi ste kao blejeće stado išli za agentima Kominterne i slušali što su vam pričali o "Rusiji" (koju je porobio i uništio SSSR), o "velikom Staljinu", o raju "malog čoveka", o miru našem koji oni "moćno štite".

Jednom rečju, niste nas slušali. A pokazalo se da smo samo mi jasno i glasno, određeno istinu objavljivali, za nju se borili, glavu u torbu stavljali, (a mnogi naši drugovi čak i glavu dali, dok ih je daleko veći broj krv prolio, a hiljade već desetinu hiljada dana po našim apsanama zato danak plaćali). Uvek ste nas čuli, ali nikad niste hteli poslušati.

Nestašica, skupoča i nezaposlenost i spekulacija kao plima rastu jer i ljudi njima pogodeni s užasom i ogorčenjem sve to posmatraju. Kao da moskovski agenti nemaju pri takvom stanju stvari uspeha sa svojim pametnim lažima, zasnovanim na istinitom ogorčenju i užasu narodnom. Danas nema dalje. Ni koraka. Godina je ovo odluke. Odlučuje se o tome hoćemo li i bez Kosova doći u položaj gori od Kosova.²⁾

2) "Bilten" br. 56, 5 oktobra 1940 godine; sr. "Bilten" br. 55, 21 septembra 1940 godine.

I celo siromastvo našega života; sva zapetljanošć naša u čisto praktičnim stvarima (u ekonomiji, socijalnim odnosima, u politici) i leži u tome što smo mi svoj rođeni duh odbacili, a drugi nismo uspeli dobiti, već flegmom podražavamo Engleze, nebrizljivošću Francuze, brzinom govora Italijane, a korakom Nemce, pa ličimo na cirkuske klovne, a ne na narod čija junačka prošlost i dubina životnog pogleda ima prava na duboko poštovanje i Nemaca, i Italijana, i Francuza i Engleza.

Nama je potreban otpor prema rasulu.³⁾

3) "Bilten" br. 54, 5 septembra 1940 godine.

Boljševiziramo se na veliko. Nije vredelo ništa meni što sam kucao na vaša vrata i govorio vam da ne smete priznati Sovjetiju. Gospodin Antić mi je rekao: "Pa kako su ih toliki drugi narodi priznali, pa ostali mirni?" Odgovorio sam, videvši odmah da mi je on tu Vašu misao saopštio: "Lako je drugim narodima. Za njih Sovjetija postaje bezopasna kada se kaže da je to Rusija, za nas baš u tome leži opasnost". Ali sve to nije pomoglo. Tada mi je g. Antić rekao da se neće stupati u diplomatske odnose. Primio sam to sa skepsom. I imao sam pravo.

Više ste Vi učinili za boljševiziranje Jugoslavije, Visočanstvo, nego Josif Staljin. Danas svet luduje za "Rusijom". Država mu je dala primer. Priznanje koje ste učinili shvaćeno je kao priznanje Sovjetije Rusijom i priznanje sviju zabluda komunističkih - istinom, sviju zločina - istinom.

Vaši ministri, štampa, najviši funkcioneri udaraju u namigivanje "bratskoj" Sovjetskoj Rusiji. To je sve bedno i glupo, ali odatle grešni narod crpi uverenje da je sve to istina, i Staljin je danas popularniji od Kralja ili i od samog Ruskog Cara Aleksandra I za vreme Karađorđa.

Sve što Vam pišem sušta je istina. Ako Vam to Vaši obaveštajni organi ne serviraju, smenite ih: znači da Vam nisu verni.

Ali mi se ne boljševiziramo samo ideološki, boljševiziramo se organski. Čitavi krajevi naše zemlje idu rasulu, neradu, otmici, lenstvovanju, nepoštenju - kao zolja na med.

Ovo dolazi zbog toga što je takav ton dat odozgo našem narodnom horu. Oni koji rukovode tim horom, dali su takav ton svojim govorima, radom i ponašanjem. Ne oseća narod junačku vitešku, visoko-moralnu atmosferu odozgo...

Pustite da se čuje istina o Sovjetiji. Neka objave svoje utiske istiniti ljudi koju su umeli da vide. Ako ih dosad niste imali, pošaljite u Moskvu druge, korporacije čitave, neka vide "lepotu", "blagostanje" i "slobodu" tamošnjega života.

Sprečiti razorni rad prosovjetske literature i štampe, zasnovane na pogrešnim i jeftinim efektima, lako pristupačnim površnoj masi.

Kontrolisati rad njihovih diplomatskih i trgovackih agenata i ljudi s kojima su u vezi.

Objavljivati u vojski, u štampi, u govorima da Sovjetija nije Rusija i da ne vodi rusku ni slovensku politiku.

Najstrožiji kurs antikomunistički zavesti u zemlji... Boljševizacija organska traži odluku. Boljševizacija politička traži odluku.

Tri središta rasula diriguju našim raspadanjem: Moskva, Beograd i Zagreb. A ne zna se koji je izvor opasniji.

Moskva je lukavi reditelj naše propasti. Ona nam šalje preko svojih agenata, dobro izrađenim kanalima, idejno rasulo u vidu boljevičko-marksističke revolucije. To rasprostiru širom zemlje agenti, svesni i nesvesni, nalazeći podobnost u tragičnoj zabludi da je Sovjetija-Rusija. Naši slepcu su priznanjem Sovjetije otvorili širom vrata tome uticaju.

Zagreb širi rasulo svojom Banovinom zasnovanoj na nekoj mešavini tolstojevštine i sančopansovštine, a vođenoj nevešto i diletantiski u borbi raznih struja koje naizmenično ili jednovremeno dolaze do izraza, nalazeći pri tome vrlo povoljan teren, u idejno i organski poluboljševiziranim masama. Beograd je rđavi narodni horovođa. Šta vredi hor i od samih operskih pevača, ako horovođa da pogrešan ton. Naše horovođe godinama i s prkosom, daju pogrešan ton odabiranja na gore; nagrađuju dobre primerke stoke a rđave primerke ljudi. Ne cene ni domaćinstvo ni čojstvo ni junaštvo. Podsmevaju mu se, gledaju ga kao zaostale "primerke" guslarskog poštenja i viteštva.

Beograd širi rasulo, jer, ili ne vidi ili pogrešno vrši svoju ulogu domaćina, pa korov mesto plemenitog useva, kriva stabla mesto pravih, kukavice mesto junaka, izdajice mesto vernih, šićeardžije mesto mučenika, izbijaju na vodeća mesta u narodu i zemlji, i time, s jedne strane, sasvim pogrešan ton daje se narodnom horu, s druge strane narodni i državni problemi ostaju nerešeni, a nerešeni rađaju nove probleme, što opet samo vodi haosu i rasulu.

Nije moguća nikakva dobra politika onde, gde nisu pravi ljudi na pravim mestima. Gde se duh rođeni i put pravi, i zakon unutrašnji gaze i odbacuju, pa mesto toga nam se sve dalo na podražavanje tuđem duhu, tuđem putu i tuđem zakonu.

Moskva je ideološko, Beograd organsko a Zagreb političko rasulo...¹⁾

1) Iz "Drugoga pisma knezu Pavlu" 1940 godine; sr. "Bilten" br. 54, 9 septembra 1940 godine.

* * *

Vešta propaganda uspela je, i množinom publikacija, i pogodno spremljениm čitaocima, i drskošću laži, da ubaci u narodne mase mnoge zablude. Tako i u tretiranju stvari u SSSR. Otuda cela snaga komunizma sastoji se u tome da se ne sazna istina o SSSR. A to bi za nas baš bilo potrebno.

Jednoga dana reče mi jedan komunista:

"Ti bi nam sigurno svima glave dao skinuti". -

"Varaš se". Svima nikako ne. Čak, nadam se i nikome", odgovorio sam, pa videvši nevericu kod svoga sagovornika i začuđenost, produžih svoju reč: "Kada bih bio na vlasti, naredio bih sreskim načelnicima da objave da se svi komunisti imaju vlasti prijaviti i da vlasti nikome neće ništa, - "ni dlaku s glave" neće im skinuti. Kada bi se prijavili, vlast bi svakom od njih dala uverenje da se prijavio, kao i naročitu značku koju bi morao nositi. Ko bi posle toga bio uhvaćen da je komunista, a nije prijavljen, već pod drugom obrazinom propoveda komunizam - tome bi zaista glava bila u opasnosti, zbog toga što hoće da pod maskom nekomuniste radi na komunizmu."

"A mi ostali, prijavljeni, mi bismo bili slobodni?" - upita sabesednik.

"Ne baš tako. Verujem prvo da vi ili bar vrlo veliki broj među vama ne poznaje komunizam ni kao doktrinu ni kao stvarnu politiku, a najmanje kao društvenu političku realizaciju. Zato pre nego što dobijete pravo da ga propovedate, potrebno je da upoznate komunizam".

"Da nećeš ti da nam držiš predavanja?" pita me sabesednik.

"Ne bih imao ni vremena ni uspeha. Predavanja bi vam držao sam Staljin, ja bih se pobrinuo za to" - nastavih ja. "Obratio bih se SSSR-u s molbom da primi sve naše komuniste na jednogodišnje bavljenje i proučavanje prilika u SSSR. Put dotele i natrag snosila bi naša država. S naše strane je dovoljno toliko. Vi verujete da je tamo raj. A mi znamo da je teško doći samo do raja, te to užimamo na sebe. Posle, u raju pare ne trebaju. Za svakog bi, dakle, komunistu položio "Putniku" i novac za odlazak i povratak, s time da povratak može doći tek posle godinu dana, jer sam procenio da toliko vaš kurs treba da traje. A posle godinu dana, izvolite natrag u zemlju".

- "Bogami, ta ti je dobra", reče sagovornik. "Kada bi se uverio da komunizam nije ono što mislim, ja bih to još otuda javio".

- "Nije baš tako, produžih ja - jer kod vrlo mnogo komunista osnova njihovog "uverenja" nije uverenje, već zloba, pakost i mržnja prema sadašnjem poretku ili njegovim nosiocima, pa ova slepa mržnja upotrebljava komunizam samo za rušenje postojećeg nacionalnog, duhovnog ili društvenog porekla. Ali priznajem da bi i takvih bilo, kojima bi se pri dodiru sa stvarnim životom u Sovjetiji, oči otvorile. I otuda bi se vratili izlečeni. To je čak i razlog ovome planu".

- "A posle?" upita zainteresovani sagovornik. "Kad bi se vratili ovamo šta bi bilo?"

- "Ništa - onaj ko je ostao komunista, imao bi pravo javno da to kaže, pa i javno da iznese celu istinu o komunizmu. Samo laži i prečutkivanje istine bilo bi zabranjeno. I onome ko bi to učinio glava bi o koncu visila. Pa bi se konac mogao lako i prekinuti. Jer laž je zabranjena, a istina nije. Nju mi tražimo. Nama je ona potrebna. Ako je komunista iznese, dobro nam je došla. A za laž sistematsku - ode glava."

- "A ti bi, razume se, sudio, da li smo istinu govorili ili ne?!" "Ne ja. Oni vaši drugovi koji su upoznali komunizam, oni bi nama svedoci bili da li istinu ili laž iznosite", odgovorih ja.

- "E, ako bi održao reč, reče sabesednik, moram priznati da ti je sistem za borbu protiv komunizma vrlo vešt".

- "I ja mislim. Mislim čak da je i jeftiniji nego sadašnji i uspešniji! Samo ima jednu veliku manu: traži saglasnost Sovjeta. Ako oni ne pristanu da se ovaj kurs u SSSR održi onda je ceo moj plan pao u vodu".

- "Mislim da bi oni jedva dočekali da nas tamo prime, reče sabesednik".

- "To pokazuje koliko ih ne poznajete. Nigde ni jedna zemlja nije izmisnila takve mere za sprečavanje da istina prodre iz inostranstva u nju ili iz nje u inostranstvo.

Mislim da Sovjeti ne bi primili naše komuniste čak ni onda kada bi se naša država obavezala da plati sve troškove toga kursa za vas. Ali to mi daje ideju za taj slučaj. Država bi sa svoje strane preduzela sve da vam se prijem tamo obezbedi, a vama bi dozvolila da preko Kominterne sve preduzmete. I sve dok ta dozvola ne dođe, pod pretnjom smrтne kazne, za okorele krivce, bilo bi zabranjeno propagiranje komunizma.

Jer za svaku profesuru treba prethodna sprema. A vi, po oceni države, komunizam ne poznajete. Ako je država materijalne žrtve voljna podneti, da vi komunizam upoznate, a komunisti to neće da dozvole, sva je verovatnoća, da oni hoće da vi kod nas propovedate nešto što ne znate. To pak država ne može dozvoliti. Otuda opravdano i prestroga kazna za one koji se te zabrane ne drže.

Ako je, dakle, Kominterni i Sovjetima stalo da se kod nas slobodno propoveda komunizam, neka vam otvore širom vrata. Ne samo da ćemo vas pustiti tamo, već ćemo jedva čekati da se otuda vratite, te da vidimo koliko vas je i posle bavljenja na jednogodišnjem kursu ostalo ubedenih da je komunizam spas čovečanstva"...

Bilo je potrebno izneti ovaj razgovor u kome su izložene naše osnovne misli o borbi protiv komunizma, jer ne samo da je naša borba zasnovana na hrabrosti da istinu nađemo, iznesemo i borimo se za nju, već je i cela snaga komunizma zasnovana na sprečavanju da se istina sazna. U tome je pak komunizam našao podršku ne samo u svojoj organizovanoj kampanji zasnovanoj na neistini, već i naročito u glupom sistemu neiznošenja istine o SSSR u ostalim nacionalnim i hrišćanskim državama.

Jer ako je interes Sovjeta bio da spreče istinu da izade, interes ostalih država je upravo bio obrnut.¹⁾

1) Iz "Pogovora" knjizi M. Vasiljevića "Istina o SSSR".

KOMUNIZAM BESNI -- SEBIČNOST VRI

.... Ali, zato treba da se zna, da postoji jedna organska razlika između Srba i boljševika: Srbi nisu u stanju da čine zverstva, a boljševici se bez zverstva ne mogu pojmiti. Njih ćete svuda po svireposti

poznati. A, opet, i druga stvar da se ne zaboravi: poznati politički savez iz Mitrovičkog kaznenog zatvora, između ustaša i komunista, nije raskinut, osobito kad obe strane imaju kakvog interesa da se njime posluže...

Tvrđio sam da Sovjetija nije Rusija, ni po imenu, ni po duhu, ni po istoriji, ni po metodama, ni po ciljevima. Govorio sam, da boljševičkom revolucijom nije ruski narod oslobođen, već potpuno porobljen, i to na način, na kakav nikada nijedan drugi narod nije bio zarobljen.

* * *

Ovaj rat ne liči ni na jedan raniji u novijoj istoriji Evrope. On ne liči čak ni na prošli svetski rat, iako mu je po vremenu najблиži. A mnoge nesreće u ovom ratu dolaze baš otuda što se ta razlika ne vidi. Ona, međutim, nije samo spoljašnja. Ona je suštastvena, bitna. OVAJ RAT SVE VIŠE PRESTAJE da bude rat između neprijateljskih nacija, a sve se više pretvara u svetski građanski rat između organskog nacionalizma sjedne i anarhije i boljševizma s druge strane. U početku je izgledalo da će i ovaj rat, kao i prošli, biti samo rat između dve grupe savezima povezanih nacija. Tako je rat i počeo. Ali, već od septembra 1941 godine, prvi put u istoriji ovog rata, baš u srpskom narodu, rat dobija ovaj drugi karakter. Nije više neprijatelj samo tuđa nacija s kojom je njegova državna sila u ratu, već, i grupa građana njegove države, komunisti, koji, pod izgovorom oslobođenja, ustvari hoće da stave na njega i njegovu državu komunistički pečat. Dok ovo ne bude jasno svakom narodu, dotle će boljševizam i anarhija napredovati. Ali, pobediti neće, jer će ipak na vreme istina blesnuti i svaki će narod koji danas pomaže anarhiju i komunizam, bilo aktivno bilo pasivno, stati na stranu organskog nacionalizma, a protiv anarhije i komunizma... Svaki će narod instinktom osetiti, ako ne duhovnim čulom, da s pobedom boljševizma kao najborbenijeg i najradikalnijeg pretstavnika marksizma, sve što je davalо snagu i vrednost njegovom životu, sve to ide u propast. I otuda, makar se nalazio u ratu sa spoljašnjim neprijateljem, narod uviđa da iznad ovog unutrašnjeg nema opasnijeg neprijatelja, jer su sve druge opasnosti prolaznije od one koju donosi komunizam.

*

Naša slepa, odrođena i odnarođena školovana gospoda povela su narod u duhovno bespuće i zavela ga za Goleč Planinu. Naše su škole, rekao mi je pre sedam godina vladika Nikolaj, najveći neprijatelj naroda. One su pozvane da narodu oči otvaraju, a, ustvari, najveći deo onih koji kroz škole prođu, ostaju duhovno slepi. Tako je od osnovne škole do univerziteta, jer da nije tako, kako bi od 1932 Univerzitet u Beogradu bio tvrđava komunista pod raznim imenima? To je išlo dotle da naš Kralj od 1932 nije mogao prisustvovati proslavi Sv. Save na Univerzitetu. Zar bi to bilo moguće da nismo izgubili duhovni put, da škole nisu bile kanali kroz koje je prolazio internacionalni i anacionalni otrov, te trovao duh narodni i ubijao u narodu vid duhovni. Zar bi bilo moguće da najveći deo "inteligencije" narodne bude odan internacionalnom i anacionalnom duhu, a potpuno tuđ narodnom shvatanju sveta i života? Uhvatiti se, dakle, u koštač sa tim internacionalnim i anacionalnim rakom što je škole naše uzeo kao najpovoljniju sredinu u kojoj će se razvrežiti, zauzdati sebe i svoju sebičnost i tako omogućiti bolji red i opštije blagostanje u ekonomskim i socijalnim odnosima, odupreti se i pobediti rastuću anarhiju komunista i razbojnika, jeste jedini put koji nam razum savetuje danas za spas naroda, za dobro njegovo i za dobro braće naše koja danas nisu s nama...¹⁾

1) "Naša borba" br. 1, 7 septembra 1941 godine.

Komunističke bande su bile i jesu samo spoljna manifestacija s jedne strane NAŠE DUHOVNE POMETENOSTI, a s druge strane naše RAZBUKTALE SEBIČNOSTI.

Da mi znamo svoj duhovni put, da ga nismo izgubili (kao ždralovi pokatkad u kasnoj jesenjoj magli što svoj izgube), ne bi nam se moglo desiti da komunizam nađe u našem narodu toliki broj svesnih i nesvesnih pomagača.

Da držimo svoju sebičnost na uzdi, u ruci, - da smo prvo teroristi prema samima sebi, mi bismo bili pravičniji prema drugima, a samim tim bi stvarno bilo manje povoda za komunistički rušilački bes. Ali, u nas vri sebičnost i mi je ne sputavamo već joj slobodno dajemo maha.

Vi me pitate: koje zadatke posle razbijanja komunističkih bandi ima naše društvo. Odgovor je jasan: savladana je erupcija komunistička - ali vulkan je živ. A tom vulkanu glavnu snagu daje naša duhovna pomenost i ta naša razbuktala sebičnost. Savladati erupciju je nešto, ali nije sve. Dok vulkan živi i radi, opasnost od mnogih erupcija je neprestano tu...

Otuda naš narod mora (kao što je omrznuo komunizam, pošto je saznao za zlo koje donosi), da upozna njegov koren, pa da ga omrzne svom dušom svojom i da ga čupa iz sebe, kao korov što se čupa iz oplemenjenog useva.¹⁾

1) "Naša borba" br. 18-19. 4 januara 1942

Naš narod mora da sazna odakle mu opasnost preti.

On mora da sazna da nema veće opasnosti za njega samog od njega samog, a to će reći: od te duhovne pomenosti i te razbuktale sebičnosti.

Sad treba obratno, da uđe u sama sebe i tu pozna svog najvećeg i odista ubistvenog neprijatelja koga je dosad mazio i hranio.

Jesenas nam je bila dužnost da se borimo protiv komunizma, te duhovne pomenosti i otelovljene sebičnosti. I dobro smo radili, jer je komunizam sačinjavao neposrednu opasnost.

Borba protiv razbuktalog komunizma bila je teška. Ali skoro je završena. Borba protiv korena je teža i tek ima da počne.

Ali ne može se stati na po puta. Već i po tome što iz korena ostavljenog lako izbijaju izdanci, često uporniji i mnogobrojniji od stabla prvoposećenog.

Moramo, dakle, svom snagom ići do krajnje i potpune pobeđe.²⁾

2) "Narodni put", Beograd 1942, str. 45.

* * *

Na putu vezanom za Moskvu naši komunisti i njihovi pomagači govore: "Ovim putem treba ići narode srpski, a ne drugim putem; ovo je naš put, jer ovo je put koji je blagoslovila Moskva."

Zar Sovjetija, koja je od takvog čudnovatog duhovnog bogatstva rascvetanog, raspevanog ruskog narodnog duha, učinila duhovnu pustoš, a tebe i tvoj duhovni život da ostavi u slobodi rascvetanog i raspevanog? Ne rode srpski! Ono što bi ti sutra došlo sa dolaskom Sovjetije, bilo bi tako crno i mračno ropstvo, koje ti nisi nikad imao niti mogao imati.

Ne veruj meni, veruj patnjama svojeg jednokrvnog i jednovernog velikog ruskog naroda, za koga se tvoja crkva već dvadeset i četiri godine moli. Koga dvadeset i četiri godine pominješ stalno u svojim molitvama, ako ne "stražduščij ruski narod" i "gonimuju pravoslavnu cerkov rusku"? Zar su te molitve mogle i smelete neistinu govoriti? Zar ruski narod nije bio stradajući narod, narod velikomučenika? Zar ruska crkva nije bila crkva gonjena i mučena? Ako je to pak istina, i ako je borba ruskog naroda za svoju slobodu, za svoj vaskrs iz svog preteškog mrtvačkog sanduka odnela desetine miliona života ruskih, - onda: koje mučitelj stradajućeg i ko gonitelj gonjenog, ako ne boljevizam, koga ti satana, - prodane duše naših komunističkih izroda, - prikazuje danas kao svog izbavitelja i osloboditelja.

Pustinja duhovna je danas SSSR. O, sigurno nije sve zamrlo potpuno. Ali se živi, ukoliko nije zamrlo, od starih duhovnih izvora, od njihove snage, lepote i veličine. A novih, onako snažnih i originalnih nema. Za dvadeset i četiri godine svoje vladavine Sovjeti su onemogućili duhovni život, učinili mu vidik sumornim, spustili na ruski duh olovno i sivo nebo gruboga materijalističkoga shvatanja, odredili mu "generalnu duhovnu liniju" - taman toliku koliko dozvoljava mrtvački sanduk u koji su stavili živo telo ruskog naroda. Kad se on nije mogao dvadeset i četiri godine oslobiti svoga teškog mrtvačkoga sanduka, zar ti, narode srpski, misliš zaista da bi sam mogao biti bolje sreće?

Ne može ti, dakle, sloboda doći od Sovjetije.

Ne vodi ona nikakvu rusku, a još manje slovensku politiku, već samo svoju komunističku, deo opšte boljševičke svetske politike. Nije cilj te njene politike: ni mir svetski, ni mir evropski, ni sloboda sveta, ni sloboda pojedinih naroda, ni blagostanje radnih masa, već samo opšta svetska revolucija, iz koje treba da izide slom svakoga nacionalnoga i hrišćanskoga poretka, iz koga opet treba da izide vladavina komunista nad svim ostalim narodima...

Naš poslanik u Moskvi, dr Milan Gavrilović, zemljoradnički vođ i prvak, otišavši u Moskvu u uverenju da je tamo raj, napisao je otuda svoj prvi izveštaj svome ministru u kome postoji ova rečenica: "Ne znam nijedan evropski narod koji bi mogao živeti pod ovim uslovima pod kojima živi ruski narod".

Pa ipak agenti Moskve govore ti da će ti Sovjetija doneti slobodu.

Kako bi, dakle, Sovjetija mogla doneti slobodu tebi, kada je nosila najcrnje ropstvo ruskome narodu, skoro punu četvrtinu jednog ljudskog stoleća?

Agenti Moskve su ti dalje podvukli da je u govoru Molotova 22. juna 1941. prvi put pozvan ruski narod na borbu za svoju slobodu i svoju otadžbinu, da je mesto internacionale završetak njegova govoru bio praćen nekom starom ruskom narodnom pesmom.

Upitajte: a zašto prvi put tek 22. juna?

To je najbolji dokaz da imam pravo kad tvrdim, da je dosad ruski narod bio rob Sovjeta. Sada kad dolazi opasnost sovjetskom režimu, internacionalne i dosadašnje parole u sovjetskoj otadžbini poslužile bi samo kao potstrek ruskom narodu da okrene oružje protiv svojih vlastodržaca. Otuda promena. Stare parole su bačene. Nove su uzete.

U celoj Evropi komunisti su spremali ovog leta pučeve. Izgovor bi bio božanska želja za slobodom svakog naroda. A po toj želji kao po osnovi tkali su oni satansku potku novog, crnog i opštег ropstva boljševizmu. Da su takvi pučevi izbijali i razvijali se, onda bi tek iz tvrdave svetske revolucije izišle sovjetske crvene trupe da izvrše posedanje Evrope. Tada Molotov ne bi govorio ni o Rusiji ni o Slovenstvu. Tada njegov govor ne bi pratili zvuci stare ruske narodne pesme. Tada mu ne bi bio potreban ruski mamac ni ruska maska; rasplavljeni Evropa bi doživela svoj strašni slom i završila svoju divnu istoriju u najcrnjem ropstvu u kojem je ikada bila.

Sve do ovoga rata Velika Britanija nije dala pristupa na Balkan dvema velikim silama, Nemačkoj i Rusiji. Nemačka i Rusija nisu smelete doći na Balkan. Zašto? Ko bi zapitao, odgovor će dobiti kad pogleda na kartu, naročito od pre osamdeset godina, odkako je izvršen prokop kroz Suec, te je tuda postao najkraći put od Veline Britanije za Indiju. Od tog vremena Engleska ima taj kategorički imperativ svoje spoljne politike: na Balkan nijedna velika sila ne može da dobije pristupa, naročito ne Nemačka i Rusija, jer ako bi Nemačka izišla na Sredozemno More ili Rusija, onda bi za Veline Britaniju bilo jasno da je presečen imperijalni put koji vodi od Veline Britanije kroz Suec za Indiju.

Čerčil bi pokušao da se iskrca na Balkan, ali ne sme, ne da mu neko. On je već, ustvari, kapitulirao pred Sovjetima. On priznaje da su Sovjeti više i opravdaniye zainteresovani Balkanom nego on, i to se ogleda u sukobu Tita i Draže Mihailovića. I zbog toga Čerčil stoji pozadi Tita iako Titov interes nije i njegov. On mora protivno svom dobro shvaćenom interesu da stane pozadi Tita, iako Titov interes nije i njegov.

Engleska je, dakle, danas, protivno svojoj stopedesetogodišnjoj politici, dopustila da joj nameću Tita, iako bi njena stopedesetogodišnja politika bila da pomaže Dražu Mihailoviću. Ali ona to ne čini, ne zato što bi njena politika bila protiv toga, nego - podvlačimo - zato što je teraju da bude poslušna prema Sovjetima i zato dozvoljava pristup sovjetima na Balkan, a preko njihovog eksponenta Josifa Broza - Tita. I kada je to već sada tako, kad Sovjetija još nije pobedila, kad ispred sebe ima jedan živ zid koji ne pretstavlja samo pasivnu odbranu nego može svakog časa da se pretvori i u aktivnog napadača, kad je ona i pored svega toga već tako jaka, šta će biti sutra kad bi ona bila stvarna pobednica. Očigledno je da u tom slučaju i položaj naš ne zavisi od Engleske i Amerike već od Sovjetije.

Ko je taj od Engleza i Amerikanaca koji bi se onda smeо usuditи da se protivi sovjetskom dolasku na Balkan? Utoliko pre što je sovjetska diplomacija uspela da natera Angloamerikance da priznaju kao ratujuću stranu, jaču od Kralja Jugoslavije, Tita, te prema tome Tito je taj koji ima otsudnu reč na

Balkanu, pa će ovde i u ime Staljina pobosti zastavu, koju on bude hteo, i sprečavati svakom pristup na Balkan.

* * *

Ti dobro pitaš, zašto Tito? Daću ti odgovor ja: zato Tito što ako ti ne znaš, Srbine brate, ako ti ne poznaš srpski narod, Kominterna ga dobro zna. Kominterna zna da je srpski narod, narod u pravom smislu reći, to jest da na sve pojave u prvom redu reaguje duhovno, pa zatim nacionalno, a tek u trećem redu socijalno, ekonomski. Tako samo pravi narod reaguje.

Ima i drugih naroda koji se zovu narodi, ali, ustvari, oni su izgubili životnu unutrašnju sposobnost. Ti narodi reaguju u prvom redu ekonomski i socijalno, a tek posle politički, a duhovno izuzetno u krajnjoj liniji. Kod Srba je obratno. Srbi najživlje, najbrže odgovaraju, reagiraju duhovno pa onda nacionalno, pa tek ekonomski i socijalno u trećem redu, a to je osobina svakog istinskog, pravog i zdravog naroda. Kominterna zna osobine tvoga naroda, i zato što to zna, zato je Tito na tome mestu, zato nema onih tvojih drugova i saboraca iz ranije komunističke borbe i nikad ih na vodećim mestima u komunističkim vladama neće biti.

Put Moskve, put Titov, ne može doneti slobodu srpskome narodu, jer u tom slučaju mi ne bismo imali da očekujemo nikakvu slobodu, nego samo boljševiziranje našeg života, a to će reći: postavljanje celokupnog našeg naroda na sasvim druge osnove, koji se ne mogu pomiriti sa osnovnim gledanjem našeg naroda na život svoj.

Put Titov prvo nije srpski put, već internacionalni, pa otud on ne bi na ispit trebao biti pušten. Ali kako ima i Srba koji su tamo otišli, i još ih ima koji se tamo nalaze, to moramo i njihove odgovore na postavljena pitanja ceniti.

Put Titov ne rešava prvo pitanje slobode, jer on donosi sobom boljševizam.

Put Titov ne rešava pitanje unutrašnjeg jedinstva, jer on baš ima zadatku da razbije svaki narod iznutra, deleći ga po unutrašnjoj liniji na proletere i buržuje i gurajući ih u međusobnu borbu.

Put Titov nije rešenje pitanja spoljnog jedinstva, jer će u tom slučaju srpski narod biti rasparčan u mnoge socijalističke republike, pošto isto tako, kao što se boljševizam plašio od ruskog naroda i zato ga majorizirao, tako se i na Balkanu plaši od Srba i zato mora da ih pocepa i razjedini...

Nikakve kompromise s Titom mi, srpski nacionalisti, odavde ne priznajemo, pa ma ko ih u naše ime činio, i ma po čijem zahtevu ili ma iz kakvog obzira to radio. Mi znamo šta je komunizam i niko nas ne može, nikakvim maskiranjem prevariti i nikakvi obziri nas ne mogu nagnati da to svoje držanje promenimo.

Sa žalošću velikom mi posmatramo da je skoro pod pritiskom Londona i Vašingtona Kralj dao mandat Subašiću, a ovaj "legalizovao" Tita. Ni to nas, ni za dlaku, ne može pomeriti sa našeg čvrstog stanovišta. Mi smo Kralju svome verni i to ćemo mu uvek biti, ali poslušnost mu dugujemo samo kad je u svome prestolu, u svojoj zemlji. To razlikovanje nam je omogućilo da branimo od svakog Njegova (Kraljeva) prava na ovu zemlju i sad pod okupacijom sjedne strane, a s druge strane da se ne obziremo na izjave kojima nas je inostrana propaganda zasipala, služeći se Kraljevim imenom.

Blagodareći tome, u našem lojalitetu i legalitetu nas ništa ne koči: ni nova Subašićeva vlada ni Subašićev sporazum s Titom. Sve to ako i ima političkog, ali nema zakonskog osnova. Svi su akti Kraljevi u inostranstvu, dok se ne vrati na svoj presto, bez ustavne i zakonske važnosti, i kao takvi ne vezuju Njegove podanke ni Njegovu zemlju.

Svakako bi bolje bilo i za Kralja i za narod da takve ustupke Kralj nije učinio. Ne znamo, međutim, kako je moglo doći do toga, pa zato o tome ne možemo ni govoriti. Samo moramo zaključiti da je pritisak bio ogroman i bezobziran kada je takav uspeh postignut. Ali i to pokazuje u kakvoj smo opasnosti, ako ostanemo na putu komunističkom, pa zato i moramo biti nepokolebljivo na pravom srpskom narodnom putu.¹⁾

1) "Pozadina rata i njen gospodar".

* * *

Sovjeti bi, s pogledom na nas narod, pobedom dobili jednu novu sovjetsku socijalističku republiku - ovog puta srpsku - na koju bi se protegla automatski staljinska konstitucija, to jest ustav Sovjetije. A to znači: ustrojstvo tvog narodnog i državnog života ne zavisi od tvog narodnog genija, od tvog narodnog iskustva, od tvog narodnog gledanja na svet i život, od tvog narodnog shvatanja pravde i slobode niti bi uređenje tvog društva i tvoje države odgovaralo tvojim potrebama i tvojim nadama. Automatski, samo od sebe, ti bi, rode moj, bio ubaćen u gotov kalup, napravljen ne po uslovima svoga života, svojih stremljenja, već po tuđoj meri i po tuđoj potrebi.

Ruski narod je, uglavnom, kao i ti, seljački narod. On je bio gladan zemlje. I ako je u predvečerje revolucije seljak u evropskoj Rusiji imao u rukama 202 miliona hektara od ukupne površine Rusije (koja je iznosila 436 miliona hektara, dok su veleposednici imali 68 i "mrtva ruka" - država, crkva i dr. - 160 miliona hektara, što znači da je najveći deo ziratne zemlje pripadao seljaku ruskome, pošto su šume većinom bile u posedu "mrtve ruke" i velikoposednika), - ipak je bio gladan zemlje. To je bila parola na koju su ga boljševici ulovili i zarobili...²⁾

1) Iz predavanja "Put ka slobodi" održanih 1941 godine (v. "Naša borba" za 1941 godinu).

Ali ne samo to! Šta mi donosiš ti koji kažeš da mi donosiš slobodu? Šta mi donosiš ti, kakvu to misao sobom donosiš? U tebi danas vlada komunistička misao. Možeš ti tu komunističku misao da oblepиш raznim etiketama. Možeš ti po potrebi da udariš preko nje i rusku trobojku, možeš da udariš i pravoslavni krst, ali sve to ništa ne pomaže. Suština, stvarna roba, koju ti hoćeš da mi daš, ona je dobro poznata, i tu robu koju ti hoćeš da uneseš, tu duhovnu robu, taj espap koji hoćeš da uneseš u moju zemlju, nju ne primam, jer šta je taj komunizam koji ti nosiš? U duhovnom pogledu to je borba protiv Boga, u nacionalnom pogledu to je borba protiv svake nacije i Kralja, a u socijalnom pogledu to je borba protiv domaćina.

Tako, dakle, sveden na najprostiju osnovu komunizam nije ništa drugo nego borba protiv Boga, borba protiv Kralja i svake nacije i borba protiv svakog domaćina. Kako mogu da primim tu misao? Tu duhovnu robu, taj duhovni espap koji mi ti donosiš ako je ceo zakon moga života, ceo moralni, duhovni, politički, nacionalni, ekonomski i socijalni zakon moga naroda obratno: Bog, Kralj, Domaćin. Kuda ću ja sa tvojom robom koju ti hoćeš da donešeš kod mene, kad je ta roba koju mi ti donosiš, sasvim suprotna od onoga što čini hranu duše i tela naroda moga i cele istorije moje. Tu robu, dakle, ne mogu da primim i zbog toga što ono što ti zoveš oslobođenjem mojim, smatram ropstvom svojim i zbog toga takvu slobodu iz tvojih ruku ne primam niti mogu primiti.

Znam da ovakav razgovor između nekoga koji pretstavlja narod srpski i one crvene Moskve nije još formalno održan, ali stvarno takva razmena misli postoji. Načelo života srpskog, zakon života srpskog je tako jasno u tom pogledu nepomirljivo antikomunistički, da se ne može nikako srpski narod sa tih većitih osnova svojih vrednosti prebaciti i postaviti na marksističke temelje.

I baš zbog toga što srpski narod zna, da su osnove njegovog života nepomirljivo suprotne onima koje mu nudi marksizam, i što je svestan da su nesreće koje su ga snašle nastale zato što se delimično udaljio od svojih osnova životnih, - baš zato srpski narod ne može da primi marksizam, već hoće, naprotiv, da se vrati na svoja životna načela i zakone. Eto, zbog toga srpski narod zauzima iz dana u dan sve više i jasnije, sve određenije antipartizanski, antimarksistički, antikomunistički stav. Čak ni ona stradanja koja je srpski narod pretrpeo u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj nisu bila u stanju da u toj meri pomute njegovu svest, te da on, (iako živi pod uslovima nemogućim po život za ma koji bilo narod u svetu), ne uvidi i u takvim uslovima da takav put, Titov, nije put njegov.

Znam da ako rezultat ove borbe koja se vodi danas nešrećom bude išao u prilog boljševizma, znam da kad bi svi narodi u Evropi mirno stavili vrat svoj u jaram boljševički, znam jedan narod koji to ne bi nikad učinio, makar ga to zaista stalo uništenja. Taj narod nije daleko od nas. Naprotiv, to je naš narod. Nije ovo fraza koju samo izbacujemo ovde. To je moje duboko uverenje.

Srpski narod je nepomirljiv, izuzetno nepomirljiv protivnik boljševizma. On je nepomirljiv protivnik boljševizma zbog toga što je narod u pravom smislu reči i što onog dana kad potpuno pronađe sebe, to jest

kada upozna zakone života svoga, on nema kuda nego da ostane na antimarksističkoj osnovi i da taj antimarksistički stav i borbu do kraja sproveđe...

Iako je borba s boljevizmom strašna, nema izgleda da će boljevizam pobediti. Ali čak i pod tom prepostavkom ostaje ono tvrđenje koje sam napred istakao, a to je da je srpski narod nepomirljivo antiboljevički raspoložen, da nema izbora u tom pogledu, jer je celokupna osnova njegovog života antimarksizam.

Mi smo godinama i godinama bili kao čuvar pruge što pokušava jurećem vozu da znacima iz svoga fenjera kaže izvesne važne istine. Davali smo znake mašinovođi i ložaču, davali i vozovođi i sprovodnicima voza, davali putnicima. I to ne mnogo komplikovane stvari - sasvim proste istine - da je ogromna opasnost pred vozom, da treba hod voza zaustaviti, da su naši koloseci podlokani i most nabujalom vodom skoro odnet - dok na drugoj strani reke ni pruge ni nasipa već nema. Mašinovođa je, na sve to, udario čuvara po fenjeru žaračem, te ga je ovaj iz ruku ispustio. Vođa se nagao iz jurećeg voza da čuvaru ljubazno dovikne da ga treba zatvoriti u ludnicu. Neki putnici su ga pljuvali, a neki uzdignutim pesnicama pretili.

Voz je pobedonosno progurao pored sirotog čuvara pruge - i njegovog razbijenog fenjera. A odmah zatim desilo se ono što je čuvar htio sprečiti: voz je naleteo na rovitu prugu, prednji vagoni s lokomotivom uspeli su da najdu čak i na most, zadnji su ispalili i odvojili se od voza s ove strane i preturili, prednjima se to desilo na samome mostu, pa neki pali u reku nabujalu, a neki se zadržali; kao čudom nekim, lokomotiva je sa dva tri vagona preletela s one strane i upala u dubok mulj. Nesreća ogromna i neviđena. Zapomaganje jezivo. Žrtve nebrojene.

Tako biva uvek kad se signali ne daju. Voz juri, pruga slobodna, a čuvar pruge zaspao. Njegov fenjer čkilji pored njegove postelje, a nesreća zija pred jurećim vozom. Ali, tako biva i kad se signali daju pa niko neće da ih vidi.

O, nije tragedija u ovom drugom slučaju u osramoćenom čuvaru pruge i njegovom razbijenom fenjeru. Tragedija je u rastavljenom vozu, prevrnutim i polomljenim vagonima, u putnicima izmrcvarenim, podavljenim i osakaćenim. Čuvar pruge i njegov osakaćeni fenjer dolaze u tu tragediju samo kao objašnjenje zašto se nesreća dogodila...

Od marta 1939 naše signalisanje prešlo u naš BILTEN. Jedan po jedan od naših ranijih listova behu zabranjeni. Onda smo se svom snagom bacili na Bilten. Svakih deset dana, otprilike, izlazio je po jedan broj. Tako godinu i po dana. Za to vreme napisali smo mnogo strana da izložimo, objasnimo i dokažemo samo nekoliko istina.

Nekoliko puta mahnuti fenjerom bilo je dovoljno za to. Ali jureći voz nije zaustavljaо hod. Signali čuvarevog fenjera morali su zato biti produžavani i umnožavani neprestano.

Zato nije bilo dovoljno nekoliko redaka. Zato je napisano za 80 nedelja preko 1.300 štampanih strana. Samo da nekoliko krupnih istina saznaju mašinovođa i ložač, vozovođa; sprovodnici i putnici jurećeg voza kroz noć koja je zemlju obuhvatila, voza koji se zvao Jugoslavija.

Molimo da nam čitaoci ne prebacete uobraženost, da ne kažu: "Šta? Vi da sprecite takvu nesreću? Sa vašim Biltenom?" Molimo ih da se sete našeg gornjeg primera. Zar sa svim skromni, nepoznati, siromašni i usamljeni čuvar pruge, pored koga svaki dan stotine miliona bogatstva zemnog prolete i hiljade putnika, često svetski čuvenih ili izvanredno bogatih i slavnih, ne može sa svojim zamašćenim škiljavim fenjerom da spase od ogromne nesreće po danu i noći jureće vozove? A mi smo tu sebe sveli samo na njegovu ulogu. Nimalo važnu. Važniji su svakako svi oni što guraju vozovima, što svaki dan prolaze pored čuvara pruge. On je radi njih, a ne oni radi njega. Ne prebacujte nam, dakle, uobraženost i neskromnost.

- Eh! Dobacuje nam nas pronicljivi čitaoc.

- Ne pravite se tako naivni kad niste. Nije vaša neskromnost u upoređenju sa običnim čuvarom pruge, već sa čuvarom pruge koji nije spavao, koji je video opasnost, koji je istrcao pred voz, koji je očajno davao znake da se voz zaustavi, čiji znaci nisu bili primljeni, koga je čak mašinovođa žaračem udario po ruci, pa mu fenjer iz ruke izbio. I tako dalje. I tako dalje.

- Imate pravo! - odgovaramo mi sasvim ponizno našem čitaocu. Priznajemo grehe svoje neskromnosti. Molimo da nam to oprostite i verujte da i nama nije ugodno o tome govoriti, utoliko pre što

se već nesreća dogodila. Naša uloga nije uspela. Nesreću nismo sprečili. Sad ćemo biti samo svedoci pred istražnom komisijom koja mora doći.

Ali znate li, čitaoče prijatelju, zašto mi o tome govorimo. Zato što se sve nesreće još nisu dogodile. Još ima živih putnika u raskomadanom vozu. Još ima vagona koji vise na porušenim stubovima. Zbog toga govorimo. Da je sve gotovo verujte, ne bismo ni pisali ni govorili. Nemamo želje ni vremena da pišemo ni memoare ni istoriju, ali hoćemo, moramo i nemamo kud, već u istoriji da učestvujemo jer smo tu, u životu, u crnom životu. Zbog još ne dogođenih nesreća, zbog još ne pognulih putnika pišemo da ih opomenemo na čuvara pruge i njegov bedni i prezreni fenjer koji nisu hteli ni videti ni poslušati.

Da bi bar sad poslušali. Sad kad se već toliko zla dogodilo. Da poveruju bar sad kad onda nisu. Da se drže mirno u onim vagonima što vise nad vodom ili su se izvrnuli po nasipu, jer najmanji nerazumni pokret može ih strmeknuti u nabujalu reku. Da dobro paze na svaki korak bar sad, kad su onda sa hukom i sladostrasnim zadovoljstvom, i mašina i vagoni, i vozovađa i mašinovođa, i ložač i sprovodnici i mnogi putnici, jureći vozom gurali kroz tamnu noć tamo gde se sada nalaze.

A to pišemo, jer i sad vidimo neke pesnice podignute u prevrnutim ili nad vodom visećim vagonima ili u onim što su se u mulju zaglavili, i sada kao da čujem mnogu psovku, upućenu nama... Nije nam do tih pesnica, verujte! pa već smo rekli napred da u tome nije nesreća. O, kako je sve to malo i neznatno prema ogromnoj i neizrecivoj nesreći što je zadesila ceo voz i njegove putnike. Nego zbog toga što se bojimo da je to znak da se nesrećni putnici još nisu snašli, još ne vide svoj položaj, još ne vide istinu. Kako bi inače, da je vide, mogli produžavati da dižu pesnice, škrguću zubima i dovikuju psovke bednom čuvaru pruge, koji je baš hteo nesreću tu strašnu da spreči, dajući one očajne signale svojim fenjerom"..." ("Naša borba", 1942)

JEVREJI U SOVJETSKOJ RUSIJI

Prvi Politbiro

1. Lenjin	- Uljanov,	polurus, njegov ded po majci bio je jevrejin Blank,
2. Trocki	- Bronštajn,	punokrvni jevrejin,
3. Sokoljnikov	- Brilijant,	takođe punokrvni jevrejin,
4. Zinovjev	- Apfelbaum,	čist jevrejin,
5. Kamenjev	- Rozenfeld,	takođe jevrejin,
6. Bubnov	-	Rus,
7. Staljin	-	Đurđijanac.

Gospodari boljševičke Rusije u 1920 godini:

Sastav Saveta narodnih komesara (Prezsedništva vlade)

1. Prezsednik Saveta	Uljanov (Lenjin)	Rus
2. Komesar za spoljne poslove	Čičerin (po materi Jevrejin)	Rus
3. Komesar za poslove nacionalnosti,	Džugašvili	Rus
4. Prezsednik Višeg ekonomskog saveta	Lurje (Larin)	Jermenin
5. Komesar za ustanovljenje,	Šlihter	Jevrejin
6. Komesar poljoprivrede,	Gritjan	Jermenin
7. Komesar Državne kontrole,	Lander	Jevrejin
8. Komesar Vojske i mornarice,	Bronštajn (Trocki)	Jevrejin
9. Komesar državnog erara,	Kaufman	Jevrejin
10. Komesar javnih radova,	Šmit	Jevrejin

11. Komesar javnog snabdevanja,	E. Lilina (Knigisen)	Jevrejka
12. Komesar narodne prosvete,	Lunačarski	Rus
13. Komesar za veroispovest,	Špicmerg	Jevrejin
14. Narodni komesar,	Apfelbaum (Zinovjev)	Jevrejin
15. Komesar za javnu higijenu,	Anvelt	Jevrejin
16. Komesar finansije,	Gukovski	Jevrejin
17. Komesar pečata,	Kogen (Volodaski ubijen)	Jevrejin
18. Komesar za izbore,	Radomisljski (Uricki ubijen)	Jevrejin
19. Komesar pravde,	Štajnberg	Jevrejin
20. Komesar za evakuaciju,	Fenigštajn	Jevrejin
21. Njegovi pomoćnici,	Ravič i Zaslavski	Jevreji

Ukupno 22 člana: Rusa 3, Jermenja 3, jevreja 17.

Vojni komesarijat

1. Komesar Vojske i mornarice,	Bronštajn (Trocki)	Jevrejin
2. Pretsednik revolucionarnog štaba Sev. vojske,	Fišman	Jevrejin
3. Komesar Vojno-sudski XII-te Armije,	Rom	Jevrejin
4. Politički komesar XII-te Armije,	Mejčik	Jevrejin
5. Politički komesar IV-te Armije,	Livenson	Jevrejin
6. Pretsednik saveta armije Zapadnog fronta,	Pozern	Jevrejin
7. Politički komesar Moskovskog Vojnog okruga,	Gubelman	Jevrejin
8. Komesar politički Videbskog Vojnog okruga,	Dejb	Jevrejin
9. Komesar za vojnu reviziciju grada Slucka,	Kalmanović	Latiš
10. Politički komesar Samar. divizije,	Bekman	Jevrejin
11. Vojni komesar iste divizije,	Gluzman	Jevrejin
12. Komesar rekvizacionog odreda Moskovskog okruga,	Zuzmanović	Jevrejin
13. Pretsednik Glavnog Moskovskog vojnog saveta,	Bronštajn (Trocki)	Jevrejin
14. i 15. Njegovi pomoć.,	Grišfeld i Skljanski	Jevreji
16. i 17. Članovi istog saveta:	Šorodak i Petč	Jevreji
18. Vojni komesar Moskovske oblasti,	Štajnhard	Nemac
19. Vojni komesar Moskovske oblasti,	Dulis	Latiš
20. Komesar škole pogranične trupe,	Glajzer	Latiš
21. Politički komesar 15-te divizije Saveta,	Dzenis	Jevrejin
22. Politički komesar 15-te divizije Saveta,	Plonski	Latiš
23. Komesar Vojnog saveta kavkaskih armija,	Lehtiner	Jevrejin
24. i 25. Izvanredni komesari Istočnog fronta,	Bruno i Šilman	Jevreji
26-28. Članovi Kazanskog Vojnog saveta,	Rozenholc, Mejhof,	Jevreji
	Nezenholc	Jevrejin
29. Komandant crvene armije u Jaroslavu,	Geker	Jevrejin
30. Načelnik Petrogradskog vojnog komesarijata,	Gajger	Jevrejin
31. Politički komesar Petrogradskog vojnog okruga,	Gitis	Jevrejin
32. Komandant Zapadnog fronta prema Čehoslovačkoj,	Vacetis	Latiš
33. Član saveta vojne komune,	Lazimer	Jevrejin
34. Načelnik vojne komune (bivši austrijski oficir),	Kolman	Jevrejin
35. Načelnik Moskovskog vojnog okruga,	Bicis	Latis
36. Vojni komesar Moskovskog vojnog okruga,	Metkaz	Jevrejin
37. Načelnik odbrane Krima,	Zak	Jevrejin

38. Komandant kruskog fronta,	Sluzin	Jevrejin
39. Njegov pomoćnik,	Silberman	Jevrejin
40. Politički komesar Rumunskog fronta,	Spiro	Jevrejin
41. Punomoćnik za pregovore o miru s Nemačkom,	Davidović	Jevrejin
42. Kandidat,	Šneur	Latiš
43. Vojnik,	Smidovič	Jevrejin

Dakle, od 43 člana: Rusa 0, Latiša 8, Nemaca 1, jevreja 34.

Komesarijat unutrašnjih poslova

1. Narodni komesar	Apfelbaum (Zinovjev)	Jevrejin
2. Njegov pomoćnik črezvičajne komisije (Č.K.-a) ubijen od svoga političkog druga	Radomisljski (Uricki)	Jevrejin
3. Načelnik propagande,	Goldenrudin	Jevrejin
4. Pretsednik ekonomski komisije Petrogradske komune,	Ender	Jevrejin
5. Potpretsednik komisije za higijenu,	Rudnik	Jevrejin
6. Komesar za evakuaciju izbeglica,	Fenigštajn	Jevrejin
7. Njegov pomoćnik,	Abraam Krahmal	Jevrejin
8. Komesar Petrogradskog pečata,	Volodarski (ubijen)	Jevrejin
9. Petrogradski gradonačelnik,	Šnajder	Jevrejin
10. Moskovski gradonačelnik,	Minor	Jevrejin
11. Komesar Moskovskog pečata,	Krasikov	Jevrejin
12. Komesar Petrogradske policije,	Fejerman	Jevrejin
13. Načelnik biro-a za pečate,	Martinson	Jevrejin
14. Moskovski komesar javne bezbednosti	Rozental	Jevrejin

Članovi Petrogradske Črezvičajne komisije "Čeka"

15. Majnkman	Jevrejin
16. Giller	Jevrejin
17. Kozlovski	Poljak
18. Vodel	Jevrejin
19.I. Razmirovič	Jevrejka
20. Djesperov	Jermenin
21. Iselević	Jevrejin
22. Krassikov	Jevrejin
23. Buhan	Jermenin
24. Merbis	Latiš
25. Pajkis	Latiš
26. Anvelt	Nemac

Članovi Saveta Petrogradske komune

27. Zorke	Jevrejin
28. Radomisljski	Jevrejin

Članovi Moskovske Črezvičajne komisije "Č.K.-a"

29. Dzeržinski	Poljak	Pretsednik,
30. Peters	Latiš	Potpriestsednik,
31. Školovski	Jevrejin	
32. Knejfis	Jevrejin	
33. Cejstín	Jevrejin	
34. Razmirovič	Jevrejin	
35. Kronberg	Jevrejin	
36. Hajkina	Jevrejka	
37. Karson	Latiš	
38. Šauman	Latiš	
39. Lantovič	Jevrejin	
40. Rivkin	Jevrejin	
41. Antonov	Rus	
42. Delafabr	Jevrejin	
43. Citkin	Jevrejin	
44. E. Rozmirović	Jevrejin.	
45. Sverdlov	Jevrejin	
46. Bizenski	Jevrejin	
47. Bljumkin	Jevrejin	(ubica grafa Mirbaha)
48. Aleksandrovič	Rus	
49. Rajtenberg	Jevrejin	
50. Fines	Jevrejin	
51. Zaks	Jevrejin	
52. Jakov-Goldin	Jevrejin	
53. Golperštajn	Jevrejin	
54. Kniggisen	Jevrejin	
55. Lacis	Latiš	
56. Dejbolj	Latiš	
57. Sejzan	Jermenin	
58. Dejbtkin	Latiš	
59. Načelnik Libert	Jevrejin	Taganrokskog zatvora,
60. Fogelj	Nemac	
61. Zakis	Latiš	
62. Šilenkus	Jevrejin	
63. Janson	Latiš	
64. Model	Jevrejin	Pretsednik komisije Trubeckog bastiona i Petropavlovske tvrđave,

Svega 64 člana, od kojih: Rusa 2, Poljaka 2, Jermenina 3, Nemaca 2, Latiša 10, jevreja 45.

Komesarijat inostranih poslova

1. Narodni komesar,	Čičerin (prognan)	Rus
2. Njegovi pomoćnici:		
	Karahan	Jermenin
	Fritče	Latiš

4. Direktor pasošne ekspedicije,	Margolin	Jevrejin	
5. Konzul u Berlinu,	Jofe	Jevrejin	
6. Pridodat konzulatu u Berlinu god. kao komesar Bavarske Sovjetske republike),	Levin	Jevrejin	(kažnjen 1919.
7. Načelnik biro-a štampe i informacija pri poslanstvu u Berlinu,	Aksel-Rod	Jevrejin	
8. Izvanredni punomoćnik u Parizu i Londonu,	Bek	Jevrejin	
9. Konzul u Beču i Londonu,	Rozental (Kamenjev)	Jevrejin	
10. Poslanik u Hristijaniji,	Betler	Jevrejin	
11. Konzul u Glazgovu,	Malkin	Jevrejin	
12. Pretsednik delegacije za mir u Kijevu,	Kajin Rakovski	Jevrejin	
13. Njegov pomoćnik,	Manuilski	Jevrejin	
14. Pravni konzul,	Astšub (Ilsen)	Jevrejin	
15. Generalni konzul u Kijevu,	Grinbaum (Kševinski)	Jevrejin	
16. Generalni konzul u Odesi,	A. Bek	Jevrejin	
17. Konzul u Americi,	Martens	Nemac	

Dakle, od 17 članova: Rusa 1, (pa i njega su proterali), Jermenin 1, Latiš 1, Nemac 1, Jevreja 13.

Poslanici na strani

Nemačka:	Dekanozov	-jevrejin,
Engleska:	I.M. Majski (Štamjan)	-jevrejin,
Francuska:	J.S. Suric	-jevrejin,
Italija:	B.J. Štajn	-jevrejin,
Amerika:	A.A. Trojanovski	-oženjen jevrejkom,
Japan:	M.M. Slavucki	-jevrejin,
Austrija:	I.R. Lorenc	-jevrejin,
Španija:	L.J. Gaikis	-jevrejin,
Švedska:	K.M. Kolontaj	-polujevrejka,
Norveška:	Jabukovic	-jevrejin,
Rumunija:	Lavriščev	-Rus,
Belgija:	Rubinič	-jevrejin,
Litvanija:	Brodovski	-jevrejin,
Letonija:	Karski	-jevrejin,
Finska:	Azmus	-jevrejin.

Dakle, od 15 boljševičkih poslanika na strani bilo je: 12 punokrvnih jevreja, 1 oženjen jevrejkom, jedna polujevrejka i jedan jedini Rus.

Boljševički pretstavnici u bivšem Društvu naroda

Litvinov	-jevrejin
Filkenštajn	-jevrejin,
Rozenberg	-jevrejin,
Štajn	-jevrejin,
Markus	-jevrejin,
Breners	-jevrejin,
Hiršfeljd	-jevrejin,
Svanidze	-Đurdijanac.

Dakle od 7 pretstavnika Sovjetske vlade u nekadanjem Društvu naroda u Ženevi bilo je ni manje ni više: 6 jevreja i jedan Đurdijanac.

Prema tome sva sovjetska inostrana služba bila je zbilja inostrana: jer u njoj nije bilo nijednog jedinog Rusa Slavena.

Komesariat finansija

1. Prvi komesar	Meržvinski	Poljak
(zbog sumnjive delatnosti bio je proteran iz Pariza),		
2. Njegov pomoćnik,	Don-Solovej	Jevrejin
3. Komesar,	Isidor Gukovski	Jevrejin
4. Njegov pomoćnik,	I. Akselrod	Jevrejin
5. Direktor kancelarije,	Zaks (Gladnev)	Jevrejin
6. Direktor kancelarije,	Bogoljepov	Rus
7. Glavni sekretar,	Haskin	Jevrejin
8. Njegov pomoćnik,	Berta Himevič	Jevrejka
9. Pretsednik finanskog kongresa saveta,	Lacis	Latiš
10. Njegov pomoćnik,	Vestman	Jevrejin
11. Komesar za likvidaciju rusko-nemačkih računa	Firstenberg (Ganeski)	Jevrejin
12. Glavni sekretar njegov,	Kogan	Jevrejin
13. 14 i 15. Administracija narodnih banaka,	Mihelson,Zaks i Akselrod	Jevreji
16.	Sadnikov	Rus

Finansiski agenti

17. U Berlinu,	Laundau	Jevrejin
18. U Kopenhagenu,	Vorovski	Jevrejin
19. U Stokholmu,	Abraam Šnehman	Jevrejin
20. Glavni revizor narodnih banaka,	Kan	Jevrejin
21. Njegov pomoćnik,	Gorenštajn	Jevrejin
22. Glavni komesar za likvidaciju privatnih banaka,	Anrik	Jevrejin
23. Njegov pomoćnik,	Mojsej Kovš	Jevrejin

Članovi tehničke komisije za likvidaciju privatnih banaka

24. Eljasevič	Jevrejin
25. G. Hiftlih	Jevrejin

26. A. Rogov	Jevrejin
27. G. Lemerih	Jevrejin
28. A. Rozenštajn	Jevrejin
29. A. Plan	Latiš

Dakle, od 29 članova: Rusa 2, Latiš 1, Poljak 1, jevreja 25.

Komesarijat pravde

1. Narodni komesar,	I. Štajnberg	Jevrejin
2. Komesar Kasacionog suda,	Šreber	Jevrejin
3. Pretsednik Moskovskog revolucionarnog tribunalna,	I. Bermac	Jevrejin
4. Komesar Senata u Petrogradu,	Ber	Jevrejin
5. Pretsednik vrhovne revolucionarne komisije,	Bronštajn (Trocki)	Jevrejin
6. Pretsednik isledničke komisije pri revolucionarnom tribunalu,	Bluzman	Jevrejin
7. Sudija toga tribunalna:	Legendorf	Jevrejin
8. Sudija toga tribunalna:	Slucki	Jevrejin
9. Prokuror tribunalna,	Fridkin	Jevrejin
10. Glavni sekretar konfidencionog odeljenja,	Hajnbark	Jevrejin
11. Glavni sekretar narodne komune,	Širvi	Jevrejin
12. Komesar za narodnu zaštitu,	Lucki	Jevrejin

Narodni zaštitnici

13. G. Antokolski	Jevrejin
14. V. Aronović	Jevrejin
15. R. Bisk	Jevrejin
16. I. Bejer	Jevrejin
17. A. Gundar	Jevrejin
18. G. Davidov	Jevrejin
19. R. Kastarjanc	Jermenin

Dakle, od 19 članova: Rusa 0, Jermenin 1, Jevreja 18.

Komesarijat za higijenu

1. Komesar,	Dauge	Nemac
2. Načelnik farmaceutskog odeljenja,	Rapoport	Jevrejin
3. Njegov pomoćnik,	Fuks	Jevrejin
4. Direktor komisije protiv veneričnih bolesti,	Veber	Jevrejin
5. Direktor komis. za zarazne bolesti,	Voljson	Jevrejin

Dakle, od 5 članova: Rusa 0, Nemac 1, Jevreja 4.

Komisija narodne prosvete

1. Narodni komesar,	Lunačarski	Rus
2. Komesar Severne oblasti,	Grinberg	Jevrejin
3. Pretsednik komisije vaspitnog instituta,	G. Zolotnicki	Jevrejin
4. Načelnik Municipalne sekcije,	Lurje	Jevrejin
5. Načelnik Plastičnog instituta,	Šternberg	Jevrejin
6. Glavni sekretar komesarijata,	A. Ajhenholc	Jevrejin
7. Načelnik pozorišne sekcije (žena Kamenjeva)	O.Z. Rozenfeld	Jevrejka
8. Njena pomoćnica,	Zac	Jevrejka
9. Direktor 2. departmana,	Grojnim	Jevrejin

Članovi profesori socijalističke akademije nauka

10. Rejsner	Nemac
11. Fritče	Latiš
12. Gojhborš	Jevrejin
13. M. Pokrovski	Rus
14. Veltman	Jevrejin
15. Sobeljson	Jevrejin
16. Krupskaja	Jevrejka
17. Nahamles Steklov	Jevrejin
18. Stučka	Jevrejin
19. Nemirovski	Jevrejin
20. I. Rakovski	Jevrejin
21. K.R. Levin	Jevrejin
22. M.S. Oljšanski	Jevrejin
23. Z.R. Šetenber	Jevrejin
24. Gurvič	Jevrejin
25. Ludberg	Jevrejin
26. Erberg	Jevrejin
27. Keltulon	Mađar
28. Grossman (Roščin)	Jevrejin
29. Kračkovski	Jevrejin
30. Ursinen	Finac
31. Tono Sirola	Finac
32. Rozin	Jevrejin
33. Dančevski	Jevrejin
34. Glejcer	Jevrejin
35. Goldenrudin	Jevrejin
36. Budin	Jevrejin
37. Karl Rapoport	Jevrejin
38. Rotštajn	Jevrejin
39. Lurje	Jevrejin
40. Mering	Nemac
41. Gaze	Jevrejin

Počasni članovi iste akademije

42. Roza Luksenburg	Jevrejka
43. Klara Cetkina	Jevrejka

Literarni biro Moskovskog proletarijata

44. Ajnhenholc	Jevrejin
45. Polanski (Lebedev)	Jevrejin
46. Hersonskaja	Jevrejka
47. V. Zajcev	Jevrejin
48. Brender	Jevrejin
49. Hodasevič	Jevrejin
50. Švarc	Jevrejin
51. Pozner	Jevrejin, Direktor 1. departmana
52. Alter	Jevrejin, Upravitelj komesarijata

Dakle, od 52 člana: Rusa 2, Finca 3, Latiš 1, Mađar 1, Nemca 2, jevreja 43.

Komesariat za socijalnu pomoć

1. Narodni komesar,	E. Lilina (Knigisen)	Jevrejka
2. Direktor,	Pauzner	Jevrejin
3. Glavni sekretar,	E. Helfman	Jevrejin
4. Pomoćnik sekretara,	Roza Haufman	Jevrejka
5. Direktor penzionog odeljenja,	Levin	Jevrejin
6. Direktor kancelarije,	H.F. Rozental	Jevrejin

Dakle, od 6 članova: svi su jevreji.

Komesariat rada

1. Narodni komesar,	V. Šmit	Jevrejin
2. Njegov pomoćnik,	Radus (Zenkovič)	Jevrejin
3. Načelnik komisije javnih naoružanja		Jevrejin
4. Komesar za javna naoružanja,	M. Veltman	Jevrejin
5. Njegov pomoćnik,	Kaufman	Nemac
6. Glavni sekretar,	Raskin	Jevrejin
7. Član komesarijata,	Kušner	Jevrejin
8. Direktor eksplozivnog odeljenja,	Zarh	Jevrejin

Dakle, od 8 članova: Rusa 0, Nemac 1, jevreja 7.

Komisija za obnovu grada Jaroslavlja

1. Pretsednik,	I.D. Tartakovski	Jevrejin
----------------	------------------	----------

2. Glavni agent, Isidor Zabludski Jevrejin

Dakle, oba člana su jevreji.

Sovjetska državna banka "Gosbank"

Pretsednik: S.L. Kruglikov -jevrejin,
Potpretsednici: A.D. Rajnštajn -jevrejin,
S.L. Gilberg -jevrejin,
A.A. Kogan -jevrejin.

Članovi upravnog odbora:

A.V. Berman -jevrejin,
I.M. Nikolin -jevrejin,
S.L. Rubin -jevrejin,
O.I. Kagan -jevrejin,
M.J. Abramzon -jevrejin,
R.S. Akopjan (rođena Ervin) -jevrejka,
K.M. Kac -jevrejin,
J.M. Majski (Himelfarb) -jevrejin.

Gosplan (državni plan za ishranu)

Narodi u Sovjetskoj Rusiji pretrpeli su u nekoliko mahova velike krize gladi koje su pokosile u svemu blizu 10 miliona života ljudskih za 20 i nekoliko godina boljševičke vladavine. U jednoj tako bogatoj zemlji kao što je ruska, čije je bogatstvo isto toliko veliko koliko i prostranstvo, postavlja se pitanje: ko je umorio glađu ruski narod? to su funkcioneri ovog državnog plana:

Pretsednik: V.V. Kujbišev -jevrejin.
Zamenici: Unšliht -jevrejin,
Minajev -jevrejin,
Kricman -jevrejin.

Članovi: Arzon -jevrejin,
Hvesin -jevrejin,
Guberman -jevrejin,
Katel -jevrejin,
Levin -jevrejin,
Mendelzon -jevrejin,
Ronin -jevrejin,
Rozental -jevrejin,
Vajsberg -jevrejin,
Volf -jevrejin.

Sovjetska industrija

Teška industrija: na čelu:

Mihael Mozeson Kaganović	-jevrejin;
pomoćnici:	
M.L. Ruhimović	-jevrejin,
A.J. Gurević	-jevrejin.

Industrija aviona: na čelu:

Lazar Mozeson Kaganović	-jevrejin;
pomoćnici:	
S.S. Joffe	-Jevrejin,
S.L. Margolin	-jevrejin.

Industrija mašina: na čelu:

Aleksandar Davidzon Bruskin	-jevrejin.
-----------------------------	------------

Kao što se vidi tri najvažnije industrijske grane u Sovjetskoj Rusiji nalaze se u rukama sve samih čistokrvnih jevreja.

Industrija mesa:	A.L. Strikovski	-jevrejin,
	A.A. Manerberger	-jevrejin.
Šef industrije konzervi:	J.K. Jaglom	-jevrejin,
Sira i putera:	B.V. Giber	- jevrejin,
Margarin:	G.S. Margolin	-jevrejin,
Hleba:	G.M. Kremljev	-jevrejin,
Ribe:	M.S. Etis	-jevrejin,
Mleka:	G.A. Bronštajn	-jevrejin,
Testenina:	J.O. Savodnjik	-jevrejin,
Šećera:	A.L. Gilinski	-jevrejin,
Špiritus:	A.L. Galinovski	-jevrejin,
Duvana:	I.P. Vorobjev,	-jevrejin,
Parfimerije:	S.J. Grosman,	-jevrejin,
Kozmetike:	M.S. Dišur	-jevrejin.
Šefovi lake industrije:	Ajzenštat,	-jevrejin,
	Edelman,	-jevrejin,
	Monzelevski,	-jevrejin,
	Tagenbaum	-jevrejin.,
Industrija drveta i drvenih prerađevina:	G.G. Gerbek,	-jevrejin,
	S.A. Kac,	-jevrejin,
	J.N. Katik,	-jevrejin,
	E.D. Šatiro	-jevrejin.

Film

Glavni direktor filmske industrije u Sovjetskoj Rusiji:

B .S. Šumjatski	-jevrejin,
-----------------	------------

Njegovi saradnici:

S.M. Ajzenštajn	-jevrejin,
L. Armštam	-jevrejin,
J.N. Bleh	-jevrejin,
A.G. Grinberg	-jevrejin,
L.G. Kancelzon	-jevrejin,
G. Rapoport	-jevrejin,
D. Šostaković	-jevrejin.

Sastav nacionalnih upravnih organa komunističke internationale,
komunističke partije i vrhovnog državnog aparata SSSR

Kominterna: Stanje 1934/35 god.

Biro Pjatnicki: 50% jevreja,
Biro Manjulnski: 50% jevreja.

Partija:

Sekretarijat CK: Politbiro CK:

33,3% jevreja	21,4% jevreja
33,3% Rusa,	50% Rusa
33,3% ostalih nac.	28,6% ostalih nac.

Orgbiro CK:

54,5% jevreja
18,2% Rusa
9,9% ostalih nac.

Reviziona komisija CK: Centr. Komitet (CK. KR.)

50% jevreja	41% jevreja
31,8% Rusa	45,2% Rusa
18,2% ostalih nac.	13,8% ostalih nac.

Upravni biro komisije part. kontrole pri CK:

40,8% jevreja
42,8% Rusa
14,4% ostalih

Komisija sama:

57,5% jevreja;
36% Rusa;

6,4% ostalih

Država

Diplomatska strana poslanstva	Savet Narodnih Komesara
61,2% jevreja	43,5% jevreja
16,7% Rusa	34,8% Rusa
16,7% ostalih	17,4% ostalih

Upravni Biro komisije Sov. kontrole pri savetu Narod. komesara

63,5% jevreja
27,2% Rusa
9,2% ostalih

Organizacija za unutrašnjost:
cca 50% jevreja

Č.K. Narodni Komesarijat Unutr. poslova - OGPU:
66,6% jevreja

Organizacija za inostranstvo

cca 75% jevreja

Sastav nacionalnosti vrhovnih centara partijске i državne vlasti SSSR. Stanje zime 1934-35 g.

Partijski aparat:

48% jevreja
34% Rusa
12% ostalih

Državni aparat

Savet Narodnih Komesara (Sovnarkom) i biro Komisije sovjet. kontrole (isključivo pretdsedništvo Grosbanka) - ukupno 50 funkcionera od kojih: 24 jevreja, 17 Rusa, 6 ostalih narodnosti.

Jevreji iza Staljina:

Dinastija Kaganović

- Lazar, sin Mojseja Kaganovića, zamenik Staljina u Gener. Sekretariatu partije, član Politbiro-a, Član Organizatorskog biroa, Narodni komesar teške industrije, Član vrhovnog Saveta. Osim toga zauzima mnogo drugih položaja razne vrste.
- Mihajlo Kaganović, sin Mojseja, sada član Centr. Komiteta i Ogr. Biro Partije, Nar. Komesar za ratnu industriju, Član Vrhovnog Saveta.
- Julij Kaganović, Mojsejev sin, partijski vođa u Gorkom, gde je on prvi sekretar Obl. Komiteta. Isto tako on je imao vodeću ulogu u Upravi Sov. državne štamparije.
- Aron Kaganović, čerka patrijarha, Staljinova ljubavnica, "Ester Rusije", član Uprave "Crvenog polumeseca i Sovjeta Moskovske manifakturne industrije".
- S.M. Kaganović, glavni funkcioner Sov. tekstilne industrije.
- B.M. Kaganović, glavni funkcioner u ind. vojne odeće, igrao je vodeću ulogu kod GPU.
- Tri sestre Kaganović, dotične braće.

U drugom redu "dinastije Kaganović" stoje:

- Goldman, Komerc. direktor tekstilne fabrike, zet Kaganovića.
- Ujak žene Kaganovića, glavni funkcioner industrije za snabdevanje sirovinom.

Jevreji revolucionari

Jevrejski revolucionari bili su zastupnici u svima ruskim demokratskim i socijalističkim partijama, od kadeta do boljševika. I uvek su oni bili i po broju i po uticaju najjači u vođstvu. Njihov udio u vođstvu prosečno je bio 5-10 puta jači od udela u partijskoj masi.

Bile su značajne jevrejske vođe:

-kod kadeta:	Vinaver,
Gruzenberg,
Jolos,
Hezen,
Herzenštajn;
-kod starih narodnika:	Bramson,
Natanson;
-kod menjševika:	Martov (Cederbaum),
Trocki (Bronštajn),
Dan (Gurviš),
Martinov,
Liber (Goldman),
Abramović (Rajn),
Gorev (Goldman);
-kod internacionalista:	Steklev (Nahamkes),
Suhanov (Himer);
-kod social. revoluc.:	Gotc,
Vernštajn,
Bunakov (Fundaminski),
Rutenberg;
-kod levičara:	Kapelinski,
Erlih,
Linde,
Štajnberg,
Prošjan,
Šlihter,

-kod boljševika:

Šrejde;
Borodin (Gruzenberg),
Frumkin,
Gološčekin,
Haneski,
Fjurtenberg,
Jaroslavski (Gubelman),
Kamenev (Rozenfeld),
Lašević,
Litvinov (Balah),
Ljadov (Mandelštam),
Radek (Sebeljson),
Zinojev (Radominski),
Sokoljnikov (Brilijant),
Sverdlov.

Politički krivci

"U periodu od marta 1903. do novembra 1904. bilo je 384 političkih hapšenika koji su po svojoj nacionalnosti ovako izgledali:

53,9% jevreja,
26,4% Rusa,
11,4% Poljaka,
5,9% Đurđijanaca,
1,5% Estonaca, Litvanaca, Letonaca i
19% ostalih narodnosti.

Od uhapšenih žena 64,3% bile su jevrejke.

Pleve (Min. unutr. dela) tvrdi da se skoro 80% ruskih revolucionara bili jevreji". ("Pioniri ruske revolucije", Rapaport, str. 36). "Revolucija u Rusiji - je jevrejska revolucija"! (Cionistički list "The Makaben" 1 1905.)

Štampa

Sovjetski kalendar za 1939. god. između ostalog donosi i ovo: Jedino se u SSSR razvila jevrejska socijalistička kultura. Stvorene su jevrejske škole, naučni instituti, državna pozorišta. Razvijaju se književnost i štampa. Cveta umetnost. To je rezultat lenjino-staljinove nacionalne politike."

Ovo je potpuno tačno kao što se iz sledećeg pregleda vidi:

T.A.S.S. (Telegrafska agencija sovjetskog Saveza) direktor M.B. Menkes -jevrejin.

Što se tiče listova stanje je sledeće:
"Pravda" (glavni organ komunističke stranke): Gl. urednik: M.Fridland - jevrejin.
Urednici: Agranovski - jevrejin,
Brontman - jevrejin,
Majerzon - jevrejin,
Erlih - jevrejin,
Borski - jevrejin.

"Izvestija" (organ sovjetske vlade):	Gl. urednik: Ilja Erenburg Urednici: Rozenblat Galin Fajgin Altman	- jevrejin. - jevrejin, - jevrejin, - jevrejin, - jevrejin.
"Industrija" (organ komesarijata teške industrije),	Gl. urednik: J. Blank	- jevrejin.
"Gudok":	urednik Spivakovski	- jevrejin.
"Komsomolska Pravda":	urednik N. Ajzenberg	- jevrejin.
"Večernjaja Moskva":	urednik Liberman	- jevrejin.
"Lenjingradska Pravda":	urednik M.M. Šulemzon	- jevrejin.

"Jevrejski godišnjak za 1939 godinu" kaže: "Većina profesora na višim školama su jevreji: oni rade na svima naučnim institutima: oni su pisci velikog broja naučnih radova; njih ima i među članovima Sovjetske akademije nauka. Jevreji muzičari dobijaju priznanja na međunarodnim konkursima raznoseći po celom svetu sovjetsko predavanje muzike čiji su glavni pretstavnici profesori konzervatorija -jevreji. Pored toga što jevreji stvaraju rusku književnost ima ih dosta koji pišu i na jevrejskom jeziku."

A u tome razume se da jevreji nisu videli nikakvu opasnost. Jer jevrejski naučnik, Mozeš Gasper, po povratku iz SSSR u Englesku, pun ushićenja piše: "Ja se ne plašim za judaizam russkih jevreja. On je u njih duboko ponikao, dublje nego ma gde na svetu."

Borba protiv hrišćanstva

Borbu protiv Hrišćanstva u Sovjetskoj Rusiji vode jevreji pod izgovorom stvaranja bezbožničkog pokreta. To se zasniva na temelju sledećeg načela "Vode agitatora" od septembra 1940. god.: "Borba protiv religije je jedan od bitnih ciljeva Treće pjatiljetke velikog Staljina." I pored toga što je ovo načelo suprotno 124 Sovjetskog ustava koji kaže: "Sloboda otpravljanja religioznih obreda i sloboda antireligiozne propagande priznaje se svima građanima".

Vođe bezbožničkog pokreta:	Gubenman jaroslavski	- jevrejin.
Njegovi pomoćnici:	Šejman Lajtner, Haskin, Eljin, Brahman, Štajnbah, Braunštajn	- jevrejin - jevrejin - jevrejin - jevrejin - jevrejin - jevrejin

U Savezu bezbožnika nacionalnosti su zastupljene brojno i procentualno na sledeći način:

Nacionalnost	Broj članova	Procenat	U kome je % narodnost bila zastupljena u savezu
Ukrajinci	460.000	15.3	1.47
Jevreji	200.000	6.8	7.7
Tatari	45.000	1.5	4.4
Belorusi	40.000	1.34	0.85

Sastav stanovništva SSSR u 1940 god.

1) Velikorusi	100.000 mil.	51,7%
2) Malorusi	35.000 „	18,4%
3) Belorusi	8.000 „	4.3%
4) Uzbeki	4,84	2,5%
5) Jevreji	4,60	2,7%
6) Ostali	39,86	20,7%

Studenti u SSSR

Ukupan broj studenata u S.S.S.R. bio je na dan 1.1.1935.g. sledeći:

studenata Rusa - 251.622, studenata jevreja - 61,387.

Znači da je na svakih 1000 stanovnika S.S.S.R.bilo:

studenata Rusa - 3,
studenata jevreja - 24.

BIBLIOTEKA DUHOVNA RASKRŠĆA

1. Engleska protiv srpskog naroda str. 48
Svedočenja: Kneza Miloša, Kneza Mihajla, Jovana Ristića i
Nikole Pašića. Izdanje iz 1942. god.

2. Ditrih Ekart
Boljševizam od Mojsija do Lenjina str. 48
(Razgovor između Adolfa Hitlera i mene)

BIBLIOTEKA MASONERIJA

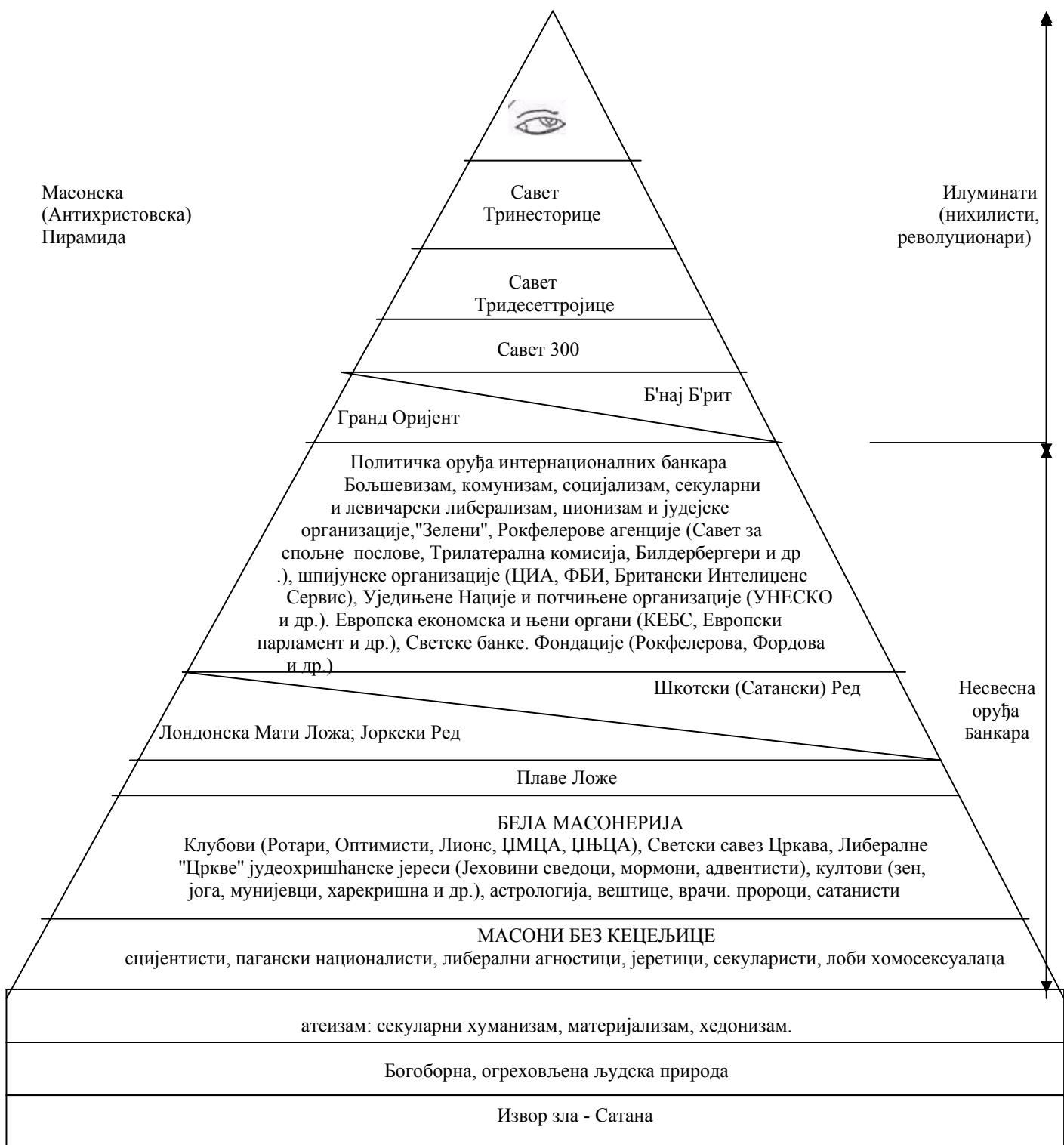
- 1. Slobodno zidarstvo, ili masonerija str. 72
Izdanje radnog komiteta antimasonske izložbe iz 1941. god.
 - 2. Tajna masonerije, slobodni zidari str. 64
Unutrašnje ustrojstvo masonerije
 - 3. Značenje slobodnog zidarstva str. 99
Štampano kao rukopis samo za slobodne zidare
 - 4. S. M. Veselinović
Slobodno zidarstvo pred jevandeljem str. 50
Javna predavanja u Bogosloviji, štampano 1893. god.

Posebna izdanja:

1. Agonija Jugoslavije, dani sloma 1941. str. 112

2. Monarhije Evrope, str. 104

Hronološki prikaz 1000 godina evropskih monarhija,
kao i biografije preko 400 krunisanih glava.

PRIVATNA IZDANJA

ALEKSANDRA ŽELJKA JELIĆA

Save Burića 14/92

11080 Zemun

tel./fax: 011/615-064